

Művészet és Gondolat

KALLIGRAM

■ 2023 · SZEPTEMBER ■

XXXII. ÉVFOLYAM, 2023. SZEPTEMBER

T A R T A L O M

- 3 **CSEHY ZOLTÁN** (vers)
- A helikopter
- 12–20 **VERES ISTVÁN** (részletek)
- A jóságos Parmezánboszorkány és a ragadozó csirkék
- 12 *A bőkezű bőrkabát*
- 15 *A száznegyven kilós malac ajándéka*
- 17 *Fokhagymás-kérdőjeles lángos*
- 19 *A ragadozó csirkék és a kosztolányi Dezső*
- 21–23 **G. ISTVÁN LÁSZLÓ** (versek)
- 21 A gyöngébb edény
- 22 Virág, tudjad...
- 22 Kérés
- 23 Kell egy ének
- 24 **SÁRA-CSOMBOR RITA** (regényrészletek)
- Vénia
- 35–36 **MAKÁRY SEBESTYÉN** (versek)
- 35 Makáry Györgyhöz
- 36 Kozák Jézus igazi nevéhez
- 36 Horvát Aurél Adolfhoz
- 37 **ÁDÁM GERGŐ** (novella)
- De Ville
- 47–50 **DOMOKOS MÁRTON** (kisprózák)
- 47 Amerika
- 48 Születésnap
- 51–52 **FELLINGER KÁROLY** (versek)
- PALETTA
- 51 *Szinyei Merse Pál: Önarckép bőrkabátban*
- 51 *Munkácsy Mihály: Az ásító inas*

52 Gulácsy Lajos: Az ópiumszívó álma
52 Csók István: Tulipános láda
52 Mednyánszky László: Ágrólszakadt (versek)

53 **RASHWAN MOHAMED**

Jelentéktelen tragédia (novella)

74 **JANÁKY MARIANNA**

I M (M I) (vers)

77 **SZÁSZI ZOLTÁN**

A kétgyomrú, birodalmi költő (próza)
(Részlet a Bábukák – kisvárosi mendemondák c. ciklusból)

87 **BÉRES ÁKOS**

Tárgyalás (versek)
Előmunkálatok

88 **WERONIKA GOGOLA**

A magyarok (esszé)

94–96 **CHARLES SIMIC**

94 Édenkert Motel (versek Gerevich András fordításában)
94 Misztériumjáték
95 Legyek
96 A cipőhöz

KALLIGRAM
Művészet és Gondolat

FŐSZERKESZTŐ: Mészáros Sándor
ms.kalligram@gmail.com

SZERKESZTŐK:

Ágoston Attila (koordinátor)

oz.kalligram@gmail.com

Száz Pál

palka.100@gmail.com

Szilágyi Zsófia

szilagyi73@gmail.com

Tóth-Czifra Júlia

toth.czifra.julia@gmail.com

Tóth Ramona Mirtill

toth.ramona.mirtill@gmail.com

Rácz Ágnes Éda

raczagneseda@gmail.com

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Hrapka Tibor

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

Grendel Lajos †

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI:

Földényi F. László,

Keserű József,

Márton László,

Németh Zoltán,

Hizsnyai Zoltán,

Rédey Zoltán

Szerkesztőség:

KALLIGRAM, spol. s r. o.

P. O. Box: 223

Staromestská 6/D

SK-810 00 Bratislava 1

Tel.: 00421/ 2 54415028

FELELŐS KIADÓ: Mészáros Sándor

Szlovákiai megrendelések:

oz.kalligram@gmail.com, valamint
a Szlovák Posta alábbi címén: Slovenská
pošta, a. s.; Stredisko predplatného tlače;
Uzbecká 4; P. O. Box 164; 820 14 Bratislava
214; e-mail: predplatne@slposta.sk

Magyarországi elérhetőség:

ms.kalligram@gmail.com

Támogatóink:

Kisebbségi Kulturális Alap

(Realizované s finančnou podporou

Fondu na podporu kultúry národnostných

menšín)

Nemzeti Kulturális Alap

Kiadja a Kalligram Polgári
Társulás/OZ Kalligram, Hlavná
/ Fő utca 37/19, SK-929 01
Dunajská Streda / Dunaszerdahely
[ICO:42291810] és a Pesti Kalligram
Kft., 1094 Budapest, Tűzoltó u. 8. sz.
fél em. 2. Adószám: 12241273-2-43

Nyomda/Tlačiareň: Colortoys Bt., Győr.

Példányszám/Náklad: 500 db/ks

Ára / Cena: 700 Ft/ 3 EUR.

Magyarországon terjeszti

a Relay Hírlapkereskedelmi Rt.

és a regionális részvénnytársaságok.

EV 358/08 ISSN 1335-1826

Havilap, megjelenik az adott hónap

10. napjáig.

www.kalligramoz.eu

A helikopter

(J. C. fotóz. A háttér egy lepukkant katonai helikopter)

Ki lakatja jól a szerelem hatalmas zöld madarát,
a kiürített gyomrú, felszállni kész vágyakozást, melynek
szárnyát a látszat, a képzelet, a férges romantika magasabbra emeli, mint
a hivatásos aerodinamika? Ha minden szépség a roncsstelepen köt ki,
a roncsstelepek fokozottan szépnek kell lennie, egy szépségszalonnak, egy
szépségtelepnek.
Doboza ingernek, látványnak, a földhöz sínekkel tapadó ideiglenességnek, meddig
létezel, fészkelsz
az érzékiség fias tojásaiért felelős magányodban? S ha kikel a fióka,
nem lesz-e falánkabb, mint az éjszaka, mely új és új csillagképek szerkesztésével űzi
el a fantazmagórikus éhségérzetet, és nem fal-e föl téged is?
A nemzés csak a halálra garancia, a gyönyörre nem.
Kulissza, díszlet ez a kecses helikopter, űrből hullott roncscsillag,
egy fotózás kelléke, másodlagos a működése,
de megemészheti-e önmaga romlott belsejét a madár, nosztalgikus
csöndből remélhet-e autentikus mozdulást, ha a képzelet szervizében
már minden apró részlet eleve működőképes? Mint ha a térképen
átszalad egy ujj, mely tudja, mit olvasott ki,
átszalad a roncsra az áramvonalas funkció és
előre érzi a férfitest szagos, tiszta melegét, melyben
kigyúlnak az apró napok, a hús mélyébe zárt stabil sejtmagok.
Egy atléta meztelen teste tapad majd a zöld vasmadárra,
a legjobbat hozzák ki egymásból, a látvány mindig potenciális fotó is,
de a történelem zsúfolt fotóalbumát lapozgatva csak ritkán jössz tűzbe.
De milyen finom, ritka, apadatlan illat árad máig bizonyos regénylapok közül,
a papír mindennél jobban őrzi a serdülés szagát, grammatikáját,
a tudat primitív szóképeit, a felesleg poétikáját.
Look at me, mondja a spanyol fotós, és a nézés mézet adagol
a madarak torkába, zöldet a lombba, katonásan, szinte katonásan feszül meg
a teljes odaadás koordinátarendszere, a test lassan nyíltabbá válik, mint a természet
hangrendje, a bicepsz fölött
a propeller vöröse-fehéreje, festői hússzín őrzi a tetovált kék csillagot,

mely a mellkas egére egy teljes kék galaxist álmodik, és úgy ágaskodik apró száraival, mint egy elfuserált szélrózsa nyúlványai, észak, dél, kelet és nyugat mellé kellett egy ötödik irány, mintha óránként pár centit nőni tudna a mellizom lebenyén, s mint a megfeszített tinta liturgiája a vers miséjén, alapjaiban igazolja a testre írás létjogosultságát, a megjelölés igazát, a kinyilatkoztatást egy kifejezetten izmos férfiaknak fenntartott térben, melyben szupersorozatok muzsikája növeli a térfogatot, és ahol az izomkötegek mintázatán izzadságcseppek sós könnyei sorakoznak, ahol egyetlen négyzentcentiméteren megél az edzőterem egy havi szaga, a többi férfi testvéri, szálkásított szenvedése, a zuhanyzók kidobozolt köbmétereinek orgiasztikusan feloldódó légszomja. Hadd sírjon a lüktető mellkas harmatot a szív, a tüdő, a lélegzés fölél. Ki kell találni szaghoz a testet, s a test mozdulataiból kell kirakni a másik vágyát, hogy hallatlan késztetést érezzen a megkönnyebbülésre, hogy gondolatban már elő is vegye, s hogy elképzelt szökőkútjain füröszse megsebzett galambjait. Hogy forogni kezdjenek mondataiban a magánhangzók, mint a mosógépek dobjai, s beinduljon a tisztázás folyamata, miközben testét egyre jobban megtölti a felhalmozott szennyes tudata, a tisztulás vágya, s inkább bedől a harsány reklámnak, minthogy szándékainak permanens szaga magától értetődő maradjon. Fekete bőrbakancs a fellépővason, a kar átfogja a propellerrudat, melynek üregéből régen kifolyt a repülés langyos velője. Furcsa hangszer minden helikopter, mely a menekülés zenéjét idézi. Mint egy karcsú balett-táncos, aki önmaga képzelt egébe szállna, s a teste önerőből emelkedhetne a túlzáson túlra, hogy a hadászati stratégia a kibillentett szépség koreográfiáit vehesse védelmébe ebben a magától értetődő férfiaságban, melyben únos-untalan kamaszos szagok, ízek, fények bagzanak. Húgykő-rajzolatokkal teli a barátság belső porcelánja, nincs az a szagtalanító, mely a kamaszkor szagaitól megszabadít. A férfi nem levendulacsokrok illatát hordja a golyói között, nem is a büfében kapható olcsó halsalátáét, a titokban elszívott cigiét, minduntalan az üdvözítő kamaszszag ordenaré, elszíntelenedő, folt-száradékony ragacsával kísérletezik, és ahogy a testet akkor még ügyetlen gépekre feszítve edzi, jobb keze tudománya saját gyöngédségét méricskéli, amikor statisztikai alapon magához nyúl. A makkperemen túlra kéredzkedő fityma alatti illatok aromája, ha megcsapja az orrot, a megnyálazott ujjak hangszeres játékában szokatlan otthonosság rendezkedik be, s nincs az a pillanat, hogy ne akarja kényelemben tudni a reszkető, az olcsó és időleges kielégülést löketekben adagoló testet, hogy ne egyesítse izzadság, vadgesztenye, méz és némi szar szagát, s hogy ne jöjjön viszonzás, vagy ne duruzsoljon némi rezonancia. Nincs veszély, csak nem bírom visszafogni, itt tartani a kezem, a lábam a nekem kimért világotokban, mondja a helikopterre csimpaszkodó test, mert

a hullámhosszak egyre meztelenebbek és az áramló hőhullámok expanderei egyre széthúzhatatlanabbak. Dan Arlett a meztelenségemből született meg, a ti szolgálatokra, öleitekre tapadó markotok zsolozsmáihoz teremtettetek, és létem csupán a ti fantáziátok jótékony kölcsöne. Nem fogom kiszorgálni a totális igényt, mert a totális öröm a megmaradt kielégületlenség agressziójában teljeseedik ki igazán, abban a résben, hézagban, melynek eltüntetése a teljes lefedettség hamis illúzióját kelti. Meg kell harcolnotok értem, és lesz, aki nem kap belőlem, mert a kielégülés nem demokratikus, a kielégülés nem kommunizmus, a kielégülés a másíkról visszapatannó fasizmus.

A felsőtesten szórófejes flakonból permetezve szétspriccel

a víz, a napolaj, s a zsavolyölben ringani kezd a katonás rúd,

a szűkített téren átsejlő hőkiégő, az almamászó, ez a különlegesen bűnös

testrészt, melyre életed végéig büszke leszel,

mely annyi örömet és kárhozatot görbít az ágyékom elé,

különféle húsvájatokba hatol, sőt akár a saját szádba is, hogy ajkaiddal

kimondd a makkot. A testhez képest túllötözött minden helikopter,

túlspekulált igazságot gyárt és próbál égis emelni, miközben sokszor megmássza

a hús érzékeny

szerelme, az önmagára ébredt nárcizmus pózkereső hervadatatlansága. A legjobb szerelembe növesztett tavaszi növények igazságát hordja a gép, nincs felajzottabb igazság, mint a testé, mely egyszerre illatozik több korszakban is, s olyan nyelven szólal meg, melyben mindig van fordulat a kiengesztelésre.

Teátrálisan átalakított magányba csalja,

bár minden kukkolásban észleli, majd megszánja a szemet.

A tetovált A-betű cikornyái alatt a növekvő illat, a bársony, a vér, a barlangos testek rugalmas terepgyakorlata, hódolata a veszély előtt, a tövénél megragadott termékenység,

mely kiszorgálta a létezés vetését, felszántotta a felperzselt tarlót,

támogatja az örök tavasz terveit. Egyre látványosabb a farpofák forró mosolyáig érő

szerelem humora, ahogy a zöld fémhez feszülve őrzi az éjszaka stílmáit,

ahogy a legszívesebben azonnal Trójáig röppenne a bőr helikoptere,

és a faló helyett állna a kapuk előtt, mint egy hatalmas, áldozati moszkító,

melyet beburkol testének szabályos geometriája,

okádéka hatalmas hősök sora, akik képes mitológiai lexikonokból

jöttek elő, hogy részt vegyenek a hatalmas nőszabadításban,

hogy érkeik apró motrait belebőgessék a közös zúgásba.

A ráncos, tömör herék fölött ritmikusan ugráló kéz szorgalmával

készül, alakul a titok feloldása, a stratégia, melynek opál igazában

istenek gyönyörködnek a beálló pillanatnyi szomorúság közben is.

A test olümposzi magabiztossága,

az irányok szélrózsája közelebb visz az eposzi megnyugváshoz,

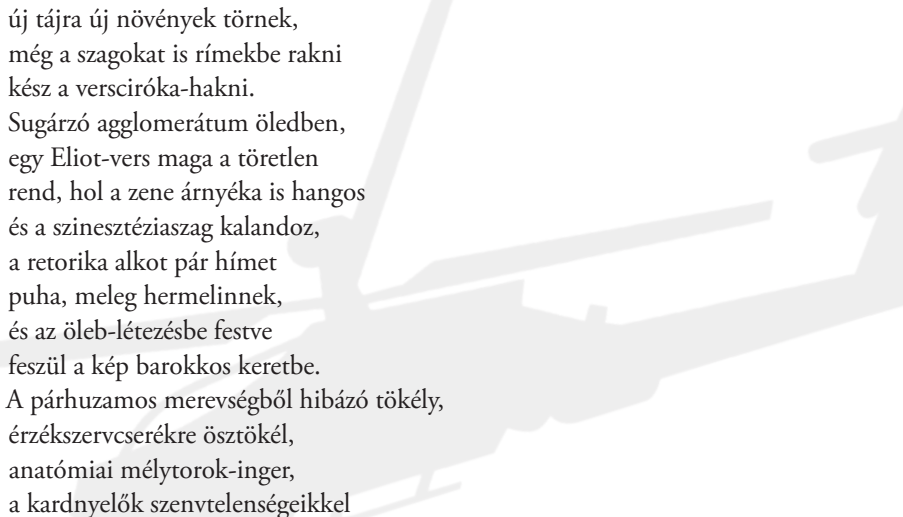
a ragacsos földi léthez, ahonnan Ikarosz nem bírt elrugaszkodni,

mert nem bírta őt felemelni a hexameter a napig.

Az olajos mellkas, a dögcédula fémkódja egyre melegebb, az ötágú kék csillag

izzik, akár egy forró billog, s úgy ég a húsba, mint valami állatazonosító jelzés,

s míg a másik, bátrabb fiú, akinek spontán termése az erekció,
nem kér a testközlelől, a nyugalom szinte ómódi pocakot növeszt,
ledolgozhatatlan zavar labdáival zsonglörködik.
A tenyér a gép mellkasán, mintha visszaadná a menekülés sebességét,
mielőtt a botkormányhoz szorított hús kiteljesedő nyugalomban
feltámad az indulás ihlete.
Stockhausen levegőbe emelkedő helikopteres vonósnegyese zúg, zeng hirtelen,
az első hegedűs Irvine Arditti az izmait zenéli el,
a másodhegedűs Graeme Jennings az idegrendszer húrozását teszteli,
Garth Knox brácsájából vér serken ki,
Rohan de Saram csellója a magasba emelt ágáló hústömb.
Ez a zöld légbuborék-világutató jósol harmóniát.
A zene trójai „falova”, ahogy a zenétlenség városába engedik,
hogy kizsigerelessze magát.
Arlettben érik a zene, melyet mint hatalmas léginfúziót ereibe adagol a test lüktető
nyugalma,
sejtenként, izületenként kottázza le a tudást, mely belőle árad,
a helikopter a zenészek testével, játékával hol emelkedni, hol süllyedni kész,
akár a libidinális tavaszok adrenalinszintje, s a számítógépekre kapcsolt
hangzásokonglomerátumok
látványra transzformálják a kiszolgáltatott húst, és lejjebb, egyre lejjebb vetkőztetik
a rokkó köntösű napfényt.
Alul Mozart és felül Debussy: öv alatt állat,
szemöldökét átfesti egy ecset, a fehér alsót leveszi, és meztelenségét szűk
katonanadrágba gyűjti,
bakancsot fűznek a lábaira, a bakancsból virágzik a szag, a nemi mirigyek motorjai
felzúgnak, a dögcédula a mellizmok közé lóg, a feszítések mezején zombék, göb és csomó,
és úgy vonul a géphez, mintha mindig is a géphez tartozott volna,
mintha diszponálna saját vonzerejével és üzemanysaga lenne saját belső helikopterének,
mely idegen magasokba emelkedve sejti, hogy szitakötőnek tervezték, csak elhagyta
a rovarhatároló menedékét és új életet kezdett az extrém perifrázisok korszakában.
USA AIR FORCE R4633785X RH: a dögcédula számokat énekel a fénybe, kottáz
a fémbe, az árnytalanság árnytalansága minden adat mélyén, az erek szelídsége,
ahogy vegyíti a vérbe a dühöt,
olykor ünnepi gyertyát tart a kéz, s a megoldadt viaszba emberhús ragad.
Egy pillantás a köldökre, a hússal tele kútra, a közte és a megéledt hús közti pattanás
pigment-aranyára, csak lassításban élvezhető a nyár,
a fekete botkormányhoz szorított dorong, az ötlet előbőre, az imaginárius durva
takaratlansága,
ujjak kapcsában műanyag és hús, tele barlangos testecskekkel a marok, és a makk
túlnövi a műanyagot, a helikopter nemi szerveiből összerakni a harmonikus közösülést,
mely teret, időt, jellemet és húst gyűjt egybe, időzített bombáit a nyugalom megzavarásának,
a pilótafülke bőrülésén végigdőlő testben elnyúló párdúc sóhaja,
Rilke-vers rugalma a khaki-zöldnek,

új tájra új növények törnek,
még a szagokat is rímekbe rakni
kész a versciróka-hakni.
Sugárzó agglomerátum öledben,
egy Eliot-vers maga a töretlen
rend, hol a zene árnyéka is hangos
és a szinesztéziaszag kalandoz,
a retorika alkot pár hímet
puha, meleg hermelinnek,
és az öleb-létezésbe festve
feszül a kép barokkos keretbe.
A párhuzamos merevségből hibázó tökély,
érezkszervcserékre ösztökél,
anatómiai mélytorok-inger,
a kardnyelők szenvtelenségeikkel
játsszák el a vas felzabálását,
a görbületben nyugvó vér mását
hányszor képzeled szerződni veled,
hogyműködjön a rendszerüzenet,
a tested virágzásának illata, a szilfa-makacsság, mely minduntalan kiszabadul
a lombból, elég meghúzni a ravaszt, és elszabadulnak a létezések történetei és
bekövetkeznek a lehetséges végek, melyeket csak az átrendezett anyag él túl,
a rímektől, sajna, kamaszkorban meg kell válni.
És az érzés melege, mint tenyér csanakjában a forró kocsonyakamaszkor,
mely egyre jobban hül ki, színtelenedik, szinte vizenyős nyák lesz és hideg,
az emlék melege segít csak a testen, hogy visszaölelje magába a képzelet.
Szeretem a mozdulatot: bal kezeddal fogod a helikopter
vaskorlátját, jobbod a børszíjat tartja, s mintha húzná lejjebb
a katonanadrágot, s a köldök alatti régióban fürkészné az állati létet,
a tavirózsa alatti energiák rejtett képességeiből virágozik ki a nyár,
alsógatya nélkül fürödtünk a vízben, és szerelmes lett belénk a víz.
A motort a kőrishogárból készített antik afrodisziákum leve hajtja,
vagy csak a legendákból szivárgó vitalitás, a legforróbb évszak szeszélyes mechanikája,
a gyerekszobát nem lehet kinőni, a játékok testrészek,
vesztük amputáció, jelenlétük biztonság.
Az ovis, ahogy körbe-körbe szaladgál a helikopterrel, és
a propellerzúgást utánozva kiszabadul a térbe,
egyetlen törvényt sejt meg a tagjaiban, hogy övé a kozmosz egésze, hogy
a hipnózis, az önszuggesztívó mélyén félreérthetetlenül jelen van erősz,
hogy a strukturális alibi könnyen kiolvasható forma,
hogy minden játékban a lényeg a másik, aki többnek lát pusztán attól, hogy játszol.
A katonásdi keménysége és a megkívánt halál, az ölés és a megfélemlítés
egyensúlyában izmokat tapasztó elméleti szépség látványosan védi
meg a testet a semleges nyelvtől. Ahogy most itt állsz,

meztelenül, előttem és mások előtt, a megszálló szexualitás komplexitásában, az aktív parádé váltójátékában, egyre szigorúbb jelentésekre várva, mintha minden bennem lakozó bűnnel te számolnál el.

A helikopter felszáll, ha akarjuk, motor nélkül is be tudja fejezni

a narratívát, több írásjelet is ki tud tenni

a mondat végére, mint ahány mondatvég regisztrálható, vagy egyáltalán igényt tart egy írásjelre. A boldog szexualitás bármihez tudja hasonlítani magát,

a helikopter mondatának végén felkiáltójel-propeller pörög, ez emeli

a kitartott gondolatjelek fölé, melyek apró pontokból állnak össze,

a holtak heréiből. Nagy, hatalmas mondat bővítménye vagy, hol az állítmány ágyasa,

hol az ironikus távolságtartás tárgya, hullámmozott légárammal aláhúzott képes helyhatározója

annak a szadizmusnak, melynek részévé teszel, hol csak jelzővé degradál

a hallatlan forma, melynek arroganciájából primitív fasizmusok nyílnak,

és követelik, hogy rúgj belém, vágj gyomorszájon és lépj a nyakamra, hogy

a bakancstalp határozza meg a mozgás- és lélegzéslehetőségeimet, hogy ideologikus tárggyá degradálj, hogy azt hazudd, szolgálhatlak a túlvilágon, ahová

a helikopter repít el, hogy a végzetemet értelmes tervként gondoltad ki,

hogy hagysz pár olvadatlan kristályt a forró cukrozott tejben,

hogy szagod hosszabban kitart, mint a vásári cukorka, hogy a metaforikus kilakoltatás

elmarad. Ezen a fotón most nyúlánk vagy, akár egy ciprusfa, mely

levelek helyett egy pszeudonyelvhez konstituált fogalmakat terem,

minden pszeudonyelv eredendően apollóni, Dionüosz csak belerondít a nyelvbe,

Hermész pedig kifúrja a historikus szexkabinok falait, hogy a kukkolás minimumában keressen apológiát szó és kép tökéletlenségére.

A túlcukrozott, forró tej idővel üvegkristályokká keményedik, és felszántja

az időс férfiak belsejét, hogy immár életük végéig vérezzenek. Az ő passzív akarásuk

sem lustább, mint az én mozgalmasnak hitt királykodásom ezzel a puffedt jogarral,

melyet az ölemben eldolgozatlanul hagyott egy zugivó agyagszobrász.

Sokszor és sokáig karikatúrának láttam, és nem ismertem az absztrakció irgalmát sem.

A nőknél egy mozdulat is pótolta a kiesett időt.

Egy nő, akinek túl puha a szava ahhoz, hogy érezni

lehessen, élete végéig saját termelő anyatejében párolódik.

A férfiakban apró helikopterek berregtek, a legtöbbször egészen nagy hangerőre véve,

és imaginárius gyilkosságok értek, miközben tüzet nyitottak mindenre, ami eleven

tájat alkotni képes,

a szenvedély golyó általi halála a tüzelő vulgarizmusban csak látszólagos,

az ölések erőt adnak a legszenvtelenebb bölcseleti tézis közepén is,

a legbonyolultabb matematikai absztrakció gyökjelei alatt kornyadt péniszek szórakoznak,

egymás féreglétük melegéből merítenek bátorságot a nagy művelethez,

az emeletes képletek vasbeton magasából nem szédül le senki, hacsak a fenséges

látvány maga nem készíti az illetőt öngyilkosságra.

Festményben lakni kényesebb, mint fotóban: a hozzátvetőleges világ kulisszái mégsem

valóságdarabok, a festmény mámora nem hozhatja olyan földközébe az idea csíráját,

mint egy fotó. Rezignációs és erotikus versengés nélkül nincs bölcelet, nincs költészet sem: a festményé torzított fotó a szirupban párolódó vágy ráhangolódása az emberi korlátoltságra. Egyszerűbben szólva a fotóból önkéntelenül is kimarad a heroikus, mert egy fotón mindig van hiba, a test ilyen-olyan defektusa, amelyért érdemes égni, filozofálni, a magasból lehozni az idea csírát a földre, előírni egy Nietzscheknek a bölcelethez szükséges reggeli tornagyakorlatok rendjét, hogy atlétatrikóban és fekete alsóban eddze magát a nemi érdeklődés talaján, a nyelv cirkuszi porondján.

Ilyenkor mindig a humor kézikönyve nyílik meg, a meztelenek önkéntelenül vihogni kezdenek, a permanens hatásszünetek nyara ez, a másik kíváncsiságát kellene röptetni, mint madarász a sólymát, amikor a megtért madár újra a karon ül, és a csőrére alvad a vér. Elfelejt, hogy mit tett a csőr azért a friss vért, melynek pirosában szemérmessé torzul az ösztön. It's not dangerous, mondog végül, miközben egy meglehetősen melodikus hiány uszályát húzza a nyelv a mondás mögött. Az igazgyöngy kiszabadult ugyan a kagylóból, de visszavágik a helyére. It's not dangerous. Kit nyugtatsz meg ezzel? Nem tudod rágondolni a tested az örök helikopterre, pedig gyerekkorod óta rajta utazol, és halálig nem szállhatsz le róla. A teljes sorozat dramaturgiája komfortra törekszik: a magabiztos katona begerjed saját magabiztos katonalététől, és míg belül az önirónia gúnykacaja csiklandozza, beáll a változatos sérelmek Sebestyén-nyilai által kiváltott anamorfózis, és talán Leonardo Treviglio teste sem komfortosabb a lenyílás pillanatában.

Homályos történetekbe bocsátkozni sem kevésbé erotikus: a karddal ledöfött Amynthaidest körülvevő történetpárlat sosem lesz igazi illattá, és nem egyszer feleződik meg az idők ideje, mondatok mondata, hogy saját kicsiségébe veszze sejttesse hajdani nagyságát.

Nézem ezt a fotót, ahol már belül vagy, a helikopteren belül, jobb könyökkel a műszerfalra támaszkodsz, a bal tenyér a szíved fölött, a mutató és a középső ujj a dögcedulát szorítja a szegycsonthoz, a nagy, kék ötágú csillag pedig a hüvelyk- és a mutatóujj vinklijében ül. A meleg kifáraszt minden sztereotípiát, az izmok szinte komédiáznak, a posztapokaliptikus közhelyből kifeszítő erő tartósságában bízni kozmikus hiba, de olyan édes, akár a David Vance aktfotóira felkent méz, melyekből teljes egészében kivonta a rétek, mezők, szirmok természetességét. A test belsejében spontán kaptár, mézre váró léphatszögek.

A műszerfal gazdag nyelvezetéhez képest a semmitmondás beszédesebb: ha túl közönséges is egy filozófusnak az élet, mégsem tud kimaradni belőle anélkül, hogy etikai vétséget követne el: szétfolyik a nyál és felszárad, megdermed a méz, felszabadítja és megöli a nyelvet. A mutatók, számok tébolya azt sugallja, minden rendben van. A zsarnokság tökéletes, lenyomták a tömeg torkán, a helikopter nem kimenekít, hanem behatárol, benne maradsz a versben, a szorongásban és a felszabadulásban, a testre redukált metaforikus matériában. Akarod a zsarnokság pusztulását, hogy megdőljön a rútság diktatúrája, hogy a szépség kiszúrja a világ szemét, azt az egyet, ami még megmaradt, de az is lehet, hogy csak a szem illúziója, a letekintő Atya küklöpsz-szeme, melyből a hosszú elmegyakorlatok folyamányaként végül beálló butaság nézi a nagy művet, melyben csak kiporciózott hús vagy.

A szemeddel uralkodsz, holott az én szememtől, tőlem függ hatalmad ereje: általam létezel a megtagadott könyvekben, a közönségesben, mely jobban inspirál, mint Klee geometrikus spontaneitása vagy egy szó érzékisége, mely rámszabadít egy teljes szótárt, szintaxist és szövegtant, a vers dinamikus vergődését és a gondolatindázás ellenőrizetlenségét. Gázálarcos szavak osonnak a mérgező téren át a természetes szusszanásig, a hadviselés grammatika terein tankok tűnnek fel, hatalmas, időzített enumerációk, melyeknek a testhez is közük van, főként a térkitöltéshez, akár mások halála árán is, minden eposz fölött helikopter köröz, melynek gyomrában ott vagy, vagy legalább rólad muzsikál Stockhausen lebegő vonósnégyese.

Nem lehet eléggé alkalmazkodni saját fantáziáinkhoz, a szemlélés félelmetesebb izommunka, mint ólmot önteni egy hipermaszkulin, szabad aforizma fülébe.

A megingás a határátlépés kulcsa: a mozdulat alkalmazkodása a közhelyhez, mely nélkül a gyengédség érzete is álca. A fül kagylójában idővel hallani tanul az ólom. Az arcot lakja be a tekintet először, talán a felismerhetőség szélárnyéka miatt: ént akar minden egyes személy mögé, olyan ragozási sémát, amely kizárja a magányt és a képmutatást is. Itt még nincs komparatív vágy, mely fókusszá avatja a másik látható és a néző láthatatlan meztelenségét. A meztelenségek között örök arisztea van: nincs az a férfi, aki a fogalmiság erejével méricskélne, mert reflexszerűen rögzíti a csapdát, melyben önmaga szabadnak látszik, és ebben az egyre záródó hisztériában józannak hat minden ellengondolat. Pedig egyforma minden test: végeredményben a barokk vonósnégyes bölcelete a filozófia maximuma, s nincs az a test, melynek alapműködéséhez ne lenne elegendő két hegedű, egy brácsa és egy cselló.

Követni a nyomot, a nyomodban lenni, és most nem a kottát olvasó szem zavarára értem, hanem a permanens lóp cyberposványaira, a webcam igazságok szakszerű kivéreztetésére, és

az azt kísérő lucok kezdeti szégyenére, majd boldog szaginger-visszacsatolásaira, amikor újra belépsz

a költeménybe, a rólad szóló hazugságba.

Az érzékszerveinkkel az érzékszerveidhez láthatatlan, megrakott bevasárlókocsival haladunk, tele szükséges és felesleges holmival, mind ki van fizetve: beszédünk szaga, retorikánk íze, a saját tenyereink mitológiai szobrászatának meztelen művésztapintása, a bölcelet kitágított, állati perspektívájába gyűjtött látása, a teljes világköltészet temperált hallása. És ott a rituálisan bedugandó bankkártya, mely a folyton frissülő vágyröphöz igazított mítoszokhoz való közvetlen hozzáférés legprimitívabb formáját kínálja. A fedezet kinek-kinek öntestében intézi matematikai műveleteit, szakadatlan szoroz, oszt, összead és kivon, az egzaktáshoz illő részletgazdagsággal.

És hová lesz az út? És mennyiből? És van elég üzemanyag a tartályban?

Míntha minden virág gázálarcot húzna, fojtogató részletgazdagságát rejtegeti a természet.

Túl közel lenni nem lehet hozzád, a másolataid, pillanatnyi megtestesüléseid foghatóbbak, és a leghétköznapibb sterilitás mintha a megértés illúzióját adná: hogy értem teszed, amit teszel, hogy egy értelmes terv része vagyok, amiért neked fizetnek, s hogy hagyom magam csőbe húzni, mert nem ismerem magam és félek

magamtól, amikor a saját esztétikámhoz vagy ideológiáimhoz ennyire ostoba módon felajzva közelítek. Főleg szövegolvasások felől jövök, a megszővegeződés útjain, ahol az organikusság csak illúzió, és könnyen fektet kétvállra egyetlen formásabb, szembejövő mondat is. Nem biztos, hogy eljutok a helikopterig, mely kimenekít engem ebből a versből. Ahhoz tisztában kellene lennem a jelentéssel, melyben feleslegessé oldódnak a gátlások a meztelen tolerancia közösségében, a tudatban, hogy idomulhatnak egymáshoz a kategóriáink, melyek túlságosan is zavarba jönnek a metafizikus vagy romantikus költők metronómjainak háttérkalimpálásától. Holott mi csak a propellert halljuk, csak a helikopter motorját, mely Ganümedészt lopja újra az égbe, a Zeusz-gép, a Zeusz-zöld, a Zeusz-kamuflázs hadi stratégiáit követve emelkedünk a kontempláció egébe. Mi nem akarunk szabadulni a testtől, mi épphogy a testen keresztül akarunk szabadulni a mitológiától.

■ **Csehy Zoltán** (Pozsony, 1973): költő, műfordító, irodalomtörténész. Legutóbbi szépirodalmi könyve: *Grüezi! Fél év Svájc* (Kalligram, 2020). Legutóbbi irodalomtudományi munkája: *Aritmikus képzelet. Avantgárd zene, chance poetry és epikus gravitáció Cselényi László költészetében* (Kalligram, 2021). Legutóbbi zenei tárgyú munkája (László Ferencsel közösen): *Opera 138. Szubjektív operakalauz jegyvásárlóknak* (Magyar Állami Operaház, 2022). Jelenleg Ovidius *Átváltozások* című művének fordításán dolgozik. Dunaszerdahelyen él.

A jószágos Parmezánboszorkány és a ragadozó csirkék

A bőkezű bőrkabát

Egy szeretetre méltó szeptemberi szerdán a községi hangszóró kihirdette, hogy nem-sokára a faluba látogat Mathias von Lebensmittell, a messze földön ismeretlen nyugat-német természetgyógyász, és magával hozza csodatévő bőrkabátját is. Péntek este hat-tól mindenkit szeretettel várnak, aki úgy érzi, megérett arra, hogy megkapja a magáét, és ahonnan senki nem távozik üres kézzel. Belépő negyven korona. Aki eljön, hozzon magával táskát, mert amit kap, azt nem teszi zsebre – hirdette a mikrofon.

A ragadozó csirkék nem rajongtak a szemfényvesztőkért, sem az álomfogókért vagy az ámokfutókért, de mivel épp semmi más dolguk nem volt aznap, úgy döntöttek, megnézik, mit tud ez a Mathias, meg a bőrkabátja. Vasvillás Pista bácsit is megpróbálták rábeszélni a műsorszámra, de a megátalkodott mezőgazdász semmi ilyesmire nem volt hajlandó.

– Amire énnekem szükségem van, megadja az anyaföld, gyerekek – legyintett a vasvillájával. – A malacképzű BMW mondjuk kivétel, mert azt én vettem magamnak – tette hozzá.

A kultúrház előtt már nagy volt a nyüzsgés, amikor a ragadozó csirkék háromnegyed hatkor odaértek. Néhányan, mint Turhássyék vagy Pumpássyék, a szomszéd falukból is eljöttek autóval, pedig akkoriban még egyáltalán nem volt divat, hogy az emberek átmászkáljanak az egyik faluból a másikba, főleg nem holmi nyugatnémet bőrkabát végett. Hanem csak mondjuk mindenszentkor, húsvéthétfőn, vagy ha köszönteni kellett.

Hatra persze már mindenki a kultúrterem soraiban szoroskodott, és várta, mivel áll elő Mathias, a titokzatos, egymondatos igazságosztó, bőrkabátjával a jobbján. Putyika

bácsi, a kultúrház kék köpenyes gondnoka 18:00-kor begyakorlott mozdulatokkal és egy lámpaoltó vassal elhúzta a fekete függönyt, a színpadon egy íróasztal mögött hatvanas-forma, szemüveges férfi ült, mellette egy fekete kétkazettás magnó. A függöny elhúzásának pillanatában a magnó elkezdte játszani az Oetzaler Jodlert. A dinamikus, bajoros harmonikazene egyből megtapsoltatta a közönséget. Voltak, akik huhogtak is, mert a televíziós vetélkedőkben látták, hogy jobb helyeken ez a szokás. Mathias von Lebensmittell felállt, az asztal elé lépett, és meghajolt, majd visszaült az asztalhoz. Ki-kapcsolta a zenét, mire a taps is alább hagyott.

– Te, ez tiszta Helmut Kohl – súgta a barna kalapos csirke a fekete kalapos fülébe.

– A Kohl színet jelent – felelt a fekete kalapos, mert egyből az jutott eszébe, hogy a szén is fekete.

– Jó estét kívánok önöknek. Engedjék meg, hogy bemutatkozzak. Mathias von Lebensmittell vagyok, természetgyógyász. Szeretném önöknek bemutatni a módszereimet, melyet a düsseldorfi egyetem mögötti parkban fejlesztettem ki, évtizedekkel ezelőtt. Azóta a világ számos országában jártam, és most természetesen itt vagyok – közölte a szénarcú. Ekkor Putyika bácsi, a kék köpenyes kultúrházgondnok óvatosan bemelt a színpadra egy állófogast, rajta egy földig érő, barna bőrkabáttal. A vendég megköszönte a segítséget, majd a kabát felé mutatott.

– Bemutatom a barátomat, mert barátok vagyunk. Nagypám, néhai Heinz-Manfred von Lebensmittell csináltatta magának mauritániai tevébőrből, hogy ne fázzon, ha kimegy a hidegbe. Bőkezű ember volt, így talán nem csoda, hogy kedvenc kabátja is átvette ezt a szép szokást. Szerintem megérdemel egy kis tapsot. – Mathias lenyomta a magnón a Play gombot, és néhány másodpercre ismét felcsendült a jódlizene, illetve a taps.

– Kezdünk, úgyhogy kérem az első jelentkezőt – tekintett végig komoly arccal a közönségen Mathias von Lebensmittell.

Hirtelen fojtott csend támadt, mindenki várta, ki lesz olyan bátor, hogy elsőként kimenjen. Megzördült egy szék, Turhássyné emelkedett fel, Mathias pedig óvatosan felsegítette a színpadra.

– Ígérem, a bátorsága nem marad honorálatlan – hajolt meg előtte diszkréten az előadó. Egyúttal megkérte Turhássynét, ismertesse a panaszát, amelyre egyetlen mondatban kap majd megoldást, illetve egy apró ajándékot, vagy attól függ.

Turhássyné megköszörülte a torkát, vett egy nagy levegőt, és elmondta, hogy hargszik a lányára, mert két barátnőjével nemrég kiment Írországba. Most egy munkásszállón lakik, és takarítani jár egy szállodába.

– Mondtuk neki az apjával, hogy nálunk még akár évekig is ellakhat, de nem lehetett beszélni a fejével. Most azzal dicsekszik, mennyit keres, de tudja biztosan maga is, hogy nyugaton a kiadások is magasabbak, hiába keres jól az ember, nem biztos, hogy haza is tudja hozni. Minket ez már nem is érdekel, csak meg vagyunk ijedve, hogy összeszed ott valami írt, és kint marad. Hogyan fogok így beszélgetni az unokáimmal maga szerint? Írül? Én nem voltam jó oroszból sem, pedig az oroszok sokan vannak. Hogy fogok így megtanulni maga szerint írül? Kétségbe vagyunk esve az egész család, köszönöm a választ.

Mathias von Lebensmittell bólintott, benyúlt a fogason lógó bőrkabátba, kivett belőle egy méretes zöld vekkerórát. Felhúzta, majd átnyújtotta Turhássynének.

– Nyugodjon meg kérem, az írek sem beszélnek írül, inkább angolul – mondta a nőnek, majd tapsot kért Turhássynének, és figyelte, ki a következő jelentkező.

Pumpássy úr széke mozdult meg, szintén a szomszéd faluból. Pumpássy úr magas, szikár ember volt, kockás mellénye alól kilátszott igényesen megkötött nyakkendője. Szürke, élére vasalt nadrágban lépett a színpadra határozott mozdulatokkal, és megállt herr Lebensmittell asztala mellett. A nyugatnémet intett neki, hogy kezdheti.

– Negyven éve tanítok iskolában uram, de ezekkel a mostani gyerekekkel nem lehet bírni. Annyira neveletlenek, hogy a kollégákkal nem tudjuk, mi tévők legyünk. A testi fenytés talán segítene, azonban pedagógiaileg egyre kevésbé elfogadott. Két évem van a nyugdíjig, de úgy érzem, addig megőrülök. Szentelének, nem figyelnek, és nem hajlandók tanulni. Több kollégával egyetértünk abban, hogy jól el kéne verni őket, de a szüleikkel együtt. Már azokon is látszott, amikor kamaszok voltak, hogy nem lesz belőlük semmi. Csak a Rambó filmeket nézték, meg a horrort meg a trillert. Mellé meg hallgatták azt az átkozott technó zenét. Mi lesz így a továbbiakban? Fokozatosan elhülyül az egész világ? Köszönöm.

– Igen, az egész világ fokozatosan elhülyül – felelt Mathias Pumpássy úrnak, majd kiemelt a bőrkabátból egy Füles rejtvényűságot, átnyújtotta neki, majd megköszönte a közreműködést.

A ragadozó csirkék tátott csőrrel nézték a produkciót, amely nagyjából másfél óráig tartott. A természetgyógyásznak valóban mindenkihez volt egy kedves mondata. Volt, aki automata mosógépet kapott, igazgyöngy fülbevalót, racsnis villáskulcs-készletet, de olyanok is akadtak, akik kozmetikai termékeket, botmixert, Románia autós térképét, diógrillázssal töltött nagy méretű nápolyiostyát, elektromos ágymelegítőt, hollóházi porcelánt, perzsa szőnyeget, cédélejátós magnót. De olyan is akadt, mint például Homáromyné, aki egy komplett téligumi-szetet volt kénytelen hazacipelni.

A bőrkabát valóban bőkezű volt az egybegyűltekkal, Mathias von Lebensmittell produkcióját kitarító taps követte, és persze bajor sramlizene, mivel az előadó a végére még egyszer lenyomta a Play gombot.

A ragadozó csirkék szintén jól szórakoztak, de arra egyikük sem vállalkozott, hogy a színpadra kimenjen.

– Pedig én mentem volna – mondta hazaúton a fekete kalapos.

– Akkor miért nem mentél, te bogárezű? – érdeklődött vállalhatatlan hangnemben a barna kalapos.

– Nem úgy öltöztem – sóhajtott a fekete kalapos.

– Az igaz. És mit mondtál volna a manusznak? – kérdezte a fehér.

– Hagyjuk – ballagott tovább szótlánul, de a többiek tovább unszolták.

– Ha van valami gondod, közösen megoldjuk. Eddig még mindig így volt – erősködött a fehér kalapos. A fekete kalapos aztán nagy nehezen kibökte, hogy valami már egy ideje nyomja a szívét, csak eddig még sosem volt elég bátorsága, hogy szóba hozza.

– Azt hiszem, fiúk, hogy... én csinzsákban szeretnék élni.

A barna és a fehér kalapos csirke szótlánul folytatták útjukat hazafelé. Emlékeztek még a hármójuk közt megkötött vérszerződésre, amelyben megígérték egymásnak, hogy ha a másik véletlenül bajba kerül, a segítségére sietnek. Hogy soha nem távolodnak el egymástól száz méternél messzebbre. És hogy soha nem költöznek csinzsákba.

– Komolyan így érzel? – szólt végül a fehér kalapos, de csak otthon, amikor már mindenki megkapta a mézes-citromos teáját, a kultúrházban elgémberedett tagjait felmelegítendő.

– Talán mégis ki kellett volna menned a Helmut Kohlhoz – nézte a gőzölgő csészét a barna kalapos csirke.

– Mondtam, hogy nem úgy öltöztem – ismételte magát a fekete kalapos.

– Talán kaptál volna a bőkezű bőrkabátból egy csinzsákot – próbálta elviccelni a barna kalapos, de senki nem nevetett.

– Amúgy mi vonz benne? Éreztél már korábban hasonlót? – érdeklődött a fehér kalapos.

– Nem tudom, csak úgy vonz. Persze legyen minél magasabb. Legalább tizenkét emeletes, és hasábszerű, mintha felülről lenne beszűrve a földbe – magyarázta a fekete kalapos.

– Gondolom akkor nem a földszinten vagy a második emeleten akarsz lakni, hanem valahol legfelül – tette hozzá a fehér.

– Bolond vagy, tériszonyos vagyok – ingatta fejét a fekete.

– Hát akkor?

– Nem tudom, hagyjál. Most ezt érzem. Talán holnapra elmúlik.

Így is lett. Olyan jól aludtak éjszaka, hogy másnapra az egészet elfelejtették, de nem csak ezt, hanem még Mathias von Lebensmittelt is, kultúrházastul, a Turhássynével és a Pumpássy úrral együtt. Csak a néhai Heinz-Manfred von Lebensmittelt bőkezű bőrkabátja mosolygott elégedetten, és alig várta, hogy egy következő péntek következő kultúrházában ismét bőkezű lehessen valakikkel.

A száznegyven kilós malac ajándéka

– Jeles nap a mai – állított be a ragadozó csirkék udvarába Vasvillás Pista bácsi.

– Lehet tudni, hogy mi okból? – kérdezte a barna kalapos csirke, mert amikor Vasvillás Pista bácsi átment hozzájuk, általában ő szólalt meg először.

– Tudja isten, de ma pontosan egy éve, hogy semmi nem történik a faluban.

– Honnan tudja, számolja?

– Számolom – felelt magabiztosan Pista bácsi.

– Akkor nyilván tudja azt is, mi történt legutóbb – szólt a fehér kalapos csirke, aki éppen hozta ki az udvarra a nagy bordó tálat a mosogatáshoz. – Már úgy értem, ami óta a semminek a nem történéseit számoljuk. Abban gondolom egyetértünk, hogy nem a semmi történik, mivel ami nincs, az nem tud, csak hát így mondjuk.

– Tudom fiam azt is, bólíntott Pista bácsi. Egyúttal jelezte, hogy nem bánná, ha megkínálnák valamivel. A csirkék helytel kínálták.

– Tessék helyet foglalni, addig én mosogatok. Ti meg figyeljetelek – szólt a fivéreihez a fehér kalapos.

Pista bácsi beleszúrta a vasvilláját a földbe, hátát a málló vakolatú téglafalnak támasztotta, amelynek habarcsréseiben évek óta magatehetetlen méhek tanyáztak. Magatehetetlenségük abban állt, hogy állandóan elégedettek voltak, így soha nem éreztek készletét, hogy kirepüljenek, vagy keressenek valami egyebet azon kívül, amit a pusztaság eléjük pottyant. Pista bácsi a méhek lelkiállapotáról semmit sem tudott, elmondta viszont, hogy pontosan egy éve és egy napja harapta szét a pipáját a malac.

– A Dzsoki nevű malacunk volt, az a rohadék. Kétszer tolt ki velem, de nagyon, ráadásul egymás után – törölte a könnyeit a vasvillája nyelébe Pista bácsi.

– Tessék mind a kettőt részletesen elmondani – javasolta habos kézzel a fehér kalapos csirke, miközben mosogatott.

Pista bácsi jobb keze mutatóujjával a szívére mutatott.

– Itt szoktam hordani a tajtékpipámat az ingzsebemben mindig. Ez azért jó, mert mindig tudtam, hogy ott van. Öntöm az esti moslékot annak a dögnék, hát nem kevertem rendesen össze a vödör aljában a darát, hát meg kellett lökni kicsit a vödört, hogy kimenjen, hát nem belesik a vályúba az ingem zsebéből a pipa? Egyenest a malac elé. Az meg egyből ráharapott az újdonságra. Pedig konzervatív malacnak neveltem az elejétől. Szóval szó nélkül szétrágtá és le is nyelte, pedig akkor már karóval ütöttem a hátát. Azóta nem pipázok.

– Szomorú eset Pista bácsi, de mi volt a második baleset? – kérdezték egyszerre a ragadozó csirkék, akik utoljára akkor figyeltek ennyire, amikor Roberto Baggio kilencvennégyben fölé rúgta a tizenegyest.

Mire Pista bácsi elmondta, hogy másnap reggelre a Dzsoki malac nem kelt fel többé.

– Elpusztult? – kérdezte a habos kezű csirke.

– Dehogy! Nem pusztult el, mert hisz ott volt, csak meg volt dögölve. Gondolom a szűrő fennakadt a beleiben, vagy a nikotin mérgezte meg. Szerencsére nem volt csak száznegyven kiló.

– Mit csináltak az állattal? – jött az újabb csirkekérdés.

– Elhívtam a vejemet a kanalas markolóval, aztán elásta a vasút mellett.

A csirkék összenéztek.

– Máshogy nem lehetett volna megoldani, Pista bá?

– Felvetette a fiam, hogy tegyük fel az internetre, de mondtam neki, bolond vagy, hát a franc fogja emelgetni, főleg így döglötten.

A ragadozó csirkék mindig szívesen hallgatták az idősebb falubeliek történeteit arról, hogy milyen volt a közösség élete a múltban. Az idősek meg meséltek nekik, és az volt az érdekes, hogy senki nem mesélte ugyanazt. Volt, aki a frontról mesélt, más inkább a régi bálokról, meg a tollfosztásról, vagy éppen a jogfosztásról, mikor mi volt divatban. Pista bácsi ilyen szempontból már fiatalnak számított, de a fiatalok is megöregszenek egyszer, úgyhogy az idő előrehaladtával neki is több volt már a mesélni, mint az elintézni valója. A vasúti töltés mellé temetett malacról még elmondta azt is, hogy részben bosszúból ásatta el éppén oda, ahová.

– Nem vagyok bosszúálló ember, mert nem voltam az soha, de úgy voltam vele, hogy ha te úgy döntöttél, te drága malac, hogy én többet nem pipázok, márpedig nem pipázok, akkor te meg életed végéig hallgatni fogod a vonat kattogását.

– Fordítva, Pista bácsi, a halála végéig – javította ki a barna kalapos csirke, aki mindig elsőként szólalt meg, ha a halottak kerültek szóba.

– No úgy. Mármost hogy érted mit akarok, hogy amíg ott lesz benn, márpedig nem nagyon hiszem, hogy valaki kiszedi, addig fogja hallgatni a vonatkerekek zörgését. Ne legyen nyugalma, mert nekem sincs.

Ez már azért sok volt a csirkéknek. Nem tartották helyesnek, ha valaki egy állattársukon áll bosszút. Főleg hogy még dicsekszik is vele. A fehér kalapos előhozott egy újságot, és felolvasott egy hírt, melynek címe az volt, hogy: „Veszélyben a déli szárnyvonalak”.

– Pista bácsi, nem akarom felidegesíteni, de ha ez sikerül nekik, vagyis megszüntetik itt a vasutat, akkor a malac nyugodhat békében.

– Az igaz. Tennünk kell valamit. Már tudom is. Mindannyiunknak minden nap fel kell ülnünk a vonatra, hogy lássák, hogy van érdeklődés. Nem szüntethetik meg. Itt mindig járt a vonat, amióta világ a világ.

– Ez sem lesz elég, Pista bácsi drága – szólalt meg a fehér kalapos csirke. – Bár nem tudom, milyen mélyre tették a Dzsokit, de szerintem a föld hangszigetelő tulajdonsággal bír. Főleg ha sok van belőle. Mondjuk az sem mindegy, milyen összetételű talajról beszélünk, de ismereteim szerint a környéken jellemző löszös barna vályogtalaj probléma nélkül teljesíti ezt a kritériumot.

– Inkább köszönje meg a malackának, hogy leszoktatta önt a dohányzásról – mondta a fekete kalapos csirke.

Pista bácsi hosszan merengett a hallottakon. A csirkék a mosogatást rég befejezték, és már el is törölgettek, amikor megszólalt.

– Tulajdonképpen igazatok van. Meg semmi kedvem minden nap vonatozni.

Ezután kezébe fogta vasvilláját, és kiballagott a kapun.

Fokhagymás-kérdőjeles lángos

Szombat reggelként a ragadozó csirkék általában becammogtak a piachoz, és besorakoztak a lángosos ablak előtt kígyózó sorba. Húszan-harmincan is állodogáltak ott ebben az időszakban, de senki nem idegeskedett, hanem türelmesen várta a lángost, közben pedig arról beszélgettek, hogy mi történt, mi történik, és mi minden történhetne még, ha mindez valakinek még kevés lenne.

Az egyik jeges januári reggelen viszont a ragadozó csirkéknek nagyon nem akározott elcammogni a piachoz.

– Szúr a lapockám – mondta a fehér kalapos.

– Viszket a vesém – mondta a fekete kalapos.

– Nekem meg borsószik a hátam – árulta el a barna kalapos.

Valahogy azért csak erőt vettek magukon, és elindultak, mert amikor a gőzölgő lángosokra gondoltak, a fájdalmuk is mintha elosztotta volna magát kettővel. A fekete kalapos fokhagymásat akart kérni, a fehér kalapos tejfölösöt, a barna kalapos pedig sajtos-fokhagymásat.

– Nézzétek fiúk, akciós a műanyag zöld öntözőkanna, nem veszünk? – mutatott a gazdabolt kirakatába a fehér kalapos csirke, amikor már majdnem odaértek.

– Húszliteres csapolós bandaszkat nem látsz? Mert az például kéne – válaszolt a fekete kalapos.

– Zenélő poloskacsapdájuk is van Vivaldival, nézzétek! – lelkenedett a barna kalapos, főleg mert pont annyira kedvelte Vivaldit, mint amennyire a poloskákat nem.

Amikor a gazdaboltot elhagyták, arra lettek figyelmesek, hogy a lángosos ablak előtt nem sorakoznak, hanem gyülekeznek az emberek.

– Hát ez nem igaz! Most akkor mit egyek? Milyen technika? Szólhattak volna igazán! Ki sem volt hirdetve! – kiabálták kelleetlenül a kabátjaikból.

A ragadozó csirkék észrevették, hogy Vasvillás Pista bácsi is a zúgolódók közt ácsorog, és kihívták a gazdabolt elé.

– Mi ez az egész, Pista bá? Hol vannak a lángosok?

– Hát ez az, hogy esne bele a rosseb. Nem nyitott ki az ablak, csak annyi van kiírva, hogy „Z technických příčin zatvorené”. Na most ettől mi még éhesek vagyunk, hiszen ide járunk reggelizni. Nem szép dolog csak úgy elzárni a lángoscsapot, ebben gondolom egyetértünk – dohogott a megátalkodott mezőgazdász.

– Ja. Meg én mondjuk nem tudom, önök hogy vannak vele, de kimondottan lángosszagot érzek – jegyezte meg a barna kalapos csirke. Erre mindenki felé fordult. A tiltakozók döbbsen állapították meg, hogy a sarkon tényleg lángosszag terjeng, csak a sűrűsödő protesthangulatban ez valahogy mindenkinek elkerülte a figyelmét.

– Az is lehet akkor, hogy van lángos, csak nem nekünk – szólalt meg a fehér kalapos csirke.

– Nem fokhagymás, hanem kérdőjeles lángos lesz a reggelim... hát erre nem igazán vagyok felkészülve – mondta a másik.

– Ha ez igaz, akkor tűrhetetlen – szolt Vasvillás Pista bácsi, és mindenki helyeselt. Már majdnem kihívták a városi rendőröket, amikor a lángosos ablak felől zörgés hallatszott. Hamarosan ki is nyílt az ablak, és kinézett rajta Bozsenska néni, az aranyfogú lángoskészítő. Már éppen kezdett megindulni felé a haragos sokaság, amikor észrevették, hogy Bozsenska néni tulajdonképpen sír. Annyira zokogott, hogy még az aranyfogain is könnyek folytak. Nagy nehezen elzokogta, hogy reggel fél ötkor ugyanúgy bejött, mint máskor, és elkezdte sütni a lángosokat a hatos nyitáshoz, hogy a korai piacosoknak már el legyen készítve legalább hetven. Hat előtt öt perccel már a nyolcvan-kettedik lángosnál tartott, amikor észrevette, hogy só helyett cukrot rakott a tésztaiba.

– Persze meg kellett sütnöm a többit is, mert a tészta nem várhat, de kinyitni meg nem mertem a szégyentől, úgyhogy itt vagyok a kétszáznegyven cukros lángosommal, most mit csináljak én? – fakadt sírva ismét.

Az egybegyűltek közt akkora csend lett, mint egy bányában, amikor nincs ott senki.

– Hát majd megesszük lekvárral – javasolta egy ismeretlen hang, de lehurrogták.

– Nem azért sorakoztunk ennyit a hidegben, hogy lekváros lángost együnk!

– Jól mondd Béla! – jött egy hang a tömegből.

Tanakodtak még egy darabig, és nagyon úgy tűnt, hogy a szombatjuk menthetetlen. Egyszer csak, mint amikor a golyó alacsonyan repül, suhogás hallatszott az égből. A golyák ilyenkor Afrikában vannak, úgyhogy ez csak a Parmezánboszorkány lehet – állapították meg a ragadozó csirkék. Intettek is a boszorkánynak, hogy szálljon le, mert azonnali krízismenedzsmentre van szükség. A Parmezánboszorkány empatikus tekintettel meghallgatta Bozsenska történetét, és azonnal előállt a megoldással.

– Átváltoztatom sóvá a cukrot. Alapiskolás gyakorlat – igazította meg a világoskék alapon fehér kasmírintás fejkendőjét, és néhány másodperc múlva már intett is, hogy lehet menni kóstolni.

– Én már inkább hozzá se nyúlok máma – nyújtott ki egy lángost Bozsenska néni a ragadozó csirkéknek, akik megállapították, hogy a lángos valóban sós.

– Viszont el is van ám hűlve – nézett a Parmezánboszorkányra a barna kalapos.

– Sok a bajod – felelt a boszorkány.

A csirkék végül is elismerték, hogy azért volt a kóstolt lángos hideg, mert a legfelsőt kapták, de addigra a tiltakozó tömeg ismét fegyelmezett sorra rendeződött. Hamarosan mindenki megkapta a pusztá, a fokhagymás, a tejfölös, a sajtos tejfölös, vagy épp a fokhagymás-sajtos-tejfölös lángosát, kérdőjelek nélkül, és indulhatott a tulajdonképpeni szombat.

A ragadozó csirkék és a kosztolányi Dezső

Valamikor az infláció idejében történt, hogy a ragadozó csirkék véletlenül rossz helyen szálltak le a vonatról.

– Mi ez, Verebély? – kérdezte a barna kalapos csirke, aki nagyon nem szeretett rossz helyen leszállni.

– Nem kérlek, ez Kosztolány – felelt a fehér kalapos.

– Megnyugtató, viszont remélem most nem az lesz, hogy itt vagyunk Kosztolányban, összefutunk egy Dezsővel, és az lesz a történet lényege, hogy a ragadozó csirkék találkozása kosztolányi Dezsővel.

– Nem ez lesz, biztos lehetsz benne – szólt a fehér kalapos, amikor kiértek a gazdabolt elé.

– Honnan tudod, van róla papírod? – nyugtalankodott a barna kalapos.

– Van, de persze nem hoztam magammal, ne haragudj – szabadkozott a fehér kalapos.

– Oda nézzetek, akciós a műanyag zöld öntözőkanna és a cserép kacsaitató! Muszáj bemennem, várjatok meg – markolta meg a kilincset a fekete kalapos. A többiek addig leültek egy padra, szemben a szoborral. A szobor egy férfit formázott, aki egyik kezében géppisztolyt tartott, a másikkal pedig egy sziklára támaszkodott. Fáradtak és elcsigázottnak tűnt, a tekintete viszont arról árulkodott, hogy tudja, mit csinál.

– Kinek a szobra lehet ez? – kérdezte a fehér kalapos csirke.

– Szerintem Kosztolányi Dezső – felelt a barna kalapos.

– Miből gondolod?

– Hát... most érted... ki másnak lenne szobra Kosztolányban. Nem?

– Végül is de – hagyta helyben amaz, majd az órájára nézett. – Mindjárt fél négy.

– Hát igen. Ez meg itt az akciós műanyag öntözőkannákkal foglalkozik ahelyett, hogy mennénk végre tovább.

Téltek-múltak a percek, egyszer csak megszólalt a községi hangszóró, amely tudatta a lakossággal, hogy a községi hivatal előtt árulnak. Női alsóneműket, női otthonkákat, női papucsokat, leggins-nadrágokat, ágyneműket, férfi papucsokat, flanelingeket, zoknikat, és monterkanadrágokat kedvező áron.

A hirdetés után néhány perccel a fekete kalapos csirke is felbukkant. Kezében egy zöld és egy narancssárga műanyag öntözőkannát tartott.

– Mi van, mit néztek? – állt meg a baromfivérei előtt.

– Így akarsz jönni? – kérdezte a barna kalapos.

– Miért, ne így akarjak? – vágott vissza a fekete.

– Kacsaitatót is hoztál? – kérdezte a fehér, de azt a választ kapta, hogy a kacsaitatóból nem volt megfelelő méret, és egyébként is törekeny.

– Ezekben meg az a jó, hogy ha ledobod a háztetőről, akkor se lesz semmi baja – lelendezett a fekete kalapos.

– Úgy érzed, hogy a tetőről fogod őket ledobálni? – kérdezett ismét a barna. A fekete kalapos olyan arccal nézett, mintha tényleg elgondolkodott volna. Vagy mint John Malkovich.

– Végül is nem, csak Dezső is ezt mondta a boltban.

– Dezső? – kapta fel a fejét egy csirkeként a fehér és a barna kalapos.

– Ja, Dezső a boltban. Ő hívta fel a figyelmem erre az apróságra.

– Milyen jól tette – jegyezte meg a fehér kalapos. – És milyen volt egy igazi, húsvér kosztolányi Dezsővel beszélgetni? – kérdezte kuncogva.

– Ne viccelj már, ez nem az a kosztolányi. Mármint kosztolányi de nem a Kosztolányi, mármint nem az író, aki mindig csíkos mellényben és csokornyakkendőben volt, elválasztott hajjal, meg aki a Pacsirtát írta. Ez egy másik Dezső volt, a boltos. Meg szerintem ez nem is az a Kosztolányi.

– Hogy érted, hogy nem az a Kosztolányi? – kérdezte ijedten a fehér kalapos. Azt hittem, rossz helyen szálltunk le.

– Rossz helyen szálltunk le, hisz másképp nem lennénk itt – válaszolta ingerülten a fekete kalapos. Csak az vigasztalta, hogy kedvező áron jutott éppen öntözőkannákhoz.

Már majdnem összevesztek, amikor kinyílt a gazdabolt ajtaja, és kisietett rajta Dezső, a boltos. Kezében a fekete kalapos csirke bőrkötéses pénztárcája.

– Ezt benn tetszett felejteni – nyújtotta át a gazdájának, aki megköszönte.

– Na látjátok – fordult a többiek felé elégedetten. – Tudtam én, hogy volt értelme idejönni. Ha nem szállunk le, sose hozta volna utánam Dezső a bukszámát, az biztos.

A csirkék elköszöntek a géppisztolyos Kosztolányi szobrától, és örökre elhagyták Kosztolányt. ■ ■ ■

Szómagyarázat (szerk. megj.)

„Alapiskolás gyakorlat” – általános iskolai gyakorlat

bandaszka – marmonkanna, kaniszter

csinzsák – panelház

monterkanadrág – kantáros munkaruha

„Z technických príčin zatvorené” – „Technikai okok miatt zárva”

A szerző a kézirat elkészítése alatt a szlovák Kisebbségi Kulturális Alap ösztöndíjában részesült.

Veres István (1984) író, újságíró. Eddigi kötetei: *Galvánelemek és akkumulátorok* (novellák, Kalligram, 2011), *Dandaranda – szerelem, biztonság, kutyák* (regény, Kalligram, 2013), *Széchenyi – pozsonyi mesék* (Pozsonyi Kifli PT, 2016) és a *Petőfi – Pozsonyi mesék* (Pozsony Kifli PT, 2020). Pozsonyban él.

A gyöngébb edény

A gyöngébb edény néhány órát, ha élt.
Csak apám látta, útjára engedte
a nagypénteki szélben. Amit egy kórházi
ágyból elfúj a szél, abból lettem. Nem lehetek
erősebb edény. Amit elfúj a szél, erőt ad
szavaimnak. Fanyar, követelőző illat, sokszor
a bőrömön érzem, hogy a feltámadási
időszak most nem három nap, de több,
mint három év. Hogy legyek így erősebb
edény, ha nekem a krisztusi időből csak
a feltámadás utáni jutott? Valami kora
tavaszi szégyen, talán három évre rá
a fogantatásom – előtte, utána a burok.
Ha a bölcsőben nem is kellett egy előző
fejnyomot eltakarnom, annál inkább
kellett a méhben. Az a hely, mint egy idő
előtti szakadék, ásít – ha elhull az egyik,
ágy lábában van a másik. Ha tükörbe
nézek, törékeny üveg a szemem, vissza-
tükrözi, hogy kiben nem létezem.

Virág, tudjad...

(Apám emlékére)

Egy temetőben láttalak.
Friss sírokról szedegetted le a virágokat, ahogy régebben a karácsonyi papírokat gyűjtögetted az épp csak kibontott ajándékok körül. Gondosan csokorba rendezted őket, átkötötted egy egész vékony bőrszalaggal. A bőrt honnan szerezted? Talán könyvek gerincéről hántottad le, aztán a bicskáddal vékony csíkokra szelted. Egy szalagot némán át is nyújtottál, ahogy az ebédnél vagy kirándulásnál a hámozott almagerezdet, rám nem néztél volna, lekötött a munkád. Minek neked a sok virág? Hova viszed őket? Válaszra nem méltattál, de ahogy hajolgattál egy négy évesen meghalt, embermagasságig felkoszorúzott halott sírja körül, észrevettem, hogy kopasz fejed mögött az életedben is sűrűn nőtt hátsó hajszálak helyén tavaszi, nyári, őszi virágok nőttek, amiket annyit szedtél, ott virítottak rendezetlenül, a hóvirág, a keltike, ibolya, kankalin, ezerjófű, harangvirág, nyári aranyvessző, őszi kikerics, némelyik bimbós még, mások elnyílván, megint másoknak csak a szára, levele volt meg, a szirmok pedig cipőm orrára hulltak. Szótlanul átnyújtottál egy kannát, színültig vízzel. Nem kellett mondanod, öntözni kezdtem, ami belőled sarjadt. Dőlt a víz a zakód mögé. Tizenegy éve halott vagy.

Kérés

Tegnap arra kértem Istent, olyan dolgok vegyenek körbe, amikért nem kell mind az öt ujjamat kinyújtanom. Nem akarok kaparni gesztenyét, nem akarok úgy a földön élni, hogy tíz ujjammal túrjam a földet, amivé leszek, amelyből vétetek. Késhez, villához elég három-három ujj. Ha magasról zuhanok le, hogy tapogatózva összeszedjem maradék erőmet, nem kell minden ujj. Alvásból ébredésbe érve kell mindkét kezem, de ujjamra semmi szükség, úgy vetem magam egy új nap ígéretébe, hogy az ígéret azonnal korlátok közé szorul, visszavonások és feltételek mutatják az utat. Ébredésből alvásig még kéz se kell, elég a homlokommal új térbe kerülni, visznek, és ez így jó. Ha végképp elmegyek, még a homlokom se kell. Tegnap erre kértem Istent, de aztán néztem a képet, kettőnkéről, a legelsőt, egy hónapos se vagy, fény felé tartalak, koponyádra rásimul a bal kezem, hogy fejed hátra ne bukjon, hüvelyk, mutató, középső, gyűrűs és kisujjam hálóként feszül a növekvő Nap köré, a fejre, amit fel kell nevelnem – és szégyenkezni kezdtem, hogy mire kértem Istent.

Kell egy ének

Kell egy ének annak, aki lelki és szellemi hajszálcsovekkel mai napig éltet. Aki nem készült arra, hogy szeressen, ahogy a kút se készül vizet adni, mert az életen át tartó szomjúságra berendezkedni nem lehet. Víz és szomj együtt fut a fővenyre a tengerrel, nem tudni, mi volt előbb, a hullámok taraja vagy árka, s hogy a part lélegzi be a tengert, a kicsapó sós vízfodrozódást és permetet, vagy kilélegzi a visszahúzóó tengeri szellemsávba, hogy kapott lélegzetét visszakeverje éltető anyagába –

s az elválasztás határvonalán terjedjen, szóródjon minden eredet: vagyok, mert nem voltál hiába, s vagy, mert nem lettem hiába. Kell egy ének annak, aki derűjét nem tanulta. Odaadja ingyen bárkinek, mert lelki bőségsszaruját nem poggyászként hordja, nem kell cipelnie, mert az cipeli az ő lankás mosolyát, amiben humor és egynemű bizalom olajfényét rembrandti szakadék helyett Nap vonulásává oldja a leonardói átmenet. Ének kell annak,

akinek egyetlen szorongása, hogy mindenki szeresse. Hamar lett támasz, kisgyerekként férfiszerep torlódott rá, hogy legyen anyja társa, és félárvaságát a világra augmentálta, mintha egy elzárt titok biztosítaná, hogy a gondoskodás, a veszített apa után, most már a világ dolga, s a gyámolítás ozmózisa mostantól vegetatív állapot, nem korlátozódik kiválasztottakra, diffúzan járja át a sejtfalakat szövet és szövet, ember és ember között, s aki nem kér belőle, az nem tudja, mit vesz, ha kimarad. Kell egy ének annak, aki a felszínen tanácstalan, a mélyben kőszilárd, mert a „baj nem érheti” erősebb ígéret, fogantatásból rámaradt örökség, bizalma nem tapasztalat, hanem a tapasztalat feltétele, testet és kedélyt építő őanyag, amivel rendelkezni sem kell, mert elrendelése eleven és holt tereket egyaránt áthat, most és eleve van mindig vele, mint érzelmi placenta táplálja mindene, ami övé, s amit mindennek átad. Mert futhat arcára felforró tejként harag és bánat, azt kiadja hamar, nem süllyed a sejtek eresztékébe le. Kell egy ének az anyámnak.

G. István László 1972-ben született Budapesten. Költő, műfordító, tanár. Legutóbbi verseskötete: *Úgy felejtí nyitva*, Magvető, 2021. Készülő kötet: *Villanó por*, Magvető, 2023.

Vénia

I.

A dinoszauruszok azért haltak ki, mert nem imádkoztak Szűz Máriához mondat visszhangzott a kolostorban Lovász tanár úr hangján, majd hirtelen csönd lett. Valami hideget érzett a hátánál. A jégkék szemek. Majd Flóra saját hangján a hosszas magyarázat, hogy Piton is animágus. Flóra mindenképpen erről próbálta meggyőzni az általános főnöknőt a furcsa, álomszerű állapotban a hideg csempén fekvé. Jégkék szem, semmi pislogás, a főnöknő akkurátusan mosogat tovább, mintha gép lenne. Flóra tovább erősködik, hiszen az, hogy megmaradt az őzsuta patrónusnak bőven elég bizonyíték. De ha ez nem lenne elég, biztos, hogy kutyává tud változni, a hűségéhez nem férhet kétség, ha pedig ez sem lenne elég, akkor ott a tény, hogy a fontos embereknek illata van, ezt mindenki tudja.

Flóra először csak a szemét nyitotta ki, aztán olyan hirtelen ült föl, a fejét beverte a tetőtéri ablak alatti falrészbe, felpattant volna, de négy év alatt sem szokta meg a félhatos ébresztőt, így inkább csak kidőlt az ágyból. Az első két évben Gabriella nővér és ő keltette a kolostor lakóit egy kolomp segítségével. Úgy érezte magát, mintha téhen lenne, nyakában kolomppal a hajnali mezőn. Hiába volt már mindenkinek digitális órája vagy telefonja, a középkor óta ez a szertartás hozzátartozott a szerzetesek napindításához. A reggeli szilencium betartása nem mindig bizonyult könnyűnek. Az első két hét után jó adag penitenciát kapott Flóra, mert a jó reggelt és a hasadra süt a nap mondatokkal keltette Léna nővért. A kecskerángók három és fél óras ültetési procedúrája a tűző napon megtanította, hogy befogja a száját. Annamária nővért egyáltalán nem érdekelt, hogy az nem kecskerángó, hanem kecskerágó, Flóra mindent megtett, hogy a nővér tudtára adja magvas gondolatait a különbséget illetően, de a szilencium miatt csak néhány fintort engedhetett meg magának.

Örült, hogy nem kell az öltözködéssel bajlódni. Felvette a galambszürke habitust, aznap a széles ujjú következett. Nehéz volt tisztán tartani a karjánál, mindenbe belelógott, feltűrni meg illetlenségnek számított, így maradt az óvatos kalimpálás. Min-

dig a bokáig érővel kezdték. A latin szó az ismerkedés időszakában zavarta Flórát, más jelentését ismerte. Aztán megszokta. Először nem értette, hogy csak az alsó ruhadarabot jelenti-e, vagy az összes együttes viseletére vonatkozik, aztán már nem foglalkozott a kérdéskörrel, majd jött a bőr öv, amin átfűztek egy hatalmas rózsafüzért. Utána a skapuláré, ami egy gigantikus méretű elől-hátul lógó előke, majd a fátyol. Mindegyiket legalább három napig hordták, kivéve, ha valami túra vagy zuhogó eső annyira összekoszolta, hogy nem volt elég csak az alját dörzsölni a szappanos vízzel. A fátylat Blanka nővér varrta, akinek a lépteit szinte soha nem lehetett hallani, ahogy a szavait sem. Flórát vonzotta ez a csendes derű és türelem. A fogadalomtétel előtt nem vehette fel a fekete fátylat, fehérét kellett hordani, a feketét a ruhapróbán látta először. Annyira vágyott már rá, hogy megkérte Blanka nővért az első próba után, hogy nézzék meg még egyszer a tépőzár helyét, aztán egy nap múlva megint felkereste a nővért, aki mindannyiszor Flóra fejére illesztette a hajtakarót. Mintha valami puha korona ölelte volna át Flóra fejét, tökéletesen passzolt rá.

A reggeli öltözködés nem tartott tovább másfél percnél. Minden ruhadarabnak megvolt a maga imádsága, de Flóra hajnali fél hatkor túl fáradt volt, így inkább ezt a részt kihagyta. A fürdőszobában töltött idővel együtt hat és fél perc alatt készült el, egy perc volt az út a kápolnába. A laudesre reggelente éppen odaért. Gyors térdhajtás, majd a nyikorgó stallumon keresztül trappolt, az ülőke lehajtását hangos reccsenés kísérte, majd fújt egy nagyot. Erről is hamar le kellett volna szoknia. Flóra utálta, amikor ő volt a karvezető. A fogkrémes nyál éneklés közben összeállt a szájában, alig jött ki hang a torkán, ráadásul ébredés után hét és fél perccel egyáltalán nem tudta beazonosítani azt, hogy melyik szentnek milyen típusú ünnepét ülik. Egy idő után stratégiát váltott. Este állította be a zsolozsmát, így megkímélte magát a kellemetlenségektől. Néha a fegyelmezetlenebb nővérek kuncogtak, amikor felemás zokniban énekelte a rövid válaszos éneket, amihez ki kellett mennie a kápolna közepén álló ambóhoz. Egy idő után csak feketét hordott, így kétszer is fel tudta venni ugyanazt.

Aznap ünnepi szandált és tiszta zoknit viselt, mert tudta, hogy az egyetemen találkozni fog Tamással. A kispap soha semmi jelét nem adta vonzalmának, Flóra se tett vagy mondott semmi illetlent, csak egyszerűen szeretett a férfi társaságában lenni. Ez kölcsönösnek bizonyult.

Flóra akkor figyelte fel Tamásra, mikor a fiút annyira kihozta a béketúrásából az egyik szeminárium vezetője, a harmadik órája tartó a semmitmondó önfényezéssel, hogy egy torokköszörülés után egyszerűen elküldte az előadót a picsába. Mindenki megrökönyödött, ilyen még nem történt a teológiai fakultás történetében, vagy legalábbis nem jegyezték le a szent és szorgos kezek.

Viszont azt mindenki megjegyezte, hogy a kissé sértődött, ezért még kenetteljesebb előadó két héttel később annyira hevesen gesztikulált, remélve igazának alátámasztását, hogy az alsószoknyája leesett, és a bokája körül összegyűlt, mint egy márványba vésett bugyi. Próbálta feltűnés nélkül, némileg darabos bokamozdulattal az emelvény mögé rúgni a ruhadarabot, de ettől még inkább úgy festett, mint egy talapzatról elmozdulni képtelen, félig életre kelt Michelangelo-utánzat. Az órát ezen a ponton meg kellett szakítani.

Flórát vonzotta Tamás dühe. Ritkán történt meg, hogy ez mások számára is láthatóvá vált, de amikor igen, akkor mindenki megállt egy pillanatra. Flóra szeretett úgy ülni az egyetemi órákon, hogy lássa Tamást, aki általában egyenes háttal ült, ritkán

jegyzetelt. Olyan volt a kispap, mintha a saját mozdulatai felett folyamatos és megszakíthatatlan uralmat gyakorolna. Takarékosan és fegyelmezetten járt, és amikor nagyon koncentrált, hunyorogni kezdett. Flóra egy idő után kiismerte Tamást. Ha dühös volt, először csak a szeme körüli izmok remegtek meg. Ekkor még visszafordítható volt a kirohanás. A következő fokozat volt, amikor a jobb válla egy pillanatra meg-rándult a hunyorítás után közvetlenül. Majd összeszorította az ajkait, az öklöket, és nagy levegőt vett. Flóra tudni akarta, mi képes átszakítani Tamás gondosan ápolt felszínét. Ilyen volt, amikor a szemináriumba százötvenezerért vettek egy kenyérszele-telő gépet, vagy amikor a szemináriumnak saját konditermet építettek, az „ép testben ép lélek” pályázati szlogenen felbuzdulva. A régi részlegen a futópaddock mellett ellip-szis trénerrek, szobabiciklik és súlyzók álltak a kispapok rendelkezésére, az új részlegen pedig lábra és kézre is gyúrhattak. Tamás majdnem minden nap lement az alagsorba. Mellizma néhány hónap után kikerekedett, válla formásabb lett, a reverenda alatt is látszottak kerekedő izmai. Flóra néha belefeledkezett a bámulásba, máskor meg azon kapta magát, hogy minden igyekezete ellenére mégis megszegi a regulát, körbenézett, hogy mások is észrevették-e és a szemét dörzsölve próbálta elfeledtetni magával a tisz-tátalan látványt.

Aznap háromszor kilencven percnyi tömény unalom következett. Flóra alig vár-ta, hogy vége legyen az utolsó órának is, hogy aztán kettesben beszélgethessenek egy második emeleti üres tanteremben. Ilyenkor mindig egymással szemben ültek. Flóra el akarta mesélni Tamásnak, hogy reggel a buszút alatt végig visított egy baba. Flórát zavarták az éles hangok és az erős illatok. A gyereksírás valószínűtlenül hasonlított az egy évvel azelőttire. Tudta, hogy sosem fogja elfelejteni azt az öblös üvöltést, a tiszta erőből kitolt gyerekhangot, amit a rahói kórház külön termében hallott búcsúzáskor. Minden látogatás után egyre nehezebben köszönt el a kicsiktől.

Tamás csak nézte Flórát. Dőlt belőle a szó. A kispap hallgatott, néha bólintott vagy hümmögött. Amikor először találkozott a tekintetük, Flóra összerándult. A zavar ké-sőbb kihívássá alakult.

Hadarva mesélte a kispapnak, hogy Rahón csak egy kórház van. Az állapotos nők a bejárat előtt szívják az olcsó ukrán cigit vagy a sodortat. A kikerekedett hasukra szó-ródik a hamu, és csak pöfékelnek, mint valami gyárkémény. Egy külön szoba van az otthagytott gyerekeknek – folytatta Flóra. A gyerek hároméves koráig az állam támo-gatja a családokat, ezért ebben az időszakban nem mondanak le róluk, de sokan nem is akarnak pénzt költeni rájuk, tehát két-három hétre beadják ide őket, aztán hazavi-szik, nehogy megvonják tőlük a juttatást. Amikor már nem kapnak értük pénzt, me-hetnek az árvaházba.

Flóra hetente kétszer-háromszor járt be a kórházba, hogy néhány órát a gyerekekkel töltsön, a többi nap a Rahó melletti falvakat járta, hittanórákat tartott. Nagyon szeret-te az iskolákat. A csoportok általában három-négyfősek voltak, az életkor nem számí-tott. Flóra az elején megijedt, hogy mit fog kezdeni egy másodikos, egy ötödikes meg két nyolcadikos gyerekkel, de hamar összeszoktak. A gyerekek gyorsan megkedvelték a fiatal és életvidám nővért, gyakran meghívták magukhoz családlátogatásra. A csalá-dok kikérték a tanácsát sok kérdésben, őszintén elmondták neki a nehézségeiket. Az elcsépzelt bölcsességeket és frázisokat gyűlölte, valódi részesedést akart az emberek éle-tében, és ezért még a káposztástésztát is hajlandó volt letuszkolni a torkán, amit rend-szeresen kapott a vendégeskedések közben.

A tanítás mellett más feladata is volt a noviciátus alatt. Ezeket kezdetben nem élvezte. A kórházlátogatás pont ilyen volt. Az első alkalommal Helga nővér kísérté el, majd beszervezett maga helyett két egyetemista lányt. Flóra nem bánta, jókat beszélgettek a kórházig tartó egy órás séta alatt. Nem sokkal volt idősebb a lányoknál, és a kollégiumban meg amúgy sem beszélgethettek. Ölbetették, megetették a csecsemőket. Az ápolóknak nem volt idejük, a cumisüveget körbe rakták párnahuzatokkal, a gyerek mellé fektették, aztán *igyon magának, amennyit tud*. Ilyenkor a lenyelt levegőtől fel-fújódtak a csecsemők. Annyival is kevesebb tápszer fogyott. Flóra volt, hogy inkább egyszerre kettőt vett kézbe az etetéshez.

Tamás látszólag nem reagált Flóra szavaira, csak komolyan bámult hol maga elé, hol a lány szemébe. Flóra nem értette, hogy miért nem szólal meg a kispap, ezért rákérdezett, hogy figyel-e egyáltalán. A válasz rögtön jött és egyértelmű volt. Flóra ezután nagy lendülettel tovább folytatta, hogy nagyon bűdösek voltak a babák, mert nem minden nap jutott idő a fürdetésre, de ő sorban etetett és fürdetett, beszélt hozzájuk, játszott velük. A legnehezebb mégsem ez volt, hanem az, hogy a gyerekek önkéntelenül is kötődni kezdtek a fiatal nővérhez, időnként a mellét próbálták keresni, megismerték a hangját, illatát. A kezdeti zavar után valami természetes érzés indult el benne. Nem tudta pontosan megfogalmazni, hogy mi. Egyre magabiztosabban pelenkázott, az etetés se csak az evésről szólt, hanem az együttlétről. Változó volt, hogy éppen hány gyerekkel kellett foglalkozni, mindegyiket ölbe vette minden alkalommal. Azelőtt csak elméletileg tudta, hogy neki soha nem lesz gyereke, de ez ott és akkor vált kézzelfoghatóvá, amikor teljesen egyedül maradt a három babával. Az egyetemisták valami zárthelyire készültek, így kénytelen volt egyedül intézni mindent. Amikor kézbe vette az egyik kislányt hirtelen görcsbe rándult a gyomra és sírni kezdett. Az ápolók nem nyitottak be a szobába, amikor Flóra vagy az egyetemisták bent voltak, így csak a csecsemők látták őt zokogni.

Napi két pelenka volt a fejadagjuk, többre a kórháznak se futotta. Flóra mindent megett, hogy támogatókat találjon, időnként sikerült néhány hónapra elegendő el-

dobható pelenkát szerezni, de rendszeresség nem volt az adományokban. Elmesélte Tamásnak, hogy egyszer egy nyugat-magyarországi nőgyógyász, akinél Flóra kivizsgáláson járt egy egész táskányi ajándékot küldött a kórháznak. Flóra csak két gurulós bőröndbe tudta belegyömöszölni a sok kesztyűt, pelenkát és mindenféle hasznos eszközt. De nem is ezek hiányoztak a leginkább, hanem a tetűirtó. Amelyik babának ugyanis volt haja, annak a fejbőrén és ágyában kifejlett tetvek mozogtak. A fiatal nővér ezért döntött úgy, hogy Magyarországról visz olyan szert, amit csecsemőknél is lehet használni, de ez nagyon drága volt. A nyugat-magyarországi főorvos asszony ebben is segített, de arra nem gondolt Flóra, hogy ezt a határon át is kell valahogy vinni. Mivel az ideiglenes fogadalmasok csak úgy nem autózhattak, kénytelen volt vonattal megkísérelni a vegyszercsempészetet. Tudta Flóra is, hogy Záhonynál le kell szállni, meg kell venni a Csapig érvényes jegyet, és csak ezután léphet be valaki Ukrajna területére. De azt is mondták neki, hogy ötszáz forintért adnak a vonaton is jegyet, csak tudni kell, hogy kitől kell kérni, és mivel nem mert kockáztatni a leszállással, ezért ez utóbbi megoldást választotta. A cigaretta és vodkacsempészek általában szétkapták az üléseket, megvoltak a biztos helyeik. Flóra azt remélte, hogy az ellenkező irány miatt szabadon maradnak ezek az ismert helyek, talán ő is beteheti oda a tetűirtókat, de végül nem merete meglépni ezt. Végigpörgette a fejében, ahogy úton Magyarország felé a hátamlákat szégyenlősen szerelték le, mert habitusban utazott, de azért gondosan rejtették el a vodkát és a cigit. A visszafelé útra sem akart civilben menni, hátha a szerzetesi ruha miatt a határon könnyebben átengedik. Amikor kigördült Záhonyból a vonat rögtön felállt, behúzódott a sarokba a két gurulós bőrönd meg a nagy hátizsák társaságában. Tudta, hogyha a vámosok kinyitják a táskáját, elvehetik a szert, ezért csak remélni tudta, hogy Szent Kristóf kíséri őt. Egy örökkévalóságig tartott a negyedórás út, mire begördültek a keskeny nyomtávú vagonnal Csapra. Flóra nemcsak leizzadt, hanem izgalomban elszakította az övére fűzött rózsafüzért. Remek – gondolta – még egy penitenciát kell kérnie a rongálásért. Az udvarias jegyellenőr lesegítette a nővért, aki határozott léptekkel indult el az útlevél-ellenőrző bódék irányába. A szürke falakon dicsőségesen jövőbe bámuló alakok már ismerősek voltak, a mogorva állomás nem változott az elmúlt hatvan évben. Az útlevelében szorosan az előző mellé nyomták a pecsétet a figyelmes tisztviselők, hogy több hely maradjon a későbbi belépésekre. Amikor visszakapta az iratait felnézett, hogy merre tovább. A középső asztalhoz hívták, rápuffantotta a hátizsákját, amiben a saját ruhái voltak. A bugyikat rakta felülre, hátha zavarba jön a vámos egy szerzetes nővér bugyijától. Bejött. A két gurulós bőröndöt meg se nézte.

Flóra képtelen volt abbahagyni a mesélést. Tamás még mindig türelmesen hallgatta a történeteket, látta, hogy mindez mennyire felkavarta a fiatal nővért. Vigasztalóan meg akarta fogni Flóra kezét, felé nyúlt, de aztán ökölbe szorította a kezét, a szeme körüli izmok remegni kezdtek. Nem érhetek egymáshoz, így maradt a tekintet, amiben Flóra először fedezett fel valami ösztönszerűt. Habár a gyerekek arcára Flóra már nem emlékezett, a melle környékén hasonló meleg érzésre lett figyelmes, mint amikor velük volt, de egy a rekeszizmát szorító új érzésre is. Felállt, és kettőt lépett a még mindig a széken ülő Tamás felé, szorosan elé állt. A skapulárét pont azért találták ki a középkorban, hogy a melleket eltakarják, a szem kívánságait lecsillapítsák. Amikor Flóra megérintette Tamás ökölbe szorított kezét, elektromosság csípte meg őket. A lány egyenként nyitotta ki az ujjakat. Még látszott a négy köröm nyoma. A mutatóujjával

apró köröket rajzolt a halvány rózsaszín sebhelyek köré, és a szájához emelte Tamás nyitott tenyerét, majd a skapuláréja alá helyezte. Flóra nem emlékezett, hogyan pattant vissza a helyére, de pár másodperc múlva lángoló arccal ült a székén. Tamás egy gyors mozdulattal az ölére tette a nyitott zsolozsmáját. Fellélegeztek, amikor Kárpáti Anna, Flóra legjobb barátnője lépett be a terembe. Nyugodt hangon tájékoztatta Flórát, hogy Helga nővér közeledik, vége lett a filozófia szemináriumának, és elindulhatnak haza. A végén csak annyit tett hozzá, hogy óvatosabbak is lehetnének. Flóra felpattant, köszönés nélkül kirohant, összeszedte a szekrényből a holmiját, begyömöszölte a hátizsákjába és a lift előtt várta Helgát. Anna összenézett Tamással, aki még egy darabig nem tudott felállni, így elkezdte imádkozni az olvasmányos imaóráát.

Helga nővér, Flóra és Anna hármában indultak el. Egy darabig együtt mentek, de Helga elment a lelki vezetőjéhez, így Annának volt ideje meghívni Flórát a Mekibe. Tudták, hogy ha kiderülne, akkor ebből nemcsak baj, hanem egyenesen penitencia lenne, Flóra kapott már néhányat azért, mert elfogadott egy epershaket és egy kis krumplit. Flóra hozta szóba a történeteket. Anna nem ítélkezett, de keményen megmondta a véleményét. Annának egyszerűen nem volt energiája köntörfalazni. Valamivel idősebb volt a csoporttársainál, így mindenki tőle várta a segítséget. Anna nem bánta ezt. A környezetében mindenki meglepődött, amikor a teológiára felvételizett, a felvételiztető atyák sem tartották mindennapinak, ugyanis Anna nyolcadik éve vezette saját pizzériáját Balatonfüreden. Mielőtt felszálltak volna a buszra, beültek a Déák melletti törzshelyükre, ami a Magellán Pub & Café nevet viselte. Flóra forró csokit ivott, Anna tejeskávét. Utálta a langyosat. A hideget szerette, forrón itta általában, de ezt pont langyosan hozták ki. Udvariasan, de határozottan küldte vissza a pincérrel. Alig szóltak egymáshoz, csöndben kortyolgattak, Flóra próbálta felidézni a tanteremben történeteket, Anna pedig örült, hogy végre nem kell fölöslegesen beszélnie. Szerettek együtt hallgatni.

Anna a rendház melletti kollégiumban lakott, nem kísérte el barátnőjét az ajtóig, ahogy szokta. Flóra nem is bánta, jó volt egyedül lenni azzal az érzéssel, ami kevésbé intenzíven, de azóta tartott, hogy Tamástól köszönés nélkül elszaladt. A nővérek éppen vacsoráztak, amikor hazaért, de ő nem volt éhes. Szerencsére nem találkozott senkivel. Nem tudta eldönteni, hogy fölmenjen a szobájába, vagy a kápolnába üljön be. Némi hezitálás után az utóbbi mellett döntött. A cipőtartóknál elidőzött, bámulta a lábbeliket. Érdekes volt látni, hogy melyik milyen irányba van kitaposva, ki mennyire pontosan rakja egymás mellé a párokat. Mindenkinék megvolt a maga fakkja, abban kellett elférni. Flóra cipői persze nem fértek el, ezért az alagsori ruhatárolóban tartotta a nem használt darabokat. Az egyik bőrcipőért rendszeren meg kellett szenvednie. A nővérek ugyanis a képzés ideje alatt nem fogadhattak el külső személyektől ajándékokat csak akkor, ha az előjárójuk megengedte. Flóra édesanyja általában betartotta a rá vonatkozó szabályokat, de az egyetlen gyermeke születésnapjára mégis egy márkás cipőt vett. Súlyosbító körülmény volt, hogy a nővérek nem ünnepelehték a születésnapjukat, csak a rendi nevük védőszentjének ünnepét. Végül aztán hosszas huzavona után megtarthatta a lábbelit.

Lassú, kimért léptekkel közelített az üvegfalú szentély felé. Az ajtót csukva találta. A kilincs akadozott kicsit. Határozott mozdulattal lenyomta, majd bezárta maga mögött. Levette a papucsát, végigtrappolt a stallumokon, leghátra ült le. Felhúzta a térdét, a tenyerébe hajtotta az arcát és zokogni kezdett. A főnöknő helyén mindig volt

zsebkendő, Flóra elvett néhányat. Normális esetben szégyellte volna, ha sírni látják, de ez akkor egyáltalán nem érdekelte. Percekig rázkódott, igyekezett csöndben lenni, de a zokogás hangját nem tudta elnyomni a fa ülőke recsegése. Egymás után villantak be a képek a néhány hónapja tett első fogadalmáról. Nagy ünneplés volt, ketten térdeltek az oltáriszentség és az általános főnöknő előtt. Kezüket a főnöknő kezébe tették, mélyen a jégkék szemébe néztek és elmondták, hogy szegénységet, tisztaságot és engedelmisséget fogadnak egy évre Isten és az emberek színe előtt. Flóra legszívesebben azt mondta volna, hogy örökre, de négy évig még ezt nem tehetette meg. Aztán mindketten előredőltek, kezükön támaszkodva leengedték magukat a földre. Sokat gyakorolták, hogy egyszerre menjen. Jobb térd, bal térd, a kezek pedig együtt. Méltóságteljesen, lassan kellett csinálni, a kapkodás elrontotta volna az egészséget. Sokat nevettek a próbákon. Amikor tizedszer próbálták el, kicsúszott egy-egy nyögés, ami a tizenegyedik próbálkozást eredményezte. Akkor és ott néma csönd volt bennük, a kezüket oldalra nyújtották, a gyerekkori „tűzvízrepülő” játék szabadsága villant be egy pillanatra. A nővérek énekeltek, de Flóra hallotta, ahogy az oltáron lévő gyertyák suhognak a nyitott ablak mellett. Kint madarak hangoskodtak, autók robogtak. A fogadalmat tevők azonban arccal lefelé néztek. Flóra alig kapott levegőt, de jó volt neki kiterülve Isten színe előtt. Tudta, hogy a helyén van. Nem akart volna sehol máshol lenni. Szerette a feje melletti viaszmaszatot a szőnyegen. Világosan emlékezett, hogy amikor az egyik hosszúra nyúlt mise után Léna nővér megpróbálta elfújni a gyertyát és az olvadt viasz az alatta lévő szőnyegre folyt. Annamária nővér ugrott és hozta a vasalót és a szalvétát, de a műanyag szálak megolvadtak és csak még nagyobb folt keletkezett a szőnyegen. Szerette azt, ahogy társa ott fekszik mellette, ahogy mindketten a középszürke ünnepi habitusukban lehetnek pont azon a gondosan kiperszívózott, foltos szőnyegen. A beöltözéskor tanulták meg, hogy így kell, a papok is így tesznek szenteléskor, csak ők a homlokuk alá rakják a kezüket, de a nővérek kitért karral, homlokukkal a földet érintve fekszenek véniában.

III.

Sírás, rázkódás, éles fájdalom gyomortájékon. Mindig így kezdődött. Biztonságot adott ez a szentháromság. Most sem történt másként. A papucsát a kápolnában felejtve Flóra berohant egy közeli vécébe, letérdelt, kinyitotta a száját, és engedte, hogy távozzon az uzsonnára evett párizsis szendvics. Az első löket könnyen kijött, de a másodikhoz és harmadikhoz a rekeszizmát rendesen meg kellett dolgoztatnia. Térdelve könnyebb volt, mint guggolva. Volt ideje kifejleszteni azt a módszert.

Még mindig lelógott a hája a sámliról jobbra is, balra is, hiába csiszolták le az ülőfelület szélét, még mindig bevágott. Ezeknek a kis fa alkotmányoknak kissé lejtős az ülőfelületük, de akinek vastag a combja és a vádlija, az nem tudja használni még a magasabbakat sem. Flóra addig izgett-mozgott, míg végül egy évnyi próbálkozás után kibírt a sámlin egy félórás szentségimádást. Kezdetben örült, hogy a napi háromszori étkezés miatt normalizálódtak az evési szokásai, aztán egyre többet köhögött. Száraz, sivító köhögéssel. Fájt a gyomra tőle. Hat-nyolc hónappal Flóra belépése után Tánczos Eugénia nővér megelégedte, hogy Flóra rendszeresen megzavarja a szentségimádások rendjét, ezért elküldte pulmonológiára. Egy kifejezetten kedves, idősödő doktor, Szerémi János vette a gondjaiba. Tudta, hogy Flóra szerzetesnek készül, és finoman, de határozottan elmagyarázta az ijedt lánynak, aki azelőtt még sosem feküdt bent kórházban, hogy az asztma pszichoszomatikus is lehet, és nem biztos, hogy a szervezete fel van arra készülve, amit annyira szeretne. Napi háromszori infúziót kapott, majd gyomor- és hörgőtükrözés rámutatott arra, hogy mi áll a köhögés hátterében. Dr. Szerémi János diagnózisa szerint Flóra gyomorsava lemarta a hörgők hámrétegét, így a folyamatos irritáció miatt köhög annyit. Napi ötszöri étkezést javasolt, és azt, hogy gondolja át a döntését.

A vécé fölött görnyedve mintha késsel szurkálták volna a hasát, de addig erőltette a hányást, amíg a savanyú-keserű epe fel nem jött. Iszonyatos fáradtságot érzett, és szégyellte magát, de nem tudta pontosan, miért. Csak ült a földön, arra sem volt ereje, hogy lehúzza a vécét. Bámult a kagylóba, az orrát átjárta a szúrós szag. Trappolás zavarta meg, bekopogtak. Nagy nehezen feltápáskodott, egy elhaló foglalt szót tudott csak kipréselni magából, de megnyugodott, mert az újabb lépések távolodni kezdtek. Újra egymagában lehetett, belenézett a tükörbe. Vörös volt az arca, a szeme is, könnycseppek és egy kis hányás volt az arcán. A tükörképe a bűnbánati káptalanra és gyónásra felkészítő füzet gondolatait ismételte: *Egyformán szeretem testvéreimet, vagy egyeseiket előnyben részesíték? Ha bensőmet nem is tudom esetleg befolyásolni, de külső magatartásomat mindenképpen, ezért felelős vagyok! Keresem-e az alkalmakat az apró önmegtartózkodásra, amellyel benső fegyelmezettségem, összeszedettségem fejlesztem azzal a szeretettel párosulva, hogy az a lelkek üdvét szolgálja, a bűnösök megtérését?* Ekkor újra öklendezni kezdett. Érezte, ahogy az átlátszó, nyúlós massa elindul a nyelvöcsövében, és felfelé nyomja a rekeszizmát. Önkéntelenül kinyitotta a száját, amikor a sav a szájüregébe került. A fogzománcára rátapadt a mindent felemészítő anyag. Egyre gyorsabban kezdett járni az agya: *Tudatosan keresem, ami nekem jó? A magam érdekeit helyezem a másoké elé? Hálás vagyok-e szerzetesi hivatásomért? Jól osztom be az időmet? Tudatosan töreksem... szentségre...*

Annamária nővér talált rá. (...) Még szerencse, hogy Flóra elfelejtette kulcsra zárni az ajtót, így be tudott nyitni Annamária nővér, aki úgy gondolta, valaki égve felej-

tette a mosdóban a villanyt, csak le akarta kapcsolni, de az ajtó valamiben megakadt, csak félig tudta kinyitni. Vállal nekifeszült, majd óvatosan tolt az ajtót, ekkor látta meg, hogy a pici kézmosó előtér és a kicsit nagyobb belső rész teljes hosszában Flóra a földön fekszik. Azonnal a lány mellé térdelt, megrázta a vállát, mire Flóra kinyitotta a szemét. Megpróbált felülni, de elsőre nem sikerült. Annamária nővér magukra zárta az ajtót és suttogva kérdezte meg, hogy mégis mi történt. Flóra elkezdett újra rázkódni, folytak a könnyei, közben a hasát nyomta, ami iszonyatosan hasogatott. Töszavakban elmondta, hogy hányt, és utána elsötétült minden, nem tudja pontosan, mi történt. Annamária nővér megsimította Flóra fejét, megpróbálta felsegíteni, de Flóra vagy húsz kilóval nehezebb volt a nővérnél, így visszahuppant a földre. Feltolta magát ülő helyzetig. Annamária nővér sürgette Flórát, éppen teljesítették a penitenciaként kirótt feladatokat, a garázs, illetve a tisztítószeres raktár kitakarítását, nem lett volna jó újra bajba keveredni. Igaz, Flóra így is bajban volt, mert nem kért engedélyt a kompletóriumról való hiányzásra. Nem volt más választása, nagy nehezen lábra állt, Annamária nővér pedig bekísérte a vécé melletti egyik vendégszobába, hogy ott kapjon erőre. Senkivel sem találkozott, így mindketten megkönnyebbülten huppantak rá az egyszemélyes vendégágyra. Annamária nővér átült az ágy melletti fotelba, Flóra pedig leheveredett, és gondolkodás nélkül annyit mondott, hogy beleszeretett valakibe az egyetemen. Annamária nővér jó szokása szerint semmit sem szólt, de nem is kellett, mert ömlöttek a lányból a szavak. Amikor befejezte, Annamária csak annyit kérdezett, hogy vacsorázott-e. Erre nemmel válaszolt. Felült, már egy kicsit jobban érezte magát, megköszönte a segítséget, és megkérte, hogy erről ne beszéljen senkinek sem. Megigazította a habitusát, majd elindult a szobája felé. Most kifejezetten szeretne volna, ha nem a kutyaólszerű szobája várta volna, hanem a tágasabb, háromszemélyes, ahol jelöltként és novíciaként aludt másodmagával. (...)

Éjjel szinte semmit sem aludt, csak forgolódott, a gondolatai pedig össze-vissza cikáztak. Megremítette az édesanyjával való találkozás, sosem tudtak igazán mély témákról beszélgetni. A gyakorlati dolgokat mindig hamar lerendezték, de az érzések egyáltalán nem kerültek szóba. Tudta, hogy a düh, amit gyerekkora óta érzett nem jogos, az édesapja második szívinfarktusakor Flóra hatéves volt. Onnantól az édesanyja lett a családfenntartó, apja pedig otthon volt vele. Iskolába kísérte, uzsonnát csomagolt, szendviccsel várta haza, és az apja volt, akitől a játszótéren garázdálkodás közben almát lehetett kérni. A lakótelepi gyerekkora legfontosabb eseményeit úgy látta az éjszakai forgolódás közben, mintha valami régi diafilmet nézne. A csepeli négyemeletes labirintusát ismerte, Viki, Enikő, Tomi, Márk és a többiek mintha a földből bújtak volna elő. Látta, ahogy gyíkokat és békákat hajkurásznak a füvesített garázstetőkön, ahogy a közeli bányatóban fürdenek, meg dinoszauruszmaradványokat keresnek. Egy kis megkönnyebbülést adott, amikor eszébe jutott a szülei arca a kétvödörnyi ebihal láttán, amiket a fürdőkádban akart felnevelni. Eszébe jutott a legjobb barátjánője, akinek ugyanolyan göndör haja volt, mint Gabriella nővérnak, aki nemcsak osztálytársa, de a gyerekkora titkainak őrzője volt. Akivel először beszélgetett szerelemről, akivel először felfedezte a női testet. Nem éreztek szégyent egészen addig, ameddig Viki anyja rájuk nem nyitott, miközben az asztal alatt vizsgálgatták egymást orvososát játszva. Hatalmas szidást kaptak mindketten, Flórát hazazavarták, és hetekig nem mehettek együtt a játszótérré. Onnantól kezdve megváltoztak mindketten. Soha többet nem került szóba az eset. Az osztályban másokkal is játszottak, aztán látszólag min-

den visszatért a régi kerékvágásba, csak arról az esetről nem beszéltek, és közös titkaik sem voltak többé.

A vekker hangjára lassan reagált csak Flóra. A szombat ugyan alvós nap volt, de édesanyjával megbeszélte, hogy nyolcra jön, hogy minél több program beleférjen a napba, a kompletóriumig vissza kellett érnie, ez volt a szabály. Örült, hogy fogadalmasként szabadabban mozog, az, hogy a noviciátusban egy évig egyáltalán nem mehetett haza nagyon megviselte. Ez az év csirízes masszaként tapadt a tudatához, csak foltokra emlékezett, és a szorongásra. A hányások ekkor kezdődtek. Először örült, hogy fogyni kezdett, a bőrvön látta, hogy mennyivel beljebb tudta kapcsolni. Az étkezések után rendszeresen a vécébe ment, addig erőltette, míg mindent ki nem hányt. Éhes volt, aztán amikor végre jóízűen evett, undort kezdett érezni, majd lelkifurdalást. Az általános főnöknő időnként megjegyezte, hogy lenne miből leadni, igazán böjtölhetne kicsit, hiszen ép testben ép lélek, figyeljen oda jobban. Flóra nem érezte magát eléggé elkötelezettnek a böjtölésben, néha dugicsokit is evett nagyböjt vagy advent alatt. Emiatt is lelkifurdalást érzett. Tudta, hogy a látogatási napon édesanyjával oda megy, ahová csak szeretne. Előző hónapban a sziráki kastélyban voltak. Gyönyörű volt a vécéje is. Még sosem látott elektromos vécét, ami minden használat után elfordítja és fertőtleníti az ülőkét. Ébredés után gyorsan felöltözött a kevés civil ruhája közül az egyikbe, a látogatási napokon szerencsére nem kellett habitusban lenni. Édesanyja pontosan érkezett, hamar elindultak. Megálltak egy Mekinél, ott reggeliztek, Flóra élvezte, hogy büntetlenül beülhetnek, nem evett túl sokat, jólesett neki minden falat. Általánosságokról beszéltek, a közelgő diplomaosztóról, majd a közvetlenül utána induló vonatról és az öthetes német nyelvkurzusról. Flóra édesanyja fiatalkorában is sokat utazott, örült, hogy a lányának is van lehetősége külföldre menni. Elmesélte sokadszorra is az utazáshoz kötődő élményeit, amiket általában a húgával vagy Magdival, a legjobb barátnőjével éltek meg. Mert ugye a kommunizmus éveiben nem lehetett csak úgy utazni, nyugatra legalábbis. De ők háromévente mégis kijutottak, és bejárták Spanyolországot, Olaszországot, Németországot (mindkét felét). Igaz, Németországba kicsit könnyebb volt kijutni, Münchenben élt Flóra nagyapjának öccse, aki disszidált. Flóra ezt mindig kalandosnak tartotta, részleteket ugyan nem mesélt az édesanyja, csak azt, hogy ennek a nagybácsinak köszönhetik, hogy főiskolára járhattak. Belefeledkeztek a beszélgetésbe és Flórából eltűnt a szorongás. Édesanyja mesélt a vonatos kalandokról, arról, hogy milyen konzerveket vittek az utazásokra, mert nem tudtak elég valutát váltani, és arról is, hogy Rómát úgy járták be, hogy nem volt szállásuk, a vonatút után Magdi ott maradt a csomagokkal a pályaudvaron, amíg az édesanyja kerített valami olcsó szobát. Tíz óra volt, mire feleszméltek. Flóra édesanyja felvetette, hogy menjenek a Gellértbe fürdeni és pihenni, ott ebédelni is lehet majd kicsit később. Az, hogy egyiküknél sem volt fürdőruha nem okozott gondot, útközben bementek egy boltba, mindkettőjüknek vettek egyet. Flórában fel se merült, hogy ebből gond lehet, bár tudta, hogy nem tarthat meg semmit az otthonról kapott dolgok közül. Tisztában volt azal, hogy mindent meg kellett mutatni Eugénia nővérnek, aki eldöntötte, hogy megtarthatja azt a dolgot, vagy akár oda is adhatta a közösség egy másik tagjának, de akár úgy is dönthetett, hogy vissza kell adnia. A nap tökéletesen sikerült egészen az estebéig. Egyikük sem éhezett meg, a fürdőzés, masszázs lekötötte őket. A tervezett indulás előtt két órával Flóra édesanyja ajánlotta, hogy az étteremben akár meg is vacsorázhatnának. Flóra hatalmas étvágygal evett. Boldognak érezte magát. Visszaért a lefekvés

előtti imaórára, tudta, hogy az édesanyjával a diplomaosztón fog legközelebb találkozni. A zsolttárok imádkozása közben mintha egy pók súlyos hálója kezdte volna beszőni a gyomrát. A tekintetével Annamária nővért kereste, de nem találta. Az esti rekreáció nem telt elég jó hangulatban ahhoz, hogy ezt a gyomortáji nyomást megszüntesse. Amikor mindenki nyugovóra tért, Flóra is megpróbált elaludni, de a nap történései előfurakodtak az agyából. A falatok egyre hatalmasabbak lettek, a képek pedig egyre gyorsabban váltakoztak. Tamás arcát látta a medencében, amiben délelőtt áztatta magát, édesanyja távolodott egy vonaton, és Eugénia nővér Tamás kinyomtatott levelét lobogtatta a házikáptalanon. Felpattant, letérdelt a vécé elé, kinyitotta a száját, és engedte, hogy távozzon a háromfogásos vacsora.

Mindig így végződött.

Sára-Csombor Rita 1985-ben született Budapesten, magyartanár, PhD hallgató a Szegedi Tudományegyetem Irodalom-és Kultúratudományi Doktori Iskola Modern magyar irodalom és kultúra doktori programján. Házas, egy gyermek édesanyja. 2018-ban jelent meg első verses kötete *Smink nélkül* címmel a Fiatal Írók Szövetségénél. 2019-ben Móricz Zsigmond irodalmi alkotói ösztöndíjban részesült. *Vénia* című első regénye a Kalligram kiadó gondozásában fog megjelenni.

A szerző a regény megírásakor Móricz Zsigmond irodalmi alkotói ösztöndíjban részesült.

Makáry Györgyhöz

Szegény Makáry György! Tanár
voltál s boldogtalan. Verseid
a népies Jambus-szorosban
fulladtak meg. A családi
asztaltól a munka, a barátoktól
a munka szakított el. Kevés
vígasz: diákjaid
– verstanodért –
félve szerettek.

Költőként még a társak
sem tartottak sokra
(és ennél jobban
csak a hozzá nem értők
megbecsülése zavart).

Fordításaidat – főleg
Horatiusból – ítélték jobbnak,
ahogy Toldy is, a Schedel,
félve remélte a kései dicstől,
hogy kárpótolhat kissé. De vissza
nem tarthatták ők sem,
hogy a nagyszerű kezdet
– Kisfaludy, Bajza, Makáry –
át ne csapjon a kisszerű végbe.
Anyagi gondok lángja futott
a jómódú múltra,
s nem kerülte el
a lassú süllyedés
fiaidat sem.

Kozák Jézus igazi nevéhez

Csengőt hordott a nyakában,
fülében török félhold lógott.
Folyamatosan nők után koslatott.
Meg fiúk után. Én már csak tudom.
Hol félrecsúszott a csengője,
hol meg csilingelt
kutyaftutában.
Soha egy büdös szó nem hagyta el a száját.
Volt benne valami nem evilági.
Úgy hívtuk,
a Kozák Jézus.
Neve sem volt, ahogy megjelent, úgy tűnt el.
Állítólag szitává lötték a fronton.
Mert a szerencsétlen csak nézelődött.
És hogy kavicsokat rejtett a sebébe.
Hülyeség.
Hogy elállítsa a vérzést.
Meg hogy a szeretőire is volt ideje visszagondolni.
És azt mondják, hogy kimondta a nevét.
Merthogy
lekerült a szájáról a lakat.
De akkor talán kimondta az enyémet is.
Jó lenne azt gondolni, hogy kimondta.
Hogy kimondta az igazi nevemet.
Nem ezt, amit rám aggattak,
mint valami repedt kolompot.

Horvát Aurél Adolfhoz

Hajnal. Hajnal. Hajnal.
Nem sokkal halála előtt
felemléget egy bizonyos
Horvát Aurél Adolf
atyát. Doktor – ezt is
hozzáteszi, ahogy
ő is az. *Szerettem
a Mecseket* – mondja –, *ez a
Horvát Aurél Adolf
megszeretette velem a botanikát.
Nagyon élvezetesen tanított.
Aztán ment minden magától:
növények, hegyek, geológia.*
A tanár valódi neve:
Horvát Olivér Adolf.
Olivér. Aurea. Aurora. Aurél.
Talán a latin nevezéktan,
a virágok, a Mecsek,
meg a kapott–adott
atya pofonok,
meg az így–úgy elhibázott,
úgy–így sikerült
hetvenkilenc év.
Aurél. Aurél. Aurél.

Makáry Sebestyén (1992) magyartanár (és Wolt-futár). 2021-ben *Delta* címmel kötete jelent meg a FİSZ gondozásában. Szakdolgozatát távoli felmenőjéről, Makáry Györgyről írta. A Szerdai Szalon irodalmi alkotókör társzervezője. Szabadidejében a Dunát, az erdőt, a hegyeket járja.

De Ville

Még jóval a börtön előtt, kétezer-tizenkettő augusztus huszonnyolcadikán Sztív főzte az évfordulós vacsorát. Ez már a harmadik volt – viccből hozzátette, hogy *zsinórban*. Nem csaptak nagy ünneplést, de Sztív azért elcserélte a műszakját az egyik újonc járőrrel. Evés után megnéztek egy filmet a Netfixen. A sztori két, az előéletük alapján tökéletesen összeillő embert mutatott be, akik mindössze egyszer találkoztak a Rossmannban. A férfi organikus levendulás tusfürdőt vett, a nő volt a pénztáros. A férfi kártyával fizetett, és mert a terminál fura hangot adott ki, megkérdezte, *próbáljam újra?* Erre a nő: *Nem kell.* Majd még a férfinak igazat adva hozzátette: *de tényleg olyan hangja van, mintha elutasította volna.* Többé nem találkoztak. A férfi bejárta a fél világot. Utolsó útjára egy babonás bennszülött vitte, aki szerint a Madagaszkár-közeli szigetről nincs visszatérés. A férfi kiugrott a csónakból, és a part felé indult, de látva, hogy a bennszülött nem követi, tréfából vonszolni kezdte a csónakot a part felé. A bennszülött riadtan kiabált, és félelmében tarkón vágta az evezővel. Mielőtt a férfi felocsúdíhatott volna, a csónak már messze járt. A nő ezzel szemben nem utazott. Államigazgatásban dolgozó férjet választott, a férfi folyton verte, válásról azonban hallani sem akart. A nő a spórolt pénzéből bérelt fel verőlegényeket, így egy hónappal később mégis elkészültek a válási papírok. Végül a történetét posztapokaliptikus köntösbe öltöztetve megírta és kiadta, ám a siker váratott magára, amíg nemzetközileg elismert konzoljáték nem készült a történetéből. A nő gazdagon halt meg egy hatalmas házban. Az egyik szomszédot bosszantotta a két napja tartó csivavavonyítás, ezért hívta a rendőrséget. Ők találták rá a holttestre.

A film után Sztív összebújás helyett inkább mosogatni kezdett. Aliz a konyhaasztalnál ült, és egy magazint lapozgatott.

– Alma.

– Hm? – fordult hátra Sztív egy félig elmosott tányérral a kezében.

– Semmi, mindegy.

– Kérsz egy almát?

– Ah... nem. Eszembe jutott, hogy ha lenne kutyám, valami vicces nevet választanék neki. Nem modernt, de nem is akarnék Ádámgig és Éváig visszanyúlni. Aztán arra gondoltam, hogy ha már teremtéstörténeti vonalon vagyok, lehetne akár Alma is, ha szuka. És csak úgy kimondtam.

Sztív felnevetett:

– És az Almából honnan kellett volna rájönnöm, hogy ez jár a fejedben?

– Csak kicsúszott.

– Nem mindent kell megmagyarázni, ami kicsúszik, de ez mondjuk pont olyan.

Erre már Aliz is nevetett.

– Ne csináld már!

– Én?! Legközelebb majd csak sóhajtasz, ha eszedbe jut valami, hogy, *áh, inkább nem is mondom*. Én megkérdezem, *mit?*, Erre te, *látod, tudtam, hogy nem fogod érteni*.

Sztív önként vonult börtönbe, hogy megismerkedjen Peruvál. A cél egy Bika nevű maffiavezér elfogása volt, aki onnan kapta a nevét, hogy kezdetben 4FMDB Bikát és herbált árult. Később, ahogy nőtt a piaca, a bejáratott vevőknek terített füvet, LSD-t és ekít is. Ha komolyabb cuccot akart tőle az ember, ahhoz vagy nagyon sok pénz kellett, vagy hogy barátok legyenek, és hát ebben a közegben a barátság maga is árucikk.

Sztívnek folyton Peruvál kellett lógnia, és isten tudja, miért, megkedvelte a kölyköt. És vele együtt a spanglit, a kokaint és az LSD-t is. Kétezer-huszonegy nyarára már jól ismerték egymást, Peru kisebb szállítói feladatokat adott Sztívnek, aki mindig kiválóan teljesített. Aztán egy délután Peru telefonált, hogy fussanak össze a Rózsadombon. Sztív átbuszozott a második kerületbe, és egy órán keresztül csak várt a gyér forgalmú utcán. Közben a hallókészülékét piszkálta. Szörnyen nyomta a fülét, de most nem vehette ki, munkaköri előírás. Aztán meghallotta, hogy lassít mögötte egy kocsi. Hátrafordult.

A piros Mercedes leparkolt mellette. Az ablak duruzsolva leereszkedett az anyósülés oldalán. Sztív félrenyelte a nyálát, úgy meglepődött. Köhögött, közben megkapaszkodott a kocsiajtóban.

– Mi a fasz? – mondta előbb halkán, de ahogy az idegtől megtelt a feje vérrel, már remegő hangon ordított. – Ez a kocsi meg honnan van? Mindenáron le akarod csukni mindkettőnket?

Peru nem állította le a motort. A kormány mögül vigyorgott Sztívre, de rögtön át is küzdötte magát az anyósülésre.

– Te vezetsz.

Sztív szétnézett, átsétált a vezetőoldalra, és kinyitotta az ajtót. Először azt hitte, csak le van tekerve az az ablak is, aztán meglátta a padlóra söpört üvegserepeket. A biztonság kedvéért megtapogatta az üléskárpitot, nehogy szilánkba üljön, majd behuppant a kocsiba, és becsapta az ajtót. Peru elővette a telefonját, kamerára váltott, hátrafordult, és elindította a felvételt.

Kék fény villant mögöttük, majd felvisított a sziréna is. Sztív nem várta meg, hogy a járőr melléjük érjen. Gázt adott. A Mercedes kerekei csikorogva kaparták az aszfaltot. A kocsi bőgve száguldott fel az emelkedőn, majd a csúcán pár másodpercre a levegőbe emelkedett. Becsapódáskor Sztív úgy érezte, harmonikán ül. A homloka nagyot koppant a kormányon.

– Mi a szarba kevertél bele?

– Most akarod megbeszélni? – mondta Peru, majd kisvártatva hozzátette. – Remélem, van valami a tarsolyodban, mert ha elkapnak, a börtön nem csak egyéjszakás kaland lesz.

Sztív a következő elágazásnál befarolt az egyirányú keresztutcába. A szemből jövő elől a járdára hajtott. A járőr követte. Sztív satuféket nyomott, és balra rántotta a kormányt. A Mercedes száznolcvan fokos fordulattal visszasiklott az útra, és amerről jött, elhagyta az utcát. A rendőrautó megpróbálta utánozni a mutatóvályt, de csak letarolt egy stopptáblát kukástól, és óriási hátrányra tett szert.

Sztív csak most vette észre, hogy besötétedett. A villanyoszlopok jó húszméterenként narancsvörös fényt locsoltak a fák alá, akárha mérget. Mintha nem is a járőr maradt volna le, hanem az utca nyúlt volna meg. Sztív bevett még egy kanyart, és már el is tűnt az autó mögülrük. Lelassított, és ráfordult egy felhajtóra, ami egy három méter magas fal mögött bujkált. Lepakcsolta a világítást, és leállította a motort.

Remegő dühvel meredt Perura. A sziréna vijjogása egyre közelebről hallatszott, majd elsuhant mögöttük a rendőrautó. A villogó fénye csak egy pillanatra nyújtózott be hozzájuk, kékre festette mindkettőjük arcát, majd ismét sötétbe borult minden. Peru visszatartotta a lélegzetét egy kis ideig, hallgatózott, majd, amikor elült a szirénázás zaja is, leállította a felvételt, eltette a telefont, elővett egy szál cigarettát, és rágyújtott.

– Szóval? – mordult fel Sztív. – Esetleg volnál olyan kibaszott szíves, és elárulnád, mi a fasz ez az egész?

– Gratulálok, uram, levizsgáztál.

– Hogy mi?!

– Már hónapok óta rágom a Bika fülét, hogy vegyen be sofőrnek. Ha ezt a lerázást megnézi, akkora lesz a szeme, mint a kibaszott Miki egérnek. Tutira bevesz futárnak. Ha benne vagy, kapnál néhány tesztfeladatot tőle is, és ha beválsz, külföldről kellene szállítanod. Nagyobb felelősség, ja, de nagyobb pénz is.

– Nagyobb életfogytiglan a sitten.

Peru széttárta a karját.

– Bármikor kiszállhatsz, nem erőszak. Vagy maradsz, és végre megszeded magad. Na?

Sztív tudta, hogy a fülében lévő kis készüléken keresztül mindent hallottak a kollégái, és már várják, hogy elfogadja az ajánlatot. Arról viszont fogalma sem volt, hogyan húzhatná ki a szarból Perut, de ez ebben a percben a legkevésbé sem érdekelt. Csücsörítve elmélázott, majd bólintott.

– De Ville! – mondta pocsék franciasággal.

Az ágyneműt és a matracot eláztatta a sör. Gondolatok helyett egy halvány emlékkép úszkált Sztív fejében a kilenc évvel ezelőtti évfordulós estéről. Reszketett. Hát persze, hiszen éjszaka kinyitotta a hálószoabaablakot. Azt hitte, az augusztusi végi váratlanul hideg levegő kijózanítja, de egyszerűen csak fázott.

A földre dobta az ágyneműt, kimászott az ágyból, és keresztültámolygott a szobán. Kavargott a gyomra. A sötétben kitapogatta a szekrényajtót, benyúlt egy kabátért, magára húzta, és visszament az ágyhoz. Megfordította a matracot, és visszafeküdt. A kabátzsebében mindig maradt pár cigi és spangli egy kazettatokban. Kitapogatta a belső zsebet, de nem érezte a tok formáját. Belenyúlt, és talált egy kártyát.

Az első emeleti hatos A lakást bérelte egyik kollégájától, aki az ingatlant két részre osztotta, és a B felét külön adta ki anyagi megfontolásból. A rendőr kolléga megjegyezte Sztívnek, hogy mivel rendőrnek adja ki a lakást, az IGA az *igazságot* jelöli, de Sztív egyszerűen csak *igaként* gondolt rá, amit egészen addig kell húznia, amíg el nem kapja a Bikát. Aztán végre elköltözhet innen. *Ne értsd félre*, mondta Sztív, *szeretem a szűk lyukakat, de nem élnék egyikben sem.*

A lakás egyetlen szobájában alig volt bútor, dekoráció pedig egyetlen lámpától tekintve semmi. Azt is Perutól kapta. Fagylaltforma, a szélein mindenféle színű neonlámpák. A kehely közepén digitális óra, a tetején gombócok helyett két hatalmas mell. A bal mellbimbóval lehet beállítani az órát, a jobbal a percet. Sztív felkapcsolta a lámpát. A színekavalkád elvakította, jó pár másodpercebe telt, míg rendesen ki tudta nyitni a szemét. A lámpához tartotta a kártyát. Egy kétezer-tízes naptár volt. Augusztus huszonnyolcadika be volt karikázva. Sztív nem értette, miért. Behunyta a szemét, és próbált rájönni, de a gondolatai mindig visszakanyarodtak Peruhoz.

Sztív húsz évvel volt idősebb Perunál, és úgy gondolta, arányaiban ekkora különbség van az IQ-juk között is. Peru jóképű, szálkás, türelmes, sőt, néha még vicces is volt, de az agyában sosem keletkezett túlfeszültség.

Sztív Peru miatt ment börtönbe. A megvizsgált és jóváhagyott holmit (sampon, fogkefe, villanyborotva stb.) egy szintén ellenőrzött Fila táskában vihette magával ujjlenyomatvételre, fotózásra, az öltözőbe és orvosi vizsgálatra. Ezután kapott egy hengerbe csavart matracot, és két ór végigvezette a folyosón, ahol kétoldalt sárga csík húzódott a faltól mintegy negyven centiméterre. A sárga csík lett Sztív mozgás- és élettere a következő fél évre. Rácsok és tömör lemezajtók zárták el az utat mindenütt. Sztívnek nem esett nehezére eljátszani, hogy bepánikol a szűk terektől. Lappangó klausztrófiája úgy hatalmasodott el rajta, mint egy másnapos fejfájás. A cellában próbálta elvonni a figyelmét pakolással, de nemcsak helye nem volt, hanem sok pakolgatnivalója sem. Előkészítette az ágyát, mindent elrendezett, közben próbált nem tudomást venni arról, hogy a hűvös ellenére gyöngyözik a homloka. Egyedüli kapcsolata a külvilággal a fülébe dugott, hallókészüléknek álcázott mikrofon volt, hogy a kollégái nyomon követhessék, hogy halad a beépülés.

Peru hangosan és vidáman köszönt neki, de Sztív meg sem hallotta, ezért a fiú egy darabig csendben figyelte a cella sarkába húzódott jövevényt, akiből végre kibukott pár mondat.

- Esküszöm, ha innen kijutok, soha többé nem ütök meg senkit.
- Ezt a kamerába is bemondanád? – kérdezte Peru, majd felállt, és Sztívhez lépett.
- Milyen kamerában?

Peru kört formált mutató- és hüvelykujjából Sztív mellénél.

– Ebbe itt.

Sztív lenézett a körbe, mire Peru kétszer keményen vállba vágta.

– Hallod, nem hiszem el, hogy bedöltél! – röhögött, de ahogy elnézte Sztív sápadt arcát, gyorsan elhallgatott. – Na várj, mindjárt segíték.

Peru kihúzott egy fémdobozt az ágya alól, nehézkesen lefejtette a tetejét, és kivett belőle egy papírzacskót meg egy teáskanalat. Intett Sztívnek.

– Vegyél be három kanállal. Minden adagot azonnal nyelj le, és amíg a szádban van, ne lélegezz. Az a legjobb, ha ráküldesz egy korty vizet.

– Miért, mi van, ha levegőt veszek közben?

- Annyira finomra van őrölve, hogy rögtön a tüdődre megy.
- Mi ez egyáltalán?
- Kratom.
- Honnan szerzel te ilyeneket?
- Megvannak a kapcsolataim. Meg hát... ez csak kratom.

Mire Sztív felébredt, már reggel volt. A naptár az ágy mellett hevert a padlón. Tőle néhány centire sör áztatta ágyneműkupac. *Huszonnyolc, hát persze*, gondolta Sztív. *Aliz ma érkezik Pestre.* Felült, közben nyilálló halántékát masszírozta. *Miért karikáztam volna be egy tizenegy évvel ezelőtti naptáron... a francha. Az évforduló. Abban az évben jöttünk össze.*

Megdörgölte az arcát, és eldöntötte, hogy lemegy boltba. Kicsoszogott a fürdőbe, megmosakodott, tiszta ruhát húzott, beriasztott, és imbolygó léptekkel a körfolyosóra ment. Egyetlen embert látott. Lerítt róla, hogy rosszban sántikál, a lakók mégis kedvelték ezt a Lakatos nevű figurát, aki a fél napját bámészzkodással töltötte.

Sztív kiért az utcára. Elsétált egy sor kuka mellett. Az utolsót egy felborított babakocsi követte. Sztívet elfogta a rosszullét. A sarokra érve egy furgon húzott el mellette, és elé kanyarodott. Az ajtó kinyílt, és egy borostás férfi intett Sztívnek, hogy szálljon be. Sztív szét sem nézett, hogy látja-e valaki, csak beszállt a járműbe.

- Már megint nem raktad be a fülest – mondta a férfi.

Sztív a füléhez nyúlt, pedig tudta, hogy nincs bent a hallókészülék. Talán a konyhapulton hagyta. Esetleg a hálószoba padlóján. A kollégája közben ellenőrizte az elemeket az új készülékben, majd Sztív kezébe nyomta.

- Az éjszakai műszak azt mondta, jól telt az estéd.

- Az éjszakai műszak bekaphatja.

- Na, azért elég jó kis jelentést adtak le. Emlékszel egyáltalán, hogy mi történt?

Sztív emlékezett. Az a nyomorult Peru bejelentette, hogy ma este bemutatja a Bikának. Hízogó név egy maffiavezérnek, pedig éppen onnan kapta, hogy eleinte olcsó bikát árult, és ahogy tornázta fentebb magát a ranglétrán, úgy emelte be a komolyabb anyagokat is. De ha Sztívék elkapják őt, Perunak is annyi.

– Nem érdekes – mondta a rendőr Sztív hosszú hallgatására. – Most viszont jól figyelj! Este bekötik a szemed, és elvisznek Bikához. Ebben a fülesben van GPS, követünk majd. Az egyik feltételezett központi épületükben leszel, úgyhogy lesz anyag bőven. Ha látod a drogot, még dumálj egy kicsit, aztán kérdezd meg, hol a budi, az lesz a jel. Te biztonságban leszel a retyón akkor is, ha a kommandósoknak tüzet kell nyitniuk. Világos?

- Hol a budi... Ezekre a szavakra áldoztam éveket?

- Az tök mindegy. Holnaptól szabad vagy. Akár mehetsz is az asszony után Bécsbe.

Peru nem volt az a túlgondolós típus. A lakáskulcsot a lábtörlő alatt tartotta. A riasztó kódját úgyis csak ő tudja. Miután Sztív evett valamit, és visszaaludt pár órára, átment Peruhoz, a kapukóddal bement a tömbbe, a lábtörlő alatt tartott kulccsal pedig a srác lakásába, de azért udvariasságból kopogott ajtónyitás közben.

- Ki az? – szólta ki Peru a fürdőszobából.

- Senki.

- Túl szigorú vagy magaddal.

- Lennék én túl szigorú veled is, de úgysem hallgatsz rám.

Miután Sztív és Peru szabadult a börtönből, Sztív több alkalommal is próbálta lebeszélni Perut a dílerkedéstől. Peru mindig csak visszakérdezett, *miért szállnék ki, ha jó vagyok benne, és ha mindennem megvan? Te is gyűjtesz valamire, nem?* Sztív erre mindig ugyanazt felelte: Cadillac Coupe de Ville. De nem a kocs miatt hagyta abba Peru csesztetését, hanem mert a parancsnoka figyelmeztette, ha nem áll le, elszúrja az akciót, a kölyök kiszáll, Bikát elveszítik szem elől, Sztív pedig *biztoskurvaélet*, hogy többé nem kap rendőri munkát.

– Hahó! – mondta Peru, egy törölközővel a derekán állt Sztív előtt, és csettintgett. – Eléggé megtoltuk az estét, látom, még nem vagy magadnál. Kérsz egy kávét?

– Ha pár perccel korábban jövök, még láttam volna a csoffadt tökeidet?

– Ha ez vigasztal, ma végre bemutatlak Bikának, és ha felvesz téged sofőrnek, felőlem a képedbe is dörgölheted a pöcsömet reggelente, de a tejszínért meg kell dolgoznod.

– Mindjárt elhányom magam, inkább azt mondd, mire figyeljek.

Peru hosszan Sztív szemébe nézett, az arcán látszott, bármit fog mondani, komolyan gondolja. Az összképet csak az rontotta el, hogy közben csúszott le róla a törölköző.

– Arra figyelj, hogy ne baszd el ezt nekem!

Sztív bólintott. Minden erejével azon volt, hogy ne nevéssen, de azért egy kérdést megengedett magának.

– Rendben. Te így jössz?

Peru letépte magáról a törölközőt, és Sztív arcába hajította.

– Ha elbaszod, tudod, mi lesz? – ordította, és közben a mutatóujjával bökölte Sztívet, aki összerezzen, és a földre ejtette a törölközőt, de legalább már nem volt kedve viccelődni, és Peru éppen ezt akarta. – Jobb esetben beszopom én is a melót, és idővel újra a sitten kötök ki, rosszabb esetben kinyírnak, a hullámat gödörbe dobják, és maltert öntenek rá. És te sem jársz jobban. Szóval ma este csak egy dologra figyelj: ne, baszd, el!

Peru sarkon fordult, és elment felöltözni. Sztív végre megkapta azt, amit sem étellel, sem kávéval, sem alvással nem sikerült. Kijózanodott.

Peru hiába kínálgatta spanglival, Sztív túl ideges volt a szíváshoz. Peru azért elfüstölt egy felet, hogy hangulatba jöjjön. Ő már találkozott Bikával, jó embere volt, nem szúrta el még semmit. Sőt, nagyon úgy tűnt, hogy a néha meggondolatlan, bevállalós kölyök lett Bika új kedvence. Alighanem ezért is bólintott rá, hogy találkozik ezzel a bizonyos Sztívvél.

Peruék már tíz perce ácsorogtak a mellékutcában. Késett az autó. Sztív a körmét rágta. Peru elnyomta a cigijét, aztán egy ereszhez sétált, lehúzta a sliccét, és könnyített magán. Sztív nem nézett oda, csak a fejét csóválta. Ekkor érkezett a sötétített ablakú SUV. Hátról kiszállt egy megtermett, bőrdzsekis kopasz. Intett. Peru odament, Sztív lassan követte. A kopasz újra intett, hogy forduljanak a kocs felé, szétnézett, nem jár-e a kis utcán valaki, aztán megmotozta a két férfit, betessékelte őket az autóba, és zsákot húzott a fejükre. A kopasz is hátra ült, nehogy Peru vagy Sztív leskelődjön.

Húsz perc kocsikázás után végre leparkoltak. A kopasz kiszállt, kíségette Sztívéket, és bementek valami épületbe.

– Vigyázz, lépcső! – mondta a kopasz.

– Jaja, vágom – hallatszott Peru tompán a zsák alól. – Legutóbb nem szóltál, most miért?

– A Bika nincs humoránál, úgyhogy én sem.

– Mert, mi van?

– Nem szeret új emberekkel találkozni.

Amint megálltak, lerántották a fejükről a zsákokot.

Egy hűvös, sötét betonépületben voltak. Valami raktár lehetett. Ennél többet nem is kellett Sztívnek tudnia, a fülében dolgozott a GPS. Azzal nyugtatta magát, hogy a társai és a kommandósok minden bizonnyal éppen most parkolnak le odakint. Kiugranak a kocsiból, halk, fürge léptekkel körbeveszik az épületet, és figyelik Sztív minden szavát. Várják, hogy megkérdezze, merre van a mosdó.

A kis iroda, ahova most öten zsúfolódtak be, az emeleten helyezkedett el. Egyetlen nagy üvegajtó nézett az erkélyre és a többi raktárépületre, amikhez mesterséges fény nem jutott el, így a közeledő este lassanként elnyelte őket.

Bika szúrós fekete szemét és vastag, fekete szemöldökét mintha szénecruzával rajzolták volna. Ezt leszámítva olyan merev, rideg és semmilyen volt a kinézete, mint az épületnek, amiben állt. Peru nagy levegőt vett, Sztív már a lélegzetvétel hosszából sejtette, hogy valami ostoba viccet készül mondani, hogy megpuhítsa a Bikát, de a maffiavezér Sztív füléhez bökött, és azt kérdezte:

– Te valami robot vagy, vagy mi?

– Az csak hallókészülék. – Vágta rá Peru. – Már a sitten is rajta volt. Nélküle csak azt hallja, amihez éppen kedve van. Tök süket!

– Süket vagy, mi? – Bika nem vette le a szemét Sztívről. – Az jó szakma. Én voltam már tanár, szobafestő, futár, szakács, pincér, sőt még tolmács is, de tudod, mi nem voltam még?

Sztívnek máskor talán a fotómodell jutott volna eszébe, de most túlságosan be volt szarva.

– Olyan hülye, hogy tárgyaljak valakivel, akinek ilyen kütyü van a fülében. Na szedd ki gyorsan.

– Akkor végig a másik oldalamon kell beszélned, hogy halljalak.

Bika kirántotta a készüléket Sztív füléből, és odasúgta:

– Majd úgy beszéllek, hogy értsd.

Ledobta a padlóra a hallgatókészüléket, és rátaposott.

– Na, most már rendben vagyunk. Ti meg – mondta két emberének – kurva gyorsan menjetek, küldjétek ki két őrt cirkálni, nehogy meglepjenek minket. Elmegyünk.

Sztív döbbenten eltátotta a száját. Perura nézett, aki éppen kinyitotta az erkélyajtót, hogy rágyújtson, megfordult, és Sztív arcát figyelte. Aztán felvonta az állát, mint ha azt kérdezné, *na és?*

Nem volt idő gondolkodni.

Csupán három lépést tudott tenni, hogy lendületet vegyen. Minden erejét összeszedve Perunak ugrott, és átlendültek a korlátan. Peru volt alul. Sztív rosszul érkezett rá, a bal keze majd kiszakadt a helyéről, és mintha oldalba rúgták volna, úgy szaladt ki a levegő a tüdejéből. Először egy autón landoltak, majd onnan Sztív a földre zuhant. Körülöttük halkan neszező, sötét alakok álltak. Sztív tudta, hogy a kommandósok azok, ahogy azzal is tisztában volt, hogy mindannyian rájuk szegeznek a fegyverüket. Sztív nyögve préselte ki magából a kérdést:

– Hol a végé?

Erre a kommandósok megrohmozták a bejáratot, és betörték az épületbe. Csak ketten maradtak Peruékkel. Amint az első fegyveres eltűnt szem elől, lövések dördültek.

Sztív feltápáskodott. A válla kiugrott. Bal kezét ernyedten lógatta, a másik kezével legjobb esetben is repedt bordáit fogta. Peru mozdulatlanul fújtatott a kocsii tetején. Sztív hátrált egy lépést. Döbbsenten nézte a járművet. Pusztán a körvonalalaiból rájött, hogy egy de Ville parkol előtte, rommá tört tetővel.

– Sztív! – köpte a szót Peru.

Az épületből üvöltések és lövések visszhangoztak, Sztívet mégsem ettől rázta ki a hideg. Még soha nem hallotta Perut zokogni.

– Sztív! – bögte Peru. – Nem tudok mozogni! Nem érzek semmit!

A Cadillac Coupe hirtelen magasra nőtt, és Sztív először fel sem fogta, hogy azért, mert a velük maradt két kommandós földre vitte és megbilincselte. *Hát persze*, gondolta, *a látszatot fenn kell tartani*. Talán ezért kapott Peru is karperecet, noha nyaktól lefelé lebénult. És talán ezért taposta szét a hallókészüléket Bika. Ő tényleg kedvelte Perut. Annyira, hogy a haverjának megelőlegezett egy Cadillacet, hogy azzal hordja az árut. Sztív dermedten hevert a törmelékkel teli betonon. Használtan nyolc-tíz millió egy ilyen autó, de ennek a Perunak, ennek mindent. Ennek aranyiszíve van.

Az akció után Sztívet külön kocsival vitték a kórházba. A bilincset levették. Már nem kellett színészkednie. Visszarakták a vállát, de mintha ott sem lett volna, alig érezte. Felkötötték a karját, telenyomták fájdalomcsillapítóval, és megmondták, mikor kell visszamennie kontrollra. Még elküldték röntgenre, de amint kiderült, hogy csak két bordája sérült, és azok is csak repedtek, kitessekkelték a kórházból. A maszkot a sarki kukába dobta, aztán csak állt egy darabig, és gondolkodott, merre is menjen. A lakás, amit bérelt, már felesleges. A francba is, hiszen csak azért bérelte, hogy biztonságban legyen Aliz, de megígérte neki, hogy amint lezárja ezt az ügyet, felmond, és megy utána Bécsbe. Úgy volt, hogy addig leporolja a középiskolai némettudását, de persze ez is elmaradt. Aztán észébe jutott a naptár. Aznap este volt az évfordulójuk, és Aliz kivételesen Pesten volt.

Hívott egy taxit. Útközben próbálta végiggondolni, mire is készül éppen, de összevissza kavarogtak a gondolatai. Peru valószínűleg egy életre lebénult, és még csak meg sem látogathatja, az ügy, amin évekig dolgozott, és ami miatt külön él a feleségtől, ami miatt még nem is találkozott a lányával, lezárult, Alizzal viszont az elmúlt években egyre kevesebbet beszélt. Azt is csak mellékesen említette meg neki a felesége, hogy ma az országban lesz.

A taxi megállt, és Sztív ott volt a tömbház előtt, ahol Aliz szülei laktak, és ahol Aliz és a lánya jelen pillanatban is kiválóan megvolt nélküle. Éppen jött ki valaki az épületből. Sztív elkapta az ajtót, és besétált. Felment a második emeletre, és meghallotta Aliz hangját az ajtó mögöl. Németül beszélt. Sztívnek vadul kalapált a szíve, közben mégis olyan magától értetődő volt minden. Hiszen megbeszélték, ha lezárja az ügyet, újra együtt lesznek. Kopogott.

Aliz azonnal ajtót nyitott. A haja rövidebb volt, csak vállig ért, és ki volt engedve. Döbbsenten nézett Sztívre, akinek csak most jutott észébe, hogy elfelejtett virágot hozni.

– Boldog évfordulót! – suttogetta. Ki volt száradva a torka.

– Jézusom, mi történt veled?

Sztív először nem értette, aztán észébe jutott Peru.

– Kizuhantam egy erkélyről. Azt hittem, telefonon beszélsz valakivel.

– Tele... Ja, nem, csak...

– Bemehetek?

– Persze. Anyámék nincsenek itthon. Jobb is. Gyere.

Sztív az előszobában levette a cipőjét, és átsétált a konyhába. A parketta recsegett a talpa alatt. A hangtól mintha múlni kezdett volna a fájdalomcsillapító hatása, Sztív válla és a bordája nyilallt. A konyhában leült egy székre, amit Aliz húzott ki neki, aztán a férje elé tett egy pohár vizet.

– Ezt idd meg.

– Végeztem – mondta Sztív, és nagy kortyokkal kiürítette a poharat.

Aliz bólogatott, de a tekintetét Sztív ujjain tartotta.

– Már a gyűrűt sem hordod.

Sztív megütődve nézett Alizra, majd a kezére.

– Hátráltatott volna a beépülésben.

– Na igen. A beépülésben...

Sztív nem tudott mit mondani. Hátradőlt a székben, és próbálta összeszedni a gondolatait. El akarta mondani, miért jött, de maga sem tudta.

– Mutti – hangzott egy cérnavékony hang a konyhaajtóból.

Sztív odafordult. Egy szőke, öt éves forma kislány állt előtte, árnyékba húzódva. Fótón már látta, de még soha nem találkozott a lányával.

– Szia! – mondta Sztív.

– Szia! – köszönt a lány kisvártatva.

– Én vagyok az, ne félj...

– Nem beszél magyarul – vágott közbe Aliz.

Sztív tátott szájjal fordult a feleségéhez, aki magyarázatképpen hozzátette:

– Megmondtam, hogy nem jövök vissza, legfeljebb látogatóba. Anyámék tudnak németül, azt mondtad, te is megtanulsz. Eltelt öt év! Nem tudom, hol élsz, mi van veled, alig beszélünk. – Aliz felmutatta a gyűrűsujját, közben eleredtek a könnyei. – Én nem vettem le! Most mit akarsz? Folytatni? Mintha mi sem történt volna? – Sztív képtelen volt megszólalni. – Mondjál már valamit!

Sztív csak meredt a fenyő konyhabútorra. Hangosan szedte a levegőt. Megint kiszáradt a torka. *Talán a gyógyszer miatt*, gondolta.

– Találtam egy naptárat. Kétezer-tíz. A mai nap be volt karikázva rajta. Akkor volt a harmadik... – megállt, Alizra nézett, nem tudta, folytassa-e, de a nő segített neki.

– Zsinórban a harmadik évfordulónk. – Majd hozzátette: – Tudtad, hogy kétezer-tíz pontosan olyan naptári év, mint az idej?

– Hát nekem kicsit sem hasonlít.

Sztív reggel visszatért, hogy eltöltsön egy napot a lányával. Aliz, ha vonakodva is, igent mondott. Elvégre erre várt. De amikor Sztív felajánlotta, hogy töltsék együtt az estét is, azt felelte:

– Este visszautazunk Bécsbe. Ha akarsz, jöhetsz te is.

Sztív erre haladékot kért, hogy lezárhassa minden apró-cseprő ügyét a városban.

Fogalma sem volt, mihez kezdjen a gyerekekkel. Próbáltak beszélgetni, de csak németül lehetett, és Sztívnek annyira nyögvenyelősen ment, hogy a kislány hamar elunta magát. Amikor felértek a lakásába, és Sztív körbevezette, a kislány meglátta a nagy mellű fagyiórárt az éjjeliszekrényen, és úgy meglepődött, hogy sikkantott egyet. Sztív eltakarta a lánya szemét, és inkább a konyhában ültette le. Közben rájött, hogy nincs semmije,

amivel megkínálhatná, úgyhogy taxit hívott. Ahogy mentek le a lépcsőházban, összetalálkoztak Lakatossal. Sztív boldog volt, hogy hamarosan maga mögött hagyhatja ezt a tömböt, a rosszarcú férfival együtt. Átutaztak a hatodik kerületbe a Paulay Ede utcai Waffle Dogba, ahol vett egy túrórudi-töltelékes gofrit vanília- és csokiöntettel. A cukor először felpörgette a kislányt, úgyhogy Sztív elvitte hintázni. Fél karra lökte, és csak remélni merete, hogy jól csinálja. Fél óra elteltével a kislány elálmosodott. Sztív hazavitte.

Aliz megenyhült. Látta, hogy a férje tényleg próbálkozik. Megint felajánlotta, hogy utazzon velük este, de Sztívnek be kellett mennie az őrre.

– Ha belefér, legalább kísérij ki minket. Hogy elköszönj Helgától.

– Most tényleg nem lehet. De amint végeztem, pakolok én is.

Néhány órával később ott ült a főnöke, Manovich asztala előtt, és épen maradt kezével óvatosan tapogatta a bordáit. Manovich szélsőségesen reagált Sztív felmondására. Először nevetett, mert azt hitte, vicc. Aztán fel volt háborodva, hogy egy ilyen komoly akció után a legjobb embere ahelyett, hogy ünnepeltetné magát, kilép.

– Nyilván az agyadra ment az esés. Vagy az a lebénuult drogos beszélte tele a fejed?

Majd a támadó hangnem után jött a sajnálkozás és a könnyörgés, de Sztívet minden hidegen hagyta. Peru említésére viszont ledermedt.

– Hé! – Kiáltott Manovics. – Itt vagy?

– Igen.

– Akkor áruld már el, hogy mihez akarsz kezdeni! Ha fizetésemelés kell, és csak húzod az agyam, akkor hagyd abba, megkapod, amennyit csak kérsz.

– Az a kocsis, amire rázuhantunk... lenyomoztatók már?

– Lopott jármű, gyorsan meglett a gazdája. Szerencsére biztosítva volt, bár nem tudom, hogy a harmonikává zúzott tetőt hogyan javítják meg.

– Peruval mi lesz? – Sztív folytatta a sérülések tapogatását.

– Magatehetetlen.

– Meglátogathatom?

– Kizárt. Veszélybe kerül a családot is.

– De valamit csak tehetek érte...

– Hát a bűnözői karrierjének véget vetettél. Végül is ez volt a célod, nem?

Erre Sztív felállt, és az ajtó felé indult.

– Most tényleg elmész?

– Ja – vetette hátra Sztív, és kisétált az irodából.

Eszébe jutott a naptár. Csigát teker majd belőle egy spanglihoz. Aztán csak fekszik. Talán elindít egy filmet. Vagy beszaladhatna a Rossmannban, aztán elrepülhetne Madagaszkárra. Ha egyszer ott lesz, nem jön vissza. A legközelebbi ugyanilyen naptári évig biztosan nem. Fogalma sem volt, az mikor lesz. ■ ■ ■

Amerika

A mikor utoljára találkoztunk vele, még egyáltalán nem tudott főzni. Nem értette, mi a különbség a gríz és a zsemlemorzsa között. Úgy csinálta az ebédet, fogta a zsemlemorzst, olajon megpirította, megszórta cukorral, és összekeverte a tésztával. Mind elrontotta a gyomrát, aki evett belőle. Ő meg évekre eltűnt, csak a történeteket találtuk meg, amiket maga után hagyott. Ezeket meséltük egymás között, hogy pótoljuk valahogyan a hiányát. Amerika, mondtuk mindegyik után, és nem az országra gondoltunk, nem arra, amiről tudtuk, hogy létezik, hanem egy olyan helyre, ahol tényleg történnek a csodák.

Időről időre felidézttük a zsemlemorzás tésztáját, nevtünk rajta. Nem, nem nevtünk mégsem. Nem volt kedvünk ahhoz, hogy rágondoljunk, és jól érezzük magunkat. Összebb húztuk a mosolyt az arcunkon, lesütöttük a szemünket. Hümmögünk, hogy megtörjük a csendet. Bűntudat volt bennünk. Azt gondoltuk, talán azért ment el, mert akkor régen elrontottuk a gyomrunkat a tésztájával. Megsértődött ránk. Megbántottuk, és igaza van, hogy itt hagyott minket, gondoltuk ilyenkor kétségbeesetten. Nem tudtuk, mit kell tennünk, hogy javítsunk a helyzeten. Hogy visszajöjjön, vagy legalább ne gondoljunk rá ennyit. Nem, nem ezért ment el, mondtuk egymásnak, hiszen mi mindig olyan jók voltunk hozzá. Semmi oka nem volt elhagyni minket, megsértődni. Magunkat is így próbáltuk megnyugtatni.

Máskor dühösesek voltunk rá. Azért, mert elutazott, nem jött vissza hozzánk, és nem pusztult ebbe bele. És gyűlöltük, mert mi megettük, amit főzött, bármilyen rossz is volt, bármennyire betegek is lettünk attól az olajos tésztától, és mégis ő hagyott itt minket. Ő ment el egy jobb életet keresni. Ő tűnt el, hogy azt az életet élje egyedül, amit együtt terveztünk meg vele. Hát mit nem adtunk meg neki, üvöltöttük magunkból kikelve, és ömlött a könnyünk, és a fejünk is kivörösödött. Vertük az ablakkereget ököllel, megtépkedtük a fikusz leveleit. Azt kívántuk, bár elfelejtenénk a történeteit, bár ne emlékeznénk rá se többé. Hogy haljon meg az emléke a tésztáival együtt. Hogy ő haljon meg. Ezt akartuk, így aludtunk el, kifáradva a sírásban és az üvöltésben.

Másnap felkeltünk, nem akartunk megint gondolni rá, se arra, hogy ennyire megviselt minket a hiánya, hogy így megtörtünk. Nem néztünk egymásra, nem meséltük a történeteit. Kiültünk az ablakpárkányra, és néztük a várost. Azt terveztük, itt maradunk, amíg le nem megy a nap, majd a szűk utcák, a sok autó elvonja a figyelmünket. De amikor megláttuk az anyját, ahogy a teraszra kilép, rágyújt, és a korlátra könyököl, mégis átkiabáltunk, van-e valami hír a fiáról. Egy olyan történet, amit eddig még nem mesélt el. Ránk nézett, kifújta a füstöt, nincs semmi új. Vagy elmesélte, amit legutóbb hallott, és amit legtöbbször mi is hallottunk már.

De sosem válaszolta azt, amit leginkább reméltünk. Amiért el tudtunk volna felejteni neki, hogy itthagyt minket. Amiért megbocsátottuk volna, hogy egész eddig nem jött vissza. És elnéztük volna a történeteket is, amikben boldog élete van. Megtanult főzni, és másoknak készíti el azokat az ételeket, amelyeket nekünk kellene. És nem gondol ránk, csak új ízekkel kísérletezik egy olyan helyen, ahol nem érhetjük utol. Amerika, igen, erre gondoltunk, és egymásra néztünk. De az anyja sosem mondta, hogy épp most érkezett, mégis hazajött, mindjárt szól neki, átküldi, jöjjön át hozzánk. Nem ezt mondta, mást mesélt. Hogy milyen új hozzávalókkal kísérletezik a fia, és milyen boldog. Mi pedig arra gondoltunk, miközben hallgattuk, hogy most kellene elrugaszkodnunk az ablakpárkányról. Olyan puhán zuhanni végig a hat emeletnyi levegőn, mintha mindig erre gyakoroltunk volna. Lent két autó dudált egymásra, észbe kaptunk, lement a nap, biztos elforrta a víz a lábasban. Grízestészát akartunk főzni ebédre. Kétszer néztük meg, nehogy a zsemlemorzás zacskót vegyük elő. ■ ■ ■

Születésnap

Az ég olyan sűrű, mint a víz, összeér a kettő. Nem látod, hol van a horizont. Már harminc vagy negyven perce üres a part. Ha nincs változás a tájon, nem lehet mihez viszonyítani az időt. Mi sem ott állunk a homokban, te meg én. A szemben lévő épület eresze alatt várjuk, hogy eleredjen az eső. Vagy már csoszogunk a strandpapucsainkban a szállásunk felé. Amióta itt vagyunk, minden nap eláztunk, remélem, ezt ma elkerüljük. Nézem az arcod, reméled-e te is. Mész előre, magad elé meredsz, ráncolod a szemöldököd. Most nem tudok olvasni a gon-

dolataidban, vagy tudok, de nem merek. Ma is veszekedtünk a part egy félreeső részén, közben végig sütött a nap. Olyanokat mondtál, amikről nem gondoltam, hogy valaha mondani fogod. Megijedtem, hogy félreismertelek. Próbáltam válaszolni, rendszereztem az érveim, és kicsit próbáltam felépülni a meglepetésből. Nem mondtam semmit. Néztem, hogy milyen alacsonyan szállnak a sirályok. Ha fecskék lennének, nemsokára esne az eső, azt tanultam, ez összefügg. Nem válaszoltam semmit. Ennyi hallgatás után, úgy gondoltam, már nem lehet mit mondani. Felálltam, leporoltam magamról a homokot. Gyere, menjünk, mindjárt esni fog, és felhúztalak a földről.

Szital vagy csepereg, de nem dörög, nem is villámlik, örülök ennek. Ezt el kellene mondanom neked, miközben megyünk föl a meredek utcán. Egy domb tetején van a szállásunk. A papucsaink hozzácsapódnak a betonhoz, felverik a bokánkra a víz-cseppeket. Ropogtatom az ujjaimat, próbálok kitalálni, mit mondjak, zavar a csend, ráül a vállamra, nehezemre esik felsétálni az emelkedőn. Lemaradok. Megállsz, de nem fordulsz felém, megvárod, hogy melléd érjek. Megállok én is, ha nem esne, leülnék a betonra, így csak kisöpröm az arcomból a vizet. Nem kellett volna felfigyelnem a sirályokra, a fecskékre sem kellett volna gondolnom. Mondhattam volna az érveim, ahogy eszembe jutottak, belevágtam volna mindet az arcodba. Ott áztunk volna el a homokos parton.

Megfordulsz, nézel lefelé, két lépés van köztünk, egy fejjel magasabb vagy az emelkedő miatt. Nézel rám, úgy mondd, örülsz, hogy nem dörög, hogy nem villámlik. Nevetsz, és nem tudom eldönteni, hogy most boldog vagy, vagy csak gúnyolódsz. Egyre kevésbé ismerem fel benned azt, amilyennek gondollak. Próbálsz a szemembe nézni, de nem bírom állni a tekinteted. Megindulok, hagyod, hogy megelőztelek. Tudom, hogy még mindig nézel. Utolérsz, ehhez kicsit szaladnod kell. Ha nem veszekednénk naponta, talán két vagy három hete, hátulról átölelnél. Most úgy mész melletttem, hogy a kezemet sem fogod meg.

A faházban, amit kibéreltünk, szív alakban rakták a franciaágyra a törölközőket. Régen neveltünk volna, mennyire giccses ez, drágámnak szólítottuk volna egymást émelegve. Amikor megjöttünk, szó nélkül raktad szét a törölközőket az ágy két végébe. Én tegnap már a kanapén aludtam. Ma délelőtt szó nélkül mentél el. Csak onnan tudtam, nem haza indultál, hogy nem vitted magaddal a táskádat. Amíg nem jöttél meg, próbáltam összegyűjteni, mit fogok elmondani neked, ha itt leszel. Aztán beléptél az ajtón, én felugrottam a kanapéról, de nem mondtam semmit. Így álltunk percekig, néztünk egymásra, és félttem megszólalni. Visszaszámoltam húsztól, ha elérem a nullát, elkezdem, amit már régóta el kellene mondanom. Nem jutottam a számok végére, mindig újrakezdtém. Te törted meg a csendet. Tudod, az legnagyobb baj, hogy állsz ott, mint egy fasz, nem beszélsz, és én nem tudom, hogy mi van a fejedben, csak hogy egyedül maradtam ebben a kapcsolatban az érzéseimmel.

Még együtt vagyunk, de már csak sírva tudsz megölelni. Nem készítjük el egymásnak a reggelit. Szakítani jöttünk ide. Úgy gondoltuk, jobb itt, ismeretlen terepen, ahol nem téved rá a szemünk veszekedés közben a közös képekre, nem jut eszünkbe emlék egyik tárgyról sem. És azért is jöttünk, mert ma van a születésnap. Évek óta elutazunk otthonról, ha bármelyikünket ünnepelni kell. Mikor lefoglaltuk a szállást, nem tisztáztuk pontosan, mi az utazásunk célja. Úgy választottunk, megfelelően mindkettőhöz, legalább két szoba, kanapé, de legyen franciaágy is.

Amikor a kapuhoz érünk, akkor kezd el szakadni az eső. Befutunk, hallom, hogy nevensz, valami vicceset kellene mondanom, de nem jut eszembe semmi. A fürdőszobába mész, haját szárítasz. Főzök magamnak egy teát, és nem kérdezem meg, hogy kérsz-e. Kiülök a teraszra, hallgatom, ahogy a tetejét verik a cseppek. Az esőtől csak homályosan lehet látni mindent. A kertben a fák ágai vagy a virágok hullámszerűen a szélben. Erősödik a vihar, bemegyek, kihozom a kanapéról a takarót, úgy ülök vissza a padra. Hallom, ahogy kijössz utánam te is, nem nézek rád, úgy kezdem el mondani, amit még délelőtt kellett volna.

Vagy mondhattam volna a strandon, amíg süttött ránk a nap, hogy mennyire nehéz nekem az érzelmeimről, és a gondolataimról beszélni. És magamról, mert bárhol mondanám el ezeket, érzem, hogy közben elveszti az értelmét. Mintha nem lenne helyes, amit mondok, nem felelne meg neked. És főleg magamnak nem tudnám bebizonyítani, hogy ezt jogos éreznem. Amióta először mondtad, hogy rossz neked ez így, hogy nem beszélek, igyekszem erre odafigyelni. Csak tudd, hogy ez nem megy egyik pillanatról a másikra. És én is azt érzem, nem elég gyors a változás, nem teszek meg mindent. De nem jövök rá, bárhol gondolkozom, mit kellene még csinálnom, hogy ez megjavuljon bennem. Hirtelen hallgatok el, nem viszem le az utolsó mondat végén a hangsúlyt. Nem látom értelmét, hogy hangosan folytassam. Hetekkel ezelőtt kellett volna ezt, erre gondolok.

A tea kihűlt, zöld vagy valamilyen gyümölcsös keverék. Tüszentesz. Hagyom, hogy beleigyál a teámba. Nem a pad túloldalára ülsz le, hanem közvetlen mellém. Belenézek a szemedbe, nem ismerem fel benned azt, amit tudok rólad. Megölelsz, és nem tudom eldönteni, hogy ez békülés vagy ajándék. ■ ■ ■

■ **Domokos Márton** (Szeged, 1999) a Szegedi Tudományegyetemen magyar szakon végzett. Kopaszodik, zenél és ír, de nem arról, hogy kopaszodik, zenél és ír.

PALETTA

SZINYEI MERSE PÁL:

Önarckép bőrkabátban

Forr a must, gyógyítja magát,
beforr a könny,
az ásítás,

arról álmodom éjszaka,
visszatérő álom,
hova is parkoltam
le eddigi életemmel,
hol hagytam a múltam,

mi lesz, ha ellopják,
szétszerelik,
s eladják alkatrészenként.

A hátam közepére kívánom,

mint a reménnyel hizlalt,
lépni sem tudó jövőt,
ami elvárja,
hogyan kézzelfogható legyek.

MUNKÁCSY MIHÁLY:

Az ásító inas

Feneketlen kút,
amolyan ágytál,
leülepszik belé végzete,
sorsa szabadsága.

Két szék közé ül
a szemfüles asztalosinas,
kitalált helyére.
A székeket valójában
elképzeli, meg azt is,
hol lehetne
méltóbb helyük.

A kíváncsiság
ott rejtőzik a szívében,
amit a kőfejtő titok
mindig összetör.

GULÁCSY LAJOS:

Az ópiumszívó álma

Ha forró nyárban,
mondjuk, az Alföldön,
jég helyett hó hullna,
örökké megmaradna.

Mindegyik ember
patikamérleg,
egyik se mér pontosan.
Isten hallgat,
nála nem a tökéletesen
van a hangsúly.

Ő mindegyiken
az igazságot méri.

CSÓK ISTVÁN:

Tulipános láda

Üres a feje,
hiányzik belőle az ész.
Hallottam, amint
dédanyámról
ezt beszélik a vénasszonyok.
Vajon hova rejtette,
ha volt neki egyáltalán?

Azt gondoltam,
a tulipános ládában őrszi,
de tévedtem.

Megállt a szíve.
Nem bírta el
az oda száműzött
észt.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ:

Ágrólszakadt

Ha tükörbe nézek,
mindig elvesztek valamit,
vagy valakit.

Néha a varázsszőnyeget,
néha magát az Istent.

Pedig Isten
a varázsszőnyegen repül,
amit a kisujjából rázott ki.

Fellinger Károly költő, meseíró, falutörténész, agronómus 1963-ban született Pozsonyban. Gyerekkorától Jókán él. Az Iródia nemzedék tagja. Versei, meséi könyv alakban 11 idegen nyelven jelentek meg. (Angol, német, francia, spanyol, orosz, szlovák, szerb, görög, albán, román, török.) Utolsó könyve 2022-ben *Lélek-bogáncs* címen jelent meg a Vörösmarty Társaság gondozásában.

Jelentéktelen tragédia

Ez a történet, uram, olyan, mint a mese. De higgyen nekem, én nem tudok mesélni. Ahhoz nagyon kevés a képzelőerőm. Ráadásul itt ülök magával ebben a bűzös kocsmában, ami egyáltalán nem alkalmas a képzelgésre. De annyit tudok tenni, hogy a részleteket elmondom, lassan és cifrázás nélkül. Néha azt gondolom, hogy ez egyáltalán nem történt meg. Szeretném elhinni ezt a régi állítást: minden, ami esetleges, ami megtörténhet, vagy nem történhet meg, az ábránd és káprázat. És mivel minden esemény esetleges, megtörténhet vagy nem történhet ugyanaz lehet. Mind, mind ugyanazt a tulajdonságot hordozza. Mint minden az életben. Illúzió, délibáb. Úgy kezdődött a dolog, hogy valamelyik év elején, nem is tudom, melyik évben, de ez egyáltalán nem fontos, az egyik galamb, amelyik a közeli fán szokott állni, helyet kezdett keresni magának, ahova a tojását rakhatja. Ez megszokott dolog olyan madártól, akinek beszűkítették az életterét: az utcai fákat sorban kivágják, az erdőből kiűzik őket. Mit csináljon? Beköltözik a város minden zegzugába. Ahova tud. Így történt, hogy szemet vetett a szoba ablakpárkányán álló virágcserepre, amely szerencséjére tele volt földdel, de már növények nélkül. Réges-régen elpusztultak a virágai. Mivel tudtam, hogy a madarak mindig megpróbálják elfoglalni ezeket a cserepeket, és beléjük fészkelni, néhány vesszőt állítottam a földre, hátha megakadályozzák, hogy idetelepedjenek, és az ablakpárkány és az alatta lévő járda tele legyen az ürülékükkel. De annak ellenére, hogy sűrűn raktam a vesszőket, az egyik galamb mégsem vesztette el a reményét, hogy itt tud fészkelni. Kitaróan próbált befurakodni a sűrű vesszők közé, és a legnagyobb cserép közepén helyet csinált magának, majd gyorsan, szakszerűen telehordta szalmaszálakkal és száraz levelekkel. Úgy látszott, hogy a dolog nagyon sürgős neki. Mihelyt végzett a fészekrakással, máris tojt bele két tojást egymás után.

Ne haragudjon rám, uram, hogy én, a nyomorult arab, aki visszaél a türelmével és vedeli az ön borát, folytatja a mesélést. Tudom, hogy abban, amit eddig meséltem,

semmi rendkívüli nincs. Mi az, hogy galamb, virágcserep és ablakpárkány? De kis türelmet kérek, és rendeljen nekem, nekem, élősködő arabnak még két deci bort. Hát-ha kicsit gördülékenyebben beszélek, és rájön, hogy a történet nem annyira unalmas és szokványos, érdemes érte áldozni néhány száz forintot olyan embernek, egy idegennek, aki töri a magyart, ráadásul szerencsétlen beteg. De hadd folytassam tovább, maga kocsmatöltelék.

Figyeltem a galambot, ahogy egy órán át szorgalmasan és megállás nélkül hordta a szalmaszálakat. Korábbi szándékom, hogy minden, az ablakpárkányra rakott fészket megsemmisítsek, elillant. Amikor láttam a madár küzdelmét az élet fenntartásáért és továbbvitelért, elszégyelltem magam. Kinyitom az ablakot, közelebbről megnézem a helyzetet. A galamb, aki már ráült a tojásokra, mihelyt meglátott, elrepült az ablak melletti fára. Kiveszem a nagy cserépből a maradék vesszőket, amelyeket még nem sikerült ledöntenie, hadd fészkeljen kellemesen. Valami miatt úgy tekintettem ezt az eseményt, mint adományt az égtől, vagy a sorstól, vagy az ördögtől. Adomány, ami ritkán adatott meg nekem. Valami, ami az életre emlékeztet. Március végén vagyunk, a születésnapom előtt tizennyolc nappal. Mi ebben a fontos? Semmi. De ha minden rendben zajlik, a fiókák pontosan aznap bújnak ki a tojásból. Hogy a madár tudomására hozzam, nincs rossz szándékom az ablak nyitásával, egy maréknyi kenyérmorzst teszek a cserépbe a tojások mellé. Gyorsan bezárom az ablakot, és elhárítlok onnan. A galamb néhány perc múlva visszatér a fészkekre, megesi a kenyérmorzst, és nyugodtan ráfekszik a tojásokra. Nyugodtan. Ez az állapot neki is ritkán adatott meg. Az élete az emberek közelében fenyegetést és veszélyt jelent. Mindig elzavarják őket az ablakpárkányokról, a háztetők zegzugaiból.

Csodálkozom, amikor látom, hogy a madár és párja egész nap hozzák a fészekbe a kis ágakat és szalmaszálakat, igyekeznek bekeríteni és védeni a tojásokat. Megdöbbenett a művelet. A harmadik emeletről mélyrepülésben le a földre, keresgélni a megfelelő kis ágakat, majd visszarepülni a fészkekre, és ott rakosgatni mérnöki pontossággal, hogy kör alakú kerítés legyen belőle a tojások körül. Órákon keresztül ezt tenni lankadás vagy fáradtság nélkül, ez megigézett. Próbáltam kiszámolni, hogy mit jelent energiában vagy erőben, de nem tudtam. Mindez ráirányította a figyelmemet arra, hogy ez a szürke vadgalamb, amely hasonlít több tízmillió társára az országban, mennyire okos állat. Okosabb, mint a szelídített és tenyésztett példányok. Talán a más fajtákkal való keveredésének köszönhető. Kérdezni fogja, uram, honnan tudom. Emlékszem, réges-régen a hétvégi házunkban, távoli vidéken, Egyiptomban, volt galambdúc, amit a házgondnok épített. Az iskolai szünetekben odautaztam, és órákon át figyeltem a szelíd, tenyésztett galambokat. A gondoskodás és a beltenyésztés megfosztotta őket attól a képességtől, amivel a vadgalamb rendelkezik: az életért való küzdelem, a kreativitás és bámulatos kitartás minden falatért.

Ez a jelenet – a galamb fészekrakása, a tojások elhelyezése és a szalmakerítés építése – ez az egész jelenet nem tartott tovább hét-nyolc óránál. Utána az események a megszokott evolúciós mederben kezdtek folyni. A madárpár váltja egymást a keltezésben. De néhány nap alatt megfigyeltem, hogy a nőstény több időt tölt a tojás költésével, mint a hím, majdnem dupla időt. A természet ismét rámutat a szimpla tényre, hogy az anyai ösztön minden fajban ugyanolyan erős és állhatatos. Ő fekszik a tojásra délután öt óra táján, másnap tízig. Ekkor jön a hím, és felváltja öt tíztől délután ötig. Vagyis a nőstény több, mint tizenhét órán keresztül fekszik a tojáson, míg a hím ösz-

szesen hét óra hosszát. A madaraknál is ugyanaz történik, mint az élet minden fajánál: az anya vállalja az orozslánrészt a fiókák életre hozásában és felnevelésében.

Azzal próbálom segíteni a nőtényt hosszú, fáradságos fekvésében, hogy időről időre kinyitom az ablakot, odateszek neki egy maroknyi kenyérmorzsát a cserépbe, majd gyorsan bezárom. De úgy nézett ki, hogy ezzel többet ártok, mint használok. A nőtény, mihelyt meglát, hogy közeledem a párkányhoz, felröppen és elmenekül a fára. Annak ellenére, hogy sietek hátrálni, a megrettent madár nem tér vissza azonnal, hanem több, mint tíz perc eltelik, amíg megnyugszik, megbizonyosodik róla, hogy nincs veszély a közelben, és óvatosan ismét a fészkére repül. Ha ez gyakran ismétlődik, akkor kihűlnek a tojások, és elrontja az egész folyamatot. Ezért úgy döntöttem, hogy inkább távol tartom magam, ahogy csak tudom, és rábízom az anyatermeszetre a gondoskodást.

Sajnálatom ellenére úgy okoskodtam, hogy legjobb, ha messziről figyelem a madarat és a fészket, nem nyitom ki az ablakot, amíg nem kelnek ki a fiókák. Fennáll a lehűlés veszélye, különösen, hogy szokatlan hideg köszöntött be ebben a tavaszi időszakban. Ugyanakkor sajnáltam a szegény galambot, hogy órák hosszát fekszik étlen-szomjan a tojásokon. Nehezen tudtam ellenállni a vágyamnak, hogy segítek. De mihelyt a legkisebb mozdulatot tettem az ablak felé, a galamb rettegve elrepült a fára, hosszú ideig otthagya a fészket. A legjobb, ha maradok az asztalnál, és nem foglalkozom vele. A sötét beálltával próbáltam korán leoltani a szoba villanyát, miután megfigyeltem, hogy mennyire zavarja ez az erős fény. Az asztali lámpa bőven elég nekem. Napokig nem zavartam őket sem az ablak nyitásával, sem a villany felgyújtásával. Úgy gondoltam, ha nem tudok segíteni az életük fenntartásában, legalább ne zavarjam. A napok lassan és egyhangúan teltek, ha nekik nem is, számomra biztos. Nem hiszem, hogy ezek az állatok ismernek olyan érzést, mint az unalom. A hím a szokásos időben jön, fekszik a tojásokon ötig, majd jön az anya hosszú műszakja. Megfigyeltem, hogy óramű pontossággal váltják egymást. Nem találtam magyarázatot erre. Hogyan tud egy ilyen kis állat ennyire pontos lenni? Ez a viselkedés emlékeztet Kantra, akiről azt mondták, hogy órát lehet állítani hozzá, amikor naponta kijön otthonról és hozzálát mindennapi sétájához. Én is ugyanezt tudom mondani erre a két madárra. Vajon milyen kényszer hatására ilyen precíz ez a két kis állat? Nem ismernek sem fáradságot, sem unalmat. Az ösztön kényszere nem elég magyarázat. Valójában az egész univerzum sorsa ebben a fészkekben dől el. Mindennek, ami a világban és a világon kívül történik, itt zajlik a mikro-mintája. Minden mozzanat, tevékenység ebben a galaxisban ide vezet. Minden érzélem, a szeretet, a gyűlölet, a bánat, az öröm itt nyilvánul meg. A lét ebben a húsz centiméter átmérőjű fészkekben teljesedik ki, illetve semmisül meg. Minden, minden ettől a két madártól függ. Életet adni, létet adni, ez az univerzum lényege, mondanivalója, ami ezen kívül van, az mellékes, triviális, semmitmondó. Az itt történő metamorfózis beteljesülése és megnyilvánulása megadja a lét különlegességét: az apró tojásból kialakuló lény új formát ölt. Ez az élet csodája. A lét csodája.

Az idő múltával megfigyelem, hogy a két galamb, különösen a tojó, fekvés közben mindig igazítja a tojásokat maga alatt. Két célból. Az első, hogy egyenletesen kapjanak meleget a testétől, a másik, hogy a két tojás mindig a teste közepén legyen, vagy a legjobb helyen, ahol a meleg leginkább érezhető. Próbálja újra és újra körbekeríteni a tojásokat az apró szalmaszálakkal. Ezt mind olyan pontossággal és olyan szisztematikusan csinálja, hogy az ember csodálkozik. Hogy egy ilyen kismadár, amelynek

az agya nem tesz ki öt grammnál többet, képes erre, ez több, mint ösztön vagy okosság. A háttérben valami lényeges rejtőzik, és nem mutatkozik soha, de a jelei itt vannak valahol, talán az univerzumban vagy talán a kis fészekben.

Az első hét végén az időjárás hirtelen és vészjóslóan megváltozott. A tavaszi napos időt kiadós eső váltotta fel és erős szél, amely több, mint kilencven km/óra sebességgel fúj, állandóan fúj. Éjjel, amikor a vihar annyira erős volt, meg voltam győződve, hogy ez a rettenetes orkán el fogja repíteni a fészket a helyéről, vele a galambot és a tojásokat. És ha ez nem lett volna elég, erős dörgés és villámlás kezdődött. Nem tudtam meghatározni, melyik az erősebb: a szél, az eső, vagy a villámlás és a dörgés. Annyira erős volt a hangja, hogy beleremegett nemcsak a fészek, hanem az egész háztömb is. A víz elárasztotta a cserepet, és a galamb úszott benne. De a hűséges anya mégsem tárgított. Nem volt hajlandó elhagyni a fészket és elmenekülni akár pár percre, amíg nem csillapodik a vihar és az eső. Ösztönösen tudta, ha most elhagyja a fészket, akkor annak vége, tojástól elrepül. Ez a kis lény úgy kapaszkodott a cserép szélébe, mint amikor a darut két erős karral rögzítik a földre, hogy ne billenjen fel. Nem tudtam, hogyan tudok segíteni. Ha kinyitom az ablakot, elkergetem a galambot, beviszem a tojást és kiürítem a fészkekből a vizet, lehet, hogy több kárt okozok, és a madár nem tér vissza erre a fészekre, hiszen látja, hogy a tojását idegen lény elvette, és nyilvánvalóan megsemmisítette, vagyis számára vége az egésznek. Csak annyit tudtam tenni, hogy messziről bámultam kifelé, és imádkoztam, hogy lecsendesedjen a vihar, és megálljon az eső. Imádkoztam, imádkoztam. De a vihar nem csendesedett, és az eső nem állt meg. Ha van isten, akkor nagyon bolond lehet. És ha nincs, akkor a természet az. Semmi logika vagy észszerű magyarázat nincs rá, hogy a természet vagy az isten miért semmisíti meg így önmagát. Négy órán keresztül ültem kuporogva, bámulva az ablakra, és a vihar egyre erősebb lett. A villámlás és a dörgés nem állt meg, és a víz nemcsak a fészket töltötte meg, de az utcákon is hömpölygött.

Kettő körül belefáradtam a várakozásba és a bámulásba, és lefeküdtem aludni. Hajnalban riadtan felébredtem, és első dolgom, hogy megnézzem, mi történt a fészkekkel. Amit láttam, belemarkolt a szívembe. Ugyanaz a jelenet, mint éjjel. Az eső esik, fúj a szél, a galamb gubbaszkodik a vízzel teli fészken, bőrig ázva és remegve folytatja szent feladatát. Most elhatározom, hogy beavatkozom. Valójában ezt az éjjel meg kellett volna tennem, de már mindegy. A baj megtörtént. A késő bánat felesleges bánat. Kinyitom az ablakot, elriasztom a madarat, a tojásokat lassan kiemelem a fészkekből. Hidegek, mint két jégkocka. Biztos voltam benne, hogy az embriók már halottak. Mégis ráteszem őket egy rongyra, felemelem a cserepet, és nagy nehezen sikerül kiüríteni belőle az irgalmatlan mennyiségű vizet. Maga a fészek (a szalmaszálak és az apró ágak) annyira megnedvesedtek, hogy érdemes volt eldobni és kicserélni. Szerencsére volt néhány szalmaszál egy zacskóba téve, ezzel pótoltam a régieket. Ezek után visszateszem a tojásokat a fészekbe, imádkozva, hogy a galamb, amely ott áll a fán, nem messzebb két méterre tőlem, megérti, hogy segíteni akartam, nem szétrombolni a fészket, és visszajön. Bezárom az ablakszárnyakat, és messziről figyelem, mikor tér vissza. Csodálkozom, hogy miért olyan fontos ez nekem, amikor biztos voltam benne, hogy a tojások tönkrementek, és ami bennük van, réges-rég elpusztult, és már mindegy, hogy visszajön-e a madár, vagy sem. De mégis bámultam, hol az ablakra, hol a fára. Félóra eltelte után feladtam. Világos volt, hogy nem tér vissza, és a tojások véglegesen lehültek. Az anyatermészet bosszút állt önmagán. De miért? Nem tudom. Va-

lószerű, hogy a bölcs anyatermészet mégsem annyira bölcs. Vak és kegyetlen. Eloltotam a villanyt, és lefeküdtem.

Kora reggel első dolgom az volt, hogy kinéztem, vajon visszatért-e a galamb, vagy sem. Ott volt, feküdt a tojásokon annak ellenére, hogy az eső nem állt el, és a fészkek ismét tele lett vízzel. Úgy döntöttem, hogy messze maradok, távol az ablaktól, ahogy lehet. Többet nem avatkozom be, hadd mentse a természet önmagát. Délelőtt elmentem otthonról, intéztem a dolgaimat a városban. Késő délután, amikor visszaértem, ott találtam a hímet a szokott helyén. Az eső megállt, és a nap kezdett kibukkanni a felhők mögül. Világosan látszott, hogy a tegnapi megpróbáltatás nem tántorította el a két galambot a feladatától. Kérdeztem magamban: miért izgat engem ez a dolog? Miért érdekel ennyire? Vajon annyira üres az életem, hogy egy madárfészkek elfoglalja a gondolataimat? Vagy ennyire érdekelnek a természet játéka és szélségei?

A napok múlásával majdnem biztossá vált, hogy a tojásokból nem kelnek ki fiókák. Ezek a tojások már megsemmisültek, hiszen eltelt több, mint húsz nap, és a fiókáknak se híre, se hamva. De a két madár még mindig váltja egymást a keltetésben, mintha ők az ösztönükkel másképp vélekednének. A játszma nincs befejezve, és nincs minden elveszve. És láss csodát, igazuk volt. Huszonhárom nap elmúltával kinézek a csukott ablakból a fészkekre, és egy kis fejet látok kikukucsálni az anya alól, nyújtja a nyakát, ennivalót kérve. Néhány pillanat múlva másik kis fejet is látok felbukkanni a testvére mellett. Az anyjuk nyitja a csőrét, a kismadár beteszi egész fejét az anya szájába, aki kezdi öklendezni az ennivalót, a kicsi pedig mohón eszik. A galamb igazságos módon váltogatja az etetést a két kis csemete között. Egyszer az egyiknek nyitja a csőrét és engedi, hogy az egész fejét betegye a csőrébe, majd a következő öklendést a másiknak engedi. A két fióka mérete nem több, mint egy-egy nagy darab dió. Sűrű, sárga pehely takarja a testüket. Még mindig csukva van a szemük, kalimpálnak a levegőben, és igyekeznek nyújtani a nyakukat, ahogy lehet, hogy találkozzanak anyjuk szájával. Az önfeláldozás és a szeretet ilyen idilli jelenete megigézett. Vártam, hogy végezzenek az etetéssel, a két apró fióka abba hagyja a kalimpálást és visszatérjen az anyjuk szárnyai, illetve teste alá. És valóban teljesen eltűnnek a tollrengeteg között.

Siettem hozni néhány maréknyi kenyérmorzsát, és a fészkebe tenni. De ugyanaz történt, mint múltkor. Hiába próbáltam óvatos lenni, mihelyt közeledtem, a madár elrepült a fészkekből. Bezártam az ablakot, és igyekeztem minél gyorsabban távozni, hogy a madár érezze, elmúlt a veszély. És valóban, néhány perc múlva visszamerészkedett. Ez a fajta segítség, amelyet kínáltam neki, nem kifizetődő. Több kárt okoz, mint hasznot. Hadd intézzék ők a táplálék megszerzését. A legfontosabb, hogy ne zavarják őket. De egy dolog aggasztott engem, az, hogy láttam, hogy az anyagalamb naphosszat fekszik a két fiókán étlen-szomjan. Ráadásul muszáj etetnie a kicsiket. Hogyan tudja összeegyeztetni ezt a két dolgot? Az a néhány óra, késő délután, az egyetlen időszak, amikor képes táplálékot keresni magának és a kicsiknek. Vajon ez elég? Leültem, és felírtam egy kis cetlire a dátumot: 2015. április 18. Ez a nap, amikor megláttam a fiókákat. Hogy mikor jöttek a világra? Valószínűleg egy-két nappal ezelőtt. Kérdeztem magamtól, vajon mennyi idő kell, hogy megnőjenek, és képesek legyenek kirepülni a fészkekből? Talán három vagy négy hét? Nem tudom. De leírom a dátumokat, mikor és mekkorára nőnek fel, a különböző fázisokat, stb. Igyekeztem messziről megfigyelni az egész folyamatot. Az anyagalamb mindig a kicsiken feküdt, de időről időre megváltoztatja a pozícióját, furakodik ide-oda, és próbál olyan helyzetet felvenni

a kicsik fölött, hogy ne lapítsa szét őket. A csőrével apránként igazgatja a kis fiókákat, hol fekehetnének a legjobban, ahol nagyon meleg van, ugyanakkor nem nyomja őket. A madár több percen keresztül igazgatta a fészket és a fiókákat, amíg nem találta tökéletesnek a végeredményt, majd nyugodtan becsukta a szemét, mintha szeretne egy kicsit elaludni és kipihenni a fáradsalmait. Világosan látszott, hogy mennyire fárasztó ilyen kismadarakat nevelni. Különösen az etetés igényli a madártól, hogy erősen előregöbítse a hátát, és minden erejével igyekezzen öklendezni az ennivalót, amely már a begyében van. A madár ilyenkor úgy néz ki, mint egy epilepsziás ember, aki erősen rángatózik, és rángatózása után igyekszik hányni. El tudtam képzelni, mekkora energiát igényel egy ilyen művelet. De a két madár naponta többször is hajlandó volt megtenni ezt a fiókákért. A kis fiókák növekedése bámulatos volt. Szemmel láthatóan naponta csaknem duplájukra nőttek. Néhány nap után akkorák lettek, mint két narancs. Annyi a különbség, hogy a sárgás pehely lehullt a testükről, és helyette apró tollak csírái kezdtek jelentkezni. Ez megváltoztatta a színüket sárgából szürkére, olyanok lettek, mint a szüleik. Ráadásul kinyitották a szemüket, és látták, hol van az anyjuk csőre, merre nyújsák a nyakukat, kérve a táplálékot. Egy hét alatt annyira megnöttek, hogy a szülők már nem voltak képesek rájuk feküdni, hiszen lehetetlen lett volna betakarni őket a testükkel és szárnyukkal. Ezért megváltoztatták a taktikát. Most ahelyett, hogy rájuk feküdnének, esténként az egyik szülő melléjük fekszik a fészekben, miközben a másik szülő a fészekkel szemben lévő fán alszik. Innentől teljesen megváltozott a napi feladatuk. Most, mivel már nem szükséges melegíteni őket, illetve rájuk feküdni, a szülők napközben egyedül hagyhatják a fészket, és elrepülhetnek ennivalót keresni maguknak és a kicsiknek.

Egyik alkalommal, amikor láttam, hogy a fészekben egyedül vannak a kismadarak, akik még mindig tehetetlenek, és még mindig nem képesek védeni magukat, kezdtem aggódni. Hiszen bármilyen ragadozó madár megtámadhatja őket, megragadhatja ezt a két darab vörös húst, és egymás után elviheti őket ebédként. A két fióka gyermeki kíváncsisággal nyújtja a nyakát a cserép-fészekből, és bámulnak lefelé és felfelé. Ezen kívül az egész napot átalusszák. Amikor ébren vannak, és az anyjuk távol van, azzal töltik az időt, hogy gyengéden csipkedik egymást, mintha tisztogatni akarnák a másik testét. Egy hét után lehet hallani a jellegzetes gyenge hangjukat, amely minden madárfióka esetén hasonló ütemű és tónusú. Ritkán nyitottam ki az ablakot, pedig kezdett nagyon meleg lenni május elején. Igyekeztem távol tartani magam, hogy ne zavarjam ezt a családi idillt. Bentről néztem a fiókákat, akik meglepve és félve néztek rám. Mintha azt kérdeznék, mit csinál ez a hatalmas, félelmetes lény itt, velünk szemben, és vajon mit akar tőlünk?

Egyetlen gondom volt, hogyan tudok enni adni anyukájuknak, hogy ne legyen arra kényszerítve, hogy hosszú ideig távol legyen tőlük. Ugyanakkor fennállt annak a veszélye, hogy ha kinyitom az ablakot, akkor a két fióka félelmében hátrál a fészekben és esetleg leesnek. Azt választottam, hogy békén hagyom őket, és engedem a természetnek, hogy tegye a dolgát.

A második héten világos lett előttem, hogy óriási különbség van a két fióka között. Egyikük súlya és mérete duplája a másikénak. Majdnem az egész testét toll borította, miközben a másik sovány és még mindig csaknem kopasz volt, tolla lényegesen ritkább, mint a testvéréé. A hangjuk is különbözött: az egyik élénk, éles hangú, míg a ki-

sebb halk, nehezen hallható. A nagyobb erősebb és magasabb, és mihelyt megérkezik az egyik szülő az enivalóval, gyorsan nyújtja a nyakát, könnyedén eléri az anyamadár csőrét, és azonnal beledugja a fejét. A kisebb nehezen tud megbirkózni vele, és elérni az anyja nyakát. Megfigyeltem, hogy a nagyobb fióka többször evett, miközben a kisebbeknek nem jutott a táplálékból semmi. Hiába próbálta feszíteni a hátát és nyújtani a nyakát, minden próbálkozása kudarcot vallott, mivel a testvére gyorsan elfoglalta az anyja csőrét. Hiába próbáltak a szülők igazságosak lenni, és táplálni mindkét fiókát, de a nagy testvér mindig útjába állt a próbálkozásnak, és mindig ő kapta a lakoma orozlánrészét. A kis fióka ilyenkor nem tehet mást, mint gyengén kiabál, és szárnyaival rugdossa a nagy testvér testét, de a másik se hall, se lát, és egész feje az édesanya csőrében, nem hátráltatja sem a kiabálás, sem a lökdösődés. Végül, amikor kiveszi fejét a szülő szájából, és engedi a kistestvérenek, hogy ő is kapjon valamit, a szülő belefárad az enivaló öklendezésébe, és felröppenve távozik a fészekből. Ezt a jelenetet számtalanszor láttam, és pontosan ugyanaz ismétlődött, változás nélkül. Aggódtam a kis fiókáért, akinek kilátszódott a bordája, és látszott a mozgásán, hogy ha ez így folytatódik, nemsokára elpusztul az éhségtől. De egyik alkalommal olyan történt, ami megijesztett. A nagy fióka jó szokása szerint nyújtotta a nyakát, és elfoglalta édesanya csőrét, miközben a kicsi is igyekezett elérni, de hiába. Minden erejével lökdösődött, kiabált és nyújtózott. Hirtelen megpróbált az édesanya elé kerülni a másik oldalról, és onnan megközelíteni a csőrét. Miközben küzdött, kilépett a fészekből, és leesett. Szerencsére az ablak párkányára pottyant. Ha egy centivel kijebb esett volna, nem élte volna túl az esést a harmadik emeletről. Tíz méter magasság egy ilyen kismadárnak biztos halált jelent. Különösen, hogy a járda végig beton volt. A jelenet megijesztett. Kinyitottam az ablakot, próbáltam a karommal bekeríteni a madarat, és megfogni, mielőtt véglegesen leesik a mélybe. Ez nem volt könnyű, hiszen a kismadár, mihelyt meglátta, hogy nyújtom a karomat, hátrálni kezdett. És ha nem kapom el azonnal, az utolsó pillanatban, leesett volna. Fogtam a madarat, és beraktam a fészekbe, miközben anyjuk a szomszéd fáról figyelte a műveletet. Mihelyt visszaraktam a fiókát, a két kismadár repdesni kezdett a szárnyával, örülve a találkozásnak. Mintha száz éve választották volna el őket egymástól, mintha nem rugdosták és tolták volna egymást néhány perccel ezelőtt, próbálva, hogy ki szerez nagyobb részt az enivalóból. Világosan látszott, hogy a versenyzésük az enivalóért egy cseppet sem kurtította meg az egymás iránti ösztönös szeretetet. A nagy fióka, amikor látta, hogy a testvére leesett, úgy kiabált, mintha vele történt volna a baj, és próbálta kinyújtani a fejét a fészekből, keresve, hova lett a kicsi, és igyekezett tudomására hozni, hogy látja őt.

Az eset után meghoztam a végzetes döntést. Elhatároztam, hogy pótlom a kis fiókának az enivalót, és igyekszem segíteni a táplálásában. Gyűjtöttem kenyérmorzsákat, vízzel áztattam, hogy puha legyen. Kis adag morzsát tettem a kezemre, és a kis fiókának nyújtottam, hátha eszik belőle. De nem tett semmit, miközben a nagyobb fióka azonnal kezdte csipegetni a puha, friss morzsákat, de igazából nem evett semmit, csupán próbálkozott. Igyekeztem a kisebbik felé nyújtani, de nem vett tudomást sem a kezemről, sem a kenyérről. Amikor közelítettem a kezem a csőréhez, elfordította a nyakát. Egy héten át próbáltam, de mindig ugyanaz történt. A nagy fióka mohón ette a beáztatott morzsákat, de a kicsit nem érdekelte. Gondoltam, annyira gyenge és kicsi még a csőre, hogy nem tud csipegetni, mint a testvére, a legjobb, ha egyszerűen kifeszítem a csőrét, beleteszem az apró morzsákat, és rákényszerítem, hogy lenyelje. Megfogtam

a kismadarat, és adagoltam a szájába a kis morzsákat. Hiába próbált elszabadulni az erős markolásomból, én továbbra is adogattam az enivalót. Miután úgy láttam, eleget adtam, elengedtem a madarat, és visszatettem a fészekbe. Meg voltam elégedve a műveletemmel, hiszen sok enivalót adogattam a madárnak, ami megmenti az éhhaláltól.

Ha jól emlékszem, szombati nap volt. Bezártam az ablakot, és leültem az asztal mellé, folytatni a délelőtt megkezdett írást. A gondolataim máshol jártak. Helyzetem napról napra rosszabb ebben az országban. Régóta nem tanítok, nem publikálok, nem írok, nem élek. Órákig ültem az asztal mellett, anélkül, hogy észrevettem volna, milyen bünt követtem el az imént. Éjfél utött az óra, amikor lefeküdtem. Szokás szerint hamarosan rám támadtak a rémálmok, képek a múltból, emberek és állatok marják a testemet, nem hagyják abba. Riadtan felébredtem. Bámultam magam elé, még mindig sötétség uralkodik. Felgyújtottam a villanyt: négy óra. Bentől, az ablakon keresztül néztem a fészket és a fiókákat. Mindketten békésen alszanak, vagyis minden rendben. A legjobb, ha én is folytatom az alvást.

Kilenckor ébredtem, arra a hangra, amelyet két hét alatt megszoktam. Az egyik szülő jött a fészekre enivalóval, a fiókák hangjukkal igyekeznek sürgetni a szülőket, hogy nyújtsák a nyakukat, és nyissák a csőrüket. De ezúttal csak egy madár hangját hallottam. Közeledtem az ablakhoz, hogy megnézzem, miért nem szólal meg a másik madár. A másik a kisebb volt. Ott kuporgott a fészek szélén, és nem tanúsított semmiféle érdeklődést az enivaló iránt. Úgy gubbasztott, ahogy a beteg madarak szoktak, a nagyon betegek. Akkor éreztem, hogy nagy baj van, és ez kapcsolatban áll a tegnapi kényszeretetéssel. Néztem a madarat, és nem tudtam, mit kell tenni. Próbáltam megsejteni, vajon mi a gond. Lehet, hogy sok enivalót adtam neki, és szüksége van egy kis folyadékra, hogy megemészthesse? Vártam néhány percig, és úgy határoztam, szívószálon keresztül adok neki egy kis vizet, hátha segít rajta.

Délben kinyitottam az ablakot, megragadtam a madár kis testét. Ezúttal nem hátrált, nem mozgott, mint a múltkor. Nem tanúsított ellenállást. Fogtam, az egyik kezemmel kinyitottam a csőrét, a másikkal a szívószálon keresztül öntöttem a vizet, és visszatettem a fészekbe. De a kismadár azonnal az oldalára dőlt, és lassan, nagyon gyengén elkezdett a lábával kalimpálni. Akkor tudtam, hogy rontottam a helyzetén, és egyszerűen megöltem ezt a kis lelket, ahelyett, hogy segítettem volna rajta, ostoba módon elküldtem a halálba. Álltam tehetetlenül az ernyedte teste fölött, hitetlenkedve, hogy ez megtörtént. Nem lehet. Egyszerűen nem lehet. Fogtam a madarat, megnyomtam a begyét, hátha kiöklendezi, amit adtam neki. De már nem volt ereje semmire, és úgy nyújtotta a testét, hogy a halála percek kérdése. Felnéztem a fára, hátha itt van valamelyik szülője, hátha idejön a fészekre, és tud segíteni. De miben? Azt nem tudom. Valaki jöjjön és csináljon valamit! De nem jött senki. A kismadár kinyitotta a csőrét, és fennakadt a szeme. Úgy nézett rám, mintha nekem szögezné a kérdést: miért csináltad ezt velem? Mit ártottam neked? Álltam, nem tudtam, mit csináljak. Visszategyem a holttestet a fészekbe? Vagy levigyem, és eltemessem a fa alatt? Közben ránéztem a nagy testvére, aki izgatottan és félve nézett vissza, mintha kérdezné, mit csináltam a testvérel. Miért nem áll a lábán? És mi ez az egész? Imádkoztam, hátha csoda történik, és kiderül, hogy ez az egész csak rossz álmom, csak nevetséges képzelgés, a két madár ott van a fészekben, én nem nyitottam ki az ablakot, nem is léteztem, a fészek sem volt, mind, mind rémálom, délibáb. Csak be kell csukni a szemem, és várni pár percet. Utána kiderül, hogy ez mind, mind csak rögeszme és illú-

zió. Próbáltam magamhoz térni, és magyarázni a madár halálát. Biztos a tüdejébe került az erőszakkal beletömött víz, és valami embóliafélélet okozott ennek a kis törekeny testnek. Micsoda idiótaság! Micsoda gonoszság! Hirtelen rám szakadt az egész valóság. Sem az ima, sem a képzelgés nem segített rajtam. Nincs sem Isten, sem kegyelem. Csak a durva és szánalmas fizikai valóság. Az anyag győzedelmeskedett a lélek fölött. Az örültség győzedelmeskedett az ész felett. A kegyetlenség győzedelmeskedett az irgalom felett. Nincs apelláta. Nincs fellebbezés. Itt van minden előttem. Durva, őszinte és egyszerű. Itt van a fészek, itt van a madár ernyedte teste, itt van a szoba, és itt van a világ. Akkor légy okos, királyfi. Fogtam a halott madarat, rátettem egy újságra, és levittem az utcára. Oda, ahol a nagy fa áll a ház mellett. Késsel egy kis gödrot kezdtem ásni. Nehezen ment a dolog, a köves talajban lehetetlen lyukat vájni. Nehezen tudtam megásni a mélyedést. Beletettem a madarat, és igyekeztem ráhantolni a földet. A kis test nem fért el a lyukban. A fele kiállt a sírból, de nem tudtam, mit csináljak, gyorsan el kell menekülnöm innen. Ahelyett, hogy visszatérnék a lakásba, továbbmentem. Valami szokatlan járt a fejemben. Mégis, ez árulás, aljas árulás az égtől. Éjjel-nappal imádkozom, hogy kegyelmezzon nekem, kárpótoljon a hosszú szenvedésemért, amelyről senki nem tud, kivéve őt. De nem kapok kegyelmet, nem kapok irgalmat, nem kapok békét, helyette kegyetlen döfést a hátamba. Hogyhogy? Hogy nem figyelmeztetett? Hiszen nem akartam rosszat! Segíteni akartam. Ha van Isten, akkor megjutalmazta volna a jószándékomat, nem büntetné. De ezen a világon nem munkálkodik Isten. Illetve a jó Isten nem munkálkodik, csak a Sátán, és a jó szándék mindig, mindig a pokolba vezet. Mindig várok jelet, de soha nem érkezik. Járkálok, és nem tudom, hol vagyok. Túlságosan nem is érdekel. Töprengek, vajon ennek a kismadárnak a halála nem jelent semmit a világnak? Történik, ami történik, a világ vak és érzéketlen. Én is vak vagyok és érzéketlen.

Visszafordulok. Hazafelé. Haza. De hol van ez a haza? Nekem nincs hazám, nincs hol nyugodtan aludnom. Ha száz és száz ház és száz és száz fekvőhely vár rám, a testem a hazám. És ezt mindig elfoglalja a bánat és a szomorúság. Akkor nincs hol aludnom. Emberek, értsétek meg, nincs hol aludnom, nincs hol lennem. Jó lenne, ha ennek a hullának, az alvajáró hullának, találnék egy helyet, ahova el tud bújni, békésen, ahol a felejtés az úr, a felejtés az isten. Az irgalmas Isten, aki eltüntet minden bánatot, minden keserűséget.

Állok a nagy ház előtt. Felbotorkálok a lépcsőn, és bemegyek a szobámba, a cellámba. Kinézek az ablakból. A másik fióka egyedül van a fészekben. Körülnézek, a fára, a hosszú utcára, de a szülőknek se híre, se hamva. Pedig ilyenkor mindkettő vissza szokott térni a fészekre, és szorgalmasan etetni a fiókákat. Vajon itt voltak, és látták, hogy hiányzik egy fióka, és elmentek keresni? Vagy elmenekültek? Vagy hova mentek? Nem baj, holnap minden kiderül. Ez a holnap még mindig messze van. El kell aludnom. Ülök az ágy szélén, bámulok a földre. Hátha a padló semmitmondó bordái segítenek a bánatomat. Leoltom a villanyt, és lefekszem.

Hajnaltól felébrednek. A csend gyanús és felkavaró hangja ébresztett fel. Május eleje van. Tavasz. Ilyenkor a madarak minden fajtája énekel, csiripel, füttyöl, mindegyik hívja a párját, vagy csak örül az életnek. De síri csend uralkodik a tájon. Szél nem fúj, a szemben lévő fa levelei egy rezzenést sem mozognak. A sötétség cinkosan kiegészíti ezt a szokatlan képet. Felugrom az ágyból, nézem a fészket. A maradék kis fióka egyedül van. Ez lehetetlen. Ilyenkor az egyik szülőnek itt kell lennie a fészek szélén állva,

vagy a fán. Emlékszem, az anyamádár milyen áldozatokat hozott, amikor keltette a tojásokat. Mennyi ideig feküdt rajtuk. Emlékszem, hogyan bírta a szelet és az esőt, anélkül, hogy egyszer is gondolt volna rá, hogy elhagyja a fészket és védett helyet keressen magának, ha csak néhány percre is. Akkor hol van ez az anya? Lehet, hogy a rosszindulatú sors fintora, hogy ő is meghalt? Elgázolta egy autó? Az évek során rengeteg galambot láttam az utcán elgázolva és kilapítva az aszfalton, egy darab, tollakkal borított vörös húst, eltaposva az utcán. Ebben az országban az autósok versenyeznek, ki tud több galambot elgázolni, és sokszor henegegnek vele.

Egyébiránt jobb lenne, ha meghalt volna. Legalább nem tudta meg a kicsinye halálát. Álltam, és vártam, hogy jön a madár, etetni a maradék fiókát. Közben töprengök. Vajon a madarak szomorkodnak? Ismerik a bánatot? És ha ismerik, náluk meddig tart? Rögződik a memóriájukban, mint az embernek? Képesek egy hónap vagy egy év múlva emlékezni a gyermekükre? Vajon tudnak racionális viszonyt kialakítani a halál, az elmúlás és a szomorúság között? Nem hiszem. De mindenesetre jobb így, hogy ő is elpusztult, és nem látja a gyermeke holttestét, amely kikandikál a sírból a fa alatt. Jobb így. De ha tényleg meghalt, ki fogja etetni a másik fiókát? Az apának sincs semmi nyoma. Úgysem vállalt nagy felelősséget a fészekért és a fiókákért. Mint minden apa, segített, de könnyedén és halványan. És biztos vagyok benne, hogy a legelső alkalommal, ha lehetősége van rá, megszabadul ettől a tehertől. És úgy néz ki, hogy tegnap óta látja, elérkezett ennek a lehetőségnek az ideje. Ő is eltűnt. De ha nincs senki, aki etesse a fiókát, akkor mit csináljak? Beletömjem ennek a szájába is az ennilót, ahogy a halott testvérének? Akkor ő is elpusztul. Ördög és pokol! De meg kell várnom a nap végét, hátha mindkettő visszatérnek a fészekre. Vagy legalább az egyikük.

Igyekeztem elfoglalni magam valamivel, írni, elmenni otthonról, de a sötét beállta előtt berohantam a szobába, és kinyitottam az ablakot. Még mindig egyedül ül a maradék fióka, és látszik rajta, hogy nem érti, mi történt. Nyújtja a nyakát a fészekből, lebámul az utcára, fordítja a fejét jobbra-balra, fel-le, hátha látja az anyját vagy a testvérét. Izgatottnak látszik. Nem csak ül a helyén, és vár, de időről időre nyújtogatja a nyakát és ismét forgatja a fejét, hátha a láthatáron valaki megjelenik, aki megsajnálja és megeteti. Éhes és egyedül van. Hirtelen mindenki elhagyta őt.

Bezártam az ablakot, és nyugtáztam, hogy a játszmának vége, a sors végrehajtotta kegyetlen és cinikus akaratát. Valami nagyon rossz történt a szülőkkel. Vajon mindkettőt megölték egyszerre, vagy mindkettőt egyszerre elmenekült? Vagy mindkettőt hirtelen elvesztette az ösztönét, a gondoskodó ösztönét? Ez nem lehet, de mindenesetre másfél napja nem láttam őket, és ez a fióka hamarosan elpusztul, ha nem a bánattól, akkor az éhségtől.

Leültem az asztal mellé, kikapcsoltam a villanyt, és átadtam magam a gondolataimnak. Még mindig van remény, hogy holnap jönnek, és megmentik a kismadarat. De éreztem, hogy ez egyre valószínűtlenebb. Ha két napig nem jöttek, akkor nem jönnek soha. A két napos távollét világos jele annak, hogy örökre eltűntek. Még mindig izgat, hogy mi történt velük, hiszen nem lehet, hogy mindkettőt egyszerre gázolta el egy autó. És ha el is menekültek a feladattól, akkor is furcsa, hogy mindkettő egyszerre.

Korán lefeküdtem, és, ahogy szokásom ezekben a napokban, hajnalban felriadtam. Megyek a fészekhez, hogy megnézzem a kis fiókát, és nem hittem a szememnek. A fészek üres. A kis fióka nincs, a szülők nincsenek, a csend és a szomorúság beborítja az egész jelenetet. A halál szaga erős. De hol van a fióka? Nem lehet, hogy véletlenül ki-

esett a fészekből? A cserép utcára néző részén olyan a fészek mélyedése, hogy egy ilyen kismadár, akinek még nincs szárnya, nem tud felmászni. Vajon mi történt? Gyorsan felvettem egy inget, utcai nadrágot, és lerohantam az utcára. Ha leesett, akkor biztos holtan fekszik a járdán vagy a kertben. De sem itt, sem ott, semmi nyoma. Mi történt? A szülők jöttek és elvitték magukkal? A galamboknál ez nem szokás, nem tudnak a csőrükben hordani egy ilyen súlyos fiókát.

Hirtelen felöltött bennem, hogy mégis meg kell nézmem az úttesten. Hátha sikerült odáig jutnia, és a parkoló autók között húzta meg magát valahol. Egymás után alaposan megnézem az álló autók hosszú sorát. Lehajlok, az autók alá kandikálok, egy faggal pásztázom az aljukat. Hosszú, fásasztó, unalmas és kényes művelet volt, hiszen, ha véletlenül megérinteném valamelyik autó ajtaját, a riasztó megszólalna, és úgy nézne ki, mintha ki akartam volna nyitni, és kirabolni a járművet. Ha az egyik gazdája meglát, kérdőre von. Kényes helyzet.

Több, mint félóra, és az eredmény semmi. Felegyenesedtem, továbbmentem a széles utca közepére. Észreveszek egy kis foltot a hajnal halvány fényében. Közeledem, és látom a kismadarat, az én madaramat. El van gázolva annak rendje, módja szerint, ahogy el szoktak gázolni minden galambot, aki kimerészkedik, és megáll az utcán. A szomorúság és a düh mellett még mindig nem értem, hogyan került ide ez a kis, gyenge madár. Hogyan tudott elmenni odáig? Álltam a kis test fölött, ami már nem több, mint egy darab vörös cafat, szétlapítva az úttesten. Ott álltam, nem tudtam, hol vagyok. Elhomályosodott a világ körülöttem. De hirtelen éles hangra rezentem fel. Egy autó fékcsikorgása, amelyet a sofőr primitív káromkodása követ arról az idiótáról, aki az út kellős közepén áll, és nem mozdul el onnan. Magyar szokás szerint nem felejt el dicsérni édesanyámat. Nem válaszoltam a káromkodásra. Lassan, szóltanul botorkáltam, félreálltam az utca szélére, és bámultam a kis vörös testre. Az autók egymás után eltaposták. Minden autó kereke vitt magával egy kis cafatot, és rövid idő után nem maradt a parányi testből csak egy vörös folt, és néhány darab toll. Álltam és álltam. Nem tudtam, kinek mondjam, kinek panaszkodjam. És a világ folytatja megszokott rohanását. Senki nem érzi, mi történt. A többi madár repül a fák között, a nap kibukkan a felhők mögül, nem sötétedett el az ég, nem vörösödtek meg a tengerek, nem sírtak az istenek, minden folytatódott, mintha nem halt volna meg egy darab a világ lelkéből. Egyedül vagyok. És a zajos világ is egyedül. Mint egy örült, ki elvesztette egyik szemét, de nem hajlandó megállni, és legalább siratni a veszteségét. Egyedül én látom az igazságot. Ennek a kis madárnak a teteme, a maradék teteme, az én vagyok. És mindenki úgy tapossa, mint egy értéktelen rongyot. Én vagyok az, akinek a holtteste senkit nem érdekel. Én vagyok az, aki átment az utcán tántorogva, és eltaposták az autók.

Vajon mit érzett ez az apró lény, amikor hirtelen több tonna fém nyomta le? Vajon sikított a vékony, gyenge hangján, vagy átkot küldött a világra, és azokra, akik a vesztét okozták, közöttük rám? De miért átkoz engem, amikor ez a madár én vagyok, én vagyok a meggyilkolt? Én vagyok, aki leugrott az ablakpárkányról, én, akit most elgázolt az autó. Én vagyok az a kis folt ott, amely senkit sem érdekel. Senki sem kegyelmez. Tapossák és tapossák és tapossák. Állok az utca szélén, nem tudom, hova menjek, nem is akarok menni sehova.

Az autók száguldanak egymás után, a vezetőik hitetlenkedve néznek arra az emberre, aki ott áll reggel korán, korán az út szélén, bambán, mint egy megsebzett állat.

Néhányukkal találkozok a tekintetünk, de nem érdekel, máshol jár a fejem, illetve sehol sem jár. Állok és állok és állok. Mióta? Egy órája? Egy napja? Ezer éve? De most tudom a választ. Ott állok, amióta világ a világ, és ott maradok, ameddig világ a világ. Vagy talán nem álltam ott egy pillanatra sem. Nem is voltam ott. Nem is történt semmi. Nincs se madár, se utca, se autók, sem én, az egész délibáb, rögeszme, rossz álmom, illúzió, képzelgés. Ostoba képzelgés. Minden, ami történik, esetleges. És minden, ami esetleges, illúzió, délibáb. Ezt tudom, és biztos vagyok benne. Sírni fogok valamikor. Vagy nem fogok sírni soha. Ez már mindegy. Lassan, akaratlanul indulok a ház felé. Felmászom a lépcsőn. A szobában térek magamhoz, visszatér a világ, visszatér a valóság, a hamisítatlan valóság, illetve a fabrikált valóság. Rájövök, hogy ez a kis madár, aki nem élt többet 12 napnál, olyan intelligenciával, érzékenységgel és lélekkel rendelkezett, amely sok embernek nem adatott meg. A fejemben rekonstruálni tudtam, mi történt. A madár ott ül a fészken, elvesztette a testvérét, a társát, és választ vár a rejtélyre, hova ment, mi történt vele. De ehelyett másik ütést kap. A szülők is elhagyták. Vár és vár, néz és vár. Egyedül van, elhagyatott. Egyetlen megoldás, hogy elmegy, keresni eltűnt testvérét és a szüleit.

Kétségbeeső, hogyan mert egy 12 napos, szárny nélküli lény, csupán egy darab hús, hogyan mert leugrani a harmadik emeletről az utcára? Pedig ezt tette. Mennyi bátorság kellett ehhez, illetve mennyi magányosság és szomorúság kellett ahhoz, hogy elszánja magát, majd leugorjon a semmibe! Ezek után átmegy a járdán, a kiskerten, ki az úttestre, és az utca közepén jön egy autó, és eltapossa.

Bizonyára meglátta a sofőr a kismadarat, módjában állt volna lefékezni, és engedni, hogy a kis jószág átmenjen az úttesten. De ebben az embertelen országban az emberek élvezik, hogy szétlapítják az átkelő állatokat. Korábban több embert hallottam dicsekedni ezzel. A jószívű emberek élvezik, hogy eltaposnak egy kis, védtelen lényt. Őket is mindennap letapossa valaki, muszáj nekik is kiengedni a gőzt, és eltaposni valakit vagy valamit, kis galambot, macskát, nyulat. Ha nem engedi ki a nyomást, felrobban. Inkább robbanjon fel valaki vagy valami más.

És most világos lett előttem, hogy én okoztam a két madár halálát. Az elsőt direkt módon, a másikat azzal, hogy egyedül hagytam, segítségnyújtás nélkül. Micsoda kegyetlenség az égtől. Micsoda bosszút forraltak ellenem az égiek vagy az ördögök. Az első esetben beavatkoztam, avval okoztam a madár halálát, a másik esetben nem avatkoztam be, és ezzel okoztam a halálát. Bármit teszek, vagy nem teszek, rosszul sül el a dolog. Micsoda rosszindulat a sorstól! Akkor mit csináljak, vagy mit ne csináljak? Az első madár halála után megesküdtem, hogy nem avatkozom bele a természet dolgába. Elég, hogy békén hagyom őket. De tessék! Nem avatkoztam be, és mégis bekövetkezett a másik halál.

Nagy a bánatom. És a világ bánata is nagy. De ki érzi ezt? Ki érti meg? Ez a szerencsétlen, aki eltaposta a madarat, nem tudja, hogy letaposta az egész világot. Letaposta saját magát. Nem is tudja. És ha mondom ezt valakinek, tüstént azt mondja rólam, hogy bolond vagyok. Örült, akinek nincs más dolga, csak ezekkel a csip-csup badarságokkal foglalkozni. Vagy a legjobb esetben azt mondják rólam, hogy szentimentális. Beteg. Pihenésre van szüksége. Naponta tapossák el madarak és állatok ezreit, naponta millió és millió tehenet, birkát, disznót, baromfit vágnak le, ölnek meg. És egy kis fióka halála miatt csinálja a fesztivált? Futóbolond. Ezt mondják. De ez nem változtat a tényen, hogy gyilkosság történt ebben a kis városban, ebben az utcában.

Más oldalról próbálom vigasztalni magam. Hogy ez mind illúzió. Megtörtént az időben. És idővel el is múlik, elvész a homályban. Vagyis, ahogy többször gondoltam, nem történt meg. Minden elmúlik, minden véget ér. Én is elmúlok. Az egész világ elmúlik. Akkor mi a fészkes fenéért szomorkodom? A világnak nincs logikája. Nincs valósága. Ez megtörténik, és az ellenkezője is megtörténhet. Akkor mi ez, ha nem örültség? Semmi nem biztosítja, hogy a következő percben történik valami, és semmi nem biztosítja, hogy a következő percben nem ennek az ellenkezője történik. Az elmentétek egyenlege egyensúlyban van. Az örültség és az abszurditás egyensúlyban van. A káosz és a paradoxon fenntartja magának a jogot, hogy rendben intézze a dolgait. Vagyis egyszerűen, ami történik, és ami nem történik, ugyanazon a talajon áll. Vagy ami történik és az ellenkezője kioltja egymást. Vagy ez sem történt és más sem. Vagy mindkettő megtörtént. Örültség, amit a nyelv sem tud kifejezni. De ki érti meg ezt? Ki érti meg? Senki.

Ebben az országban csupa barom van. Barmok. Leülök az ágy szélére, még mindig nem tudom, hol vagyok. Felállok, kinézek az ablakon, bámulok a vörös foltra az aszfalton, és hirtelen eldöntöm, hogy lemegyek, felszedem a test maradékát, és őt is eltemetem a fa alá.

Ez mégis gyalázat, az istenek és a világ gyalázata, hogy a teste így hever a fekete aszfalton. El kellett volna vinni onnan, amikor megláttam hajnalban, nem szabadott volna várni, hogy száz és száz autó menjen rá, és csak egy kupac szétlapított húst csinaljon belőle.

Keresek egy újságot és egy spaklit, lemegyek az utcára. Az autók még mindig jönnek és jönnek, megállás nélkül. Átmegyek az úton, a közepén lehajolok a foltra. Próbálom a spaklival lekaparni az aszfaltról a test maradékát. Nehéz és fogszorító művelet. Az autók jönnek és jönnek. És ugyanaz történik, ami hajnalban történt. Az egyik sofőr kidugja a fejét az autóból, és hangosan kérdez arról az idiotáról, aki guggolva ül az utca kellős közepén. A mögötte várakozó autós válaszol hangosan, hogy talán szarni akar. És folytatódnak a durva és alpári kommentálások. Valamelyik autó sofőrije fenyegetőzik, ha nem takarodom el az útról, elindul, és kitapossa a beleimet. Így mondta, kitaposni a beleim. De én rájuk sem hederíték. Nem válaszolok nekik. Nem is nézek föl. Kaparom és kaparom a húscsapatot, ráteszem az újságra. Szándékosan guggolva maradok az utca közepén, annak ellenére, hogy befejeztem a test maradékának öszszegűjtését. Várom, hogy az egyik sofőr tényleg felém indul, és elgázol. Vagy kijön az autójából, és akkor jaj neki. Minden dühömet és minden keserűségemet ráöntöm. De sem ez, sem az nem történik. Várnak, káromkodnak, fenyegetőznek. Valahogy érzik, hogy valami fontosat, nagyon fontosat csinálok. Nem tudják, mit, de a káromkodásuk és fenyegetőzésük ellenére látszik, hogy nem merik megszakítani. Közömbösségem és türelmem fenyegetően hat rájuk. Érzik jól, ha továbbmennek, ez az ember mindenre képes. Inkább várnak az idők végezetéig, mintsem ennek az örült istennek a szemébe nézzenek.

Felegyenesedem lassan, komótosan, nem nézek sehova. Magamra nézek. Lesütött szemmel hagyom el az utca közepét, a kezemben egy összehajtott újság, és benne minden, ami maradt a világból, ami maradt az istenekből, ami maradt a létből. De ki tudja ezt? Ki tudja?

Az autók újra elindulnak, de mintha megbabonázta volna őket a jelenet. Lassan indulnak. Az első autó sofőrije bámul rám. Felemelem a fejem, találkozik a tekintetünk.

Az éles és bánatos tekintetem megijeszti a férfit. A szemében látom a félelem, a csodálkozás és az ígélet összekeveredését. Lesüti a szemét, és lassan halad, utána az autósor. Csodálkozom, hogy most egyik sem káromkodik, vagy fejezi ki nemtetszését.

Odaérek a fához. Félreteszem az újságpapírt, és kezdem ásni az új gödröt. Nagyon nehezen sikerül lyukat vájni ebben a kemény, száraz talajban. Ugyanaz, mint tegnap. Beborítom a test maradékát a gödörbe, és eltemetem. Nézek a két kis halomra, és sírok. Végre sírok. Ennyi az egész világ. Két halott, egy fa, és könnycseppek. Ennyi a világ. Nincsenek sem istenek, sem kegyelem, sem megértés. Lélek nélküli világ ez. Autók, boltok, kereskedők, aszfaltos utak és emberek, sok, sok ember. Sok, sok barom. Futkosnak a pénzért, a birtoklásért, a felülkerekedésért, közben elgázolják és eltaposák a lelkiüket. De tovább hajszolják, ami nincs. Szerencsétlen barmok. Szeretnék kivonulni ebből a világból. Nem érdekel semmi, csak egy kis csend. Csak egy kis zug, ahol leteszem a fejem, és hallgatom az istenek és démonok sűgását.

Állok a fa mellett, és hirtelen eszembe jut, hogy a régi Egyiptomban kimentek az emberek a sivatagba, éjjel a földre szögezték a fülüket, és hallgatták a földalatti bogarak, csúszómászók suttogását. Hittek abban, hogy ez az istenek és a démonok suttogása, nem a bogaraké, és azt hiszem, igazuk volt. Ott, csak ott létezhetnek az istenek, a démonok és az angyalok. Csak a sivatagban talál rá az ember az istenre, nem az aszfaltos és kősvatagos városokban. Nem véletlen, hogy a három monoteista vallás, sőt, minden vallás sivatagban keletkezett. Amikor elmesélem ezt az embereknek, mosolyognak. De én hiszek ebben. Szentül hiszek abban, hogy ez a suttogás nem a földalatti állatok és bogarak suttogása, hanem, ahogy a látnokok hitték, ez a lelkeké és a démonoké. Én magam bizonyosodtam meg erről. Negyven évvel ezelőtt egy éjszaka a sivatagban aludtam. És megtettem, amit ötezer évvel ezelőtt az őseink tettek: lehajoltam a homokra és hallgatóztam. Ezer és ezer hangot hallottam. És nem suttogás volt ez, hanem beszéd. Világos beszéd. Mondatok, amelyeket a tiszta szív, a megfájdult lélek megért. S ha mesélem ezt, bolondot fognak kiáltani. Rögeszmés hülye. Vagy a legkevesebb: képzelgő, üres fejű. És nem meséltem senkinek. Minek? A vak szíveket és a vak lelkeket jobb elkerülni, vagy csendben maradni előttük. És ez a világ a vak szíveké és a vak lelkeké.

Állok a fa mellett, jönnek-mennek az emlékek. El akarok tűnni innen. És nem akarok mozdulni innen egy tapodtat sem. Meg akarok halni így, állva a két sír fölött. Egyik szomszéd kijön a házból, rám néz, és kérdezi, mit csinálok itt. Nem válaszlok. Hallok valamiféle hangot. De micsoda, kié? Nem is érdekel. Senki nem osztja velem a bánatomat. Az Isten, ha van, háborút folytat ellenem, és mutatja nekem, mint mindig, a csúfos, ellenséges arcát. És ha nincs, akkor ki tette ezt velem születésem óta a mai napig? Nem akarom folytatni ezt a jelentéktelen és értelmetlen játékot. Fel fogok menni a lakásba, csinálok valamit, valamit, akármit, vagy megbolondulok a bánattól és a szomorúságtól. Nincs más választásom, mint gondolkodom, újra kimegyek, belevegylök a világba, kollaborálok ebben az értelmetlen játékban, de minek? És ki a rendező? Szeretném látni a rendezőt! Szeretném megkérdezni tőle, hogy mit csinál, és miért? De tudom jól, hogy nincs semmiféle rendező rajtam kívül. És egyáltalán nincs játék. Összevisszaság van. Az is lehet, hogy tévedés, az egész tévedés, a tévedések játéka, vagyis tévedés összevisszaságnak nevezni. A káosz is van logikája. De ennek... Semmi logikája sincs. Vagyis nem összevisszaság. Valami, amit nem lehet megnevezni. És ez a legnagyobb bánatom. Bár tudnám, mi ez az egész, mi a neve. Ha

van neve, akkor fel lehet fogni, akkor el lehet háritani a veszélyét. Meg lehet barátkozni vele, harcolni ellene, vagy egyszerűen elfelejteni. A nevek arcot adnak a dolgoknak, de ez, ami történik, név nélküli, vonások nélküli.

A szobámban leülök az ágy szélére, ahogy szoktam, bámulok a régi ruhásszekrényre, ahogy szoktam, mintha várnám, hogy a szekrény mondja el nekem a titok nyitját. De ő áll velem szemben, kemény, csendes és semleges. Irigylem ezt a behemótot. Bár lennék én is asztal vagy fa, bár lennék én is olyan nyugodt és semleges. A legnagyobb átok, hogy embernek születtem. Ez az ellentmondásos, szerencsétlen lény, akit minden lépésével kísér a szerencsétlenség, hiszen sebezhető, és minden nap szaporodnak a sebei. És későn, túl későn jön rá, hogy a szerencsétlenséget és a sebeket ő maga teremtetten meg. Létébe bele van kódolva, hogy ellensége lesz saját magának. Élni, létezni, annyit jelent, hogy egyre inkább pusztítja az ember önmagát. A vágy, a cselekvés felfalja a létét, miközben a szerencsétlen úgy véli, hogy a cselekvéssel és a vágy kielégítésével megvalósítja önmagát. Ő lesz az alfa és az ómega, de valójában ő lesz a szenvedés és a szenvedő alany. És rájön, de túl későn, hogy ez az egész színjáték illúzió. Sem az Isten, sem a sors, sem a lélek, és ő sem több, mint nyomorult félkegyelmű.

Ülök az ágy szélén, bámulok a szekrényre, kinyújtom a kezem, nézek a körmeimre, és csodálkozom. Nézek a szőnyegre, és csodálkozom. Rajtam kívül senki nem csodálkozik ebben a szobában. Nézek a kezemre, és kérdezem, rajtam kívül senki sem látja a világ égését? Rajtam kívül senki nem kiabál, nem szenved? Semmi sem tiltakozik: a tárgyak a helyükön vannak, nem mozgolódnak, nektek is, szegény ördögök, hol van a lelketek? Hol van?

Ledőlök az ágyra, aludni szeretnék. Aludni örökké. De hogyan aludjam? Az átok, az első megölt ártatlan lélek átka, ott lóg a világ feje fölött. És nem szűnik meg soha. Nincs engesztelés és nincs feloldozás. Átok örökkön örökké. De hogyan szabadulok tőle? Mi volt a bűnöm? Mit csináltam, hogy részesülök ebben? Egyedül vagyok. Ülök az ágy szélén. Kinézek az ablakon. A nap még mindig erősen süt, mint ilyenkor mindig, kihívóan, szemtelenül, mint nemtörődöm ősi isten, aki azzal nyilvánítja ki a véleményét a világról, hogy nem törődik vele, nem tulajdonít neki jelentőséget. A világ még mindig nem vett tudomást semmiről, illetve önmagáról.

Az óra este 7 felé közelít, és még mindig fény áraszt el mindent. Mintha ünnep volna az égből. Vagy gyász, és így gyászol a természet? Nem tudom. De a világ közönyössége érthetetlen. Mesélik a hazudozók, hogy amikor Jézus kilehelte a lelkét a kereszten, elsötétedett az ég és a föld. Akkor miért nem történik meg ez most, amikor ezek az ártatlan lelkek elpusztultak? Ők is megérdemlik a gyászt és a sötétséget. Ők ártatlanabbak voltak, mint Jézus. Nem hazudtak soha, nem gúnyoltak senkit, nem lázadtak senki és semmi ellen, nem hirdettek új vallást, nem borították fel a kofák asztalait a templomban, nem csináltak semmit. Csak élni akartak. Létezni akartak. De én, a rosszindulatú sors segítségével, megfosztottam őket ettől. És most egyedül ülök a fájdalommal. A nap áll az égen, nem akar mozogni.

Kinyitom az ablakot, nézek az üres fészekre. Tapintható a pusztulás, a halál szaga és árnyéka. Semmi sincs, kivéve csend és üresség és a fészkek. A halottak háza ez. A nagy cserép, a szalmaszálak, és semmi. A fészkekből negatív érzés sugárzik. Vagyis negatív erő. Mintha mindenki, aki közeledik hozzá, vagy megérinti, meghalna, eltűnne, fantomává válna. Minden madár és minden lény, aki beleül ebbe a fészekbe, halálra van ítéelve. Az anyamadár elment, és nem jött vissza. A két fióka elment, és elpusztult. Mint-

ha minden lény, aki megérinti ezt a kör alakú cserepet, eltűnne. Az átok most nemcsak lóg a fejek fölött, hanem itt van. Kézzelfogható egy fészekben.

De hirtelen megint úgy rémlik, hogy az egész meg sem történt, árnyék, délibáb. Vagy csupán delejes álom, mindebből egy szó sem igaz. Egy jelenet sem igaz. Mindjárt felébredek. Egy óra múlva vagy egy nap múlva. Vagy száz év múlva. És rájövök, hogy ez mind, mind illúzió, és én más helyen vagyok, Kairóban vagy a Green Street-en. És ez az egész csak rettenetes álom egy galambról és két fiókáról. Badarság, badarság. Hiszen nincs olyan város, amelynek a neve Pécs, nincs olyan utca, amelynek a neve Hajnóczy, ez mind-mind nem létezik. Nincs sem ablak, sem fa, sem Mohamed. Ez mind-mind felhő. Sűrű felhő, ami megakadályozza a látást. De mindjárt szétoszlik a felhő, és minden kiderül. Kiderül, hogy semmi sincs, és én ülök egy régi sarokban, egy zsákutca végén, üveggolyókkal játszom a kis cimborákkal. Nem is barátok, hanem emberek, akiket találomra ismertem meg. Nem érdekel semmi, csak hogy nyerjek néhány üveggolyót, és visszatérjek a padlásszobámba. Itt nincs ez a szenvedés, nincs ez a halott csend, nincs sem ablak, sem cserép, semmi, kivéve én. Valahol. Messze ettől az egésztől. Vagy én magam nem létezem, csak egy másik ember képzetében, aki néhány gondolatot forgat a fejében egy nyomorult fiúról, aki elhagyta Egyiptomot több évtizeddel ezelőtt, és elutazott ide-oda, anélkül, hogy menedéket talált volna, anélkül, hogy barátokat talált volna. Én is csupán régi, nyomorult gondolat vagyok, mint az egész életem, ami volt, vagy ami nem létezett. És az a férfi, aki a fejében forgatja a gondolatot, hirtelen elhatározza, hogy kitörli, és átmegy más gondolatra. Megfog engem, és kihajít a fejből, mondván, hadd éljen. Hadd képzelje, hogy van és létezik.

S most ülök a kis szobában, a kisvárosban a déli határnál, képzelem, hogy ez mind igaz. Nézek a földre, a szőnyegre, és kinézek az ablakon. Várom, hogy valami csoda folytán visszajön az anyagalamb, gyengéden simogatja a fiókáit, és eteti őket.

Közeledek az ablakhoz. Kinézek az utcára. Az utca még mindig az utca, az autók még mindig haladnak az utcán, mint ahogy mindig is teszik. Szemben a festékbolt, mellette az élelmiszerbolt. Semmi nem tűnt el, semmi nem változott. És a halál nem ír egy szót sem az ajtókra. Nem kiabál. Itt van, de nem szól semmit. Hetykén mosolyog, gúnyolódva az emberek ostobaságán, kegyetlenségén.

Visszatérek, leülök az ágy szélére. Nyitva hagyom az ablakot. Most nem szükséges bezárni, ezúttal nem fogok zavarni senkit. Mindig félttem a kinyitásától, attól, hogy megijeszti a galambokat és a fiókákat. Most nem ijeszt meg senkit rajtam kívül. Most is félek kinyitni, jobban, mint amikor itt voltak a galambok. Most jobban félek, és így marad örökkön-örökké. Állok az ablak előtt, és egy gondolat foglalkoztat: bár ne kezdtem volna el az egészet. Bár elkergettem volna őket. Akkor nem történt volna az, ami történt, és az egész család megmenekült volna a pusztulástól. Vajon miért nem látom a jövőt? Vajon miért nem figyelmeztettek engem az istenek? Én vagyok az áldott. Az egyetlen. Ostobán ezt gondolom magamról, amíg nem kapok új ütetést a sors-tól vagy az istenektől. Vajon mi lesz holnap? Bizonyára új fájdalom, és én vak vagyok, nem látom, mit forral nekem a sors, mit szánnak nekem az istenek, az átkozott istenek. Muszáj tudnom, mi van a bögyükben, hogy ne mészároljanak le így, álnokul, mint egy ostoba fajankót, aki mindig azt gondolja magáról, hogy ő is isten. De vajon hogyan lebbentsem fel a fátylat a jövőről? A sors rossz szándékairól, amelyet mindig elrejt az időben? Hogyan?

Leülök az ágy szélére, és belemerülök a gondolataimba. De hirtelen meglátom a hím galambot. Repül, mint a nyíl, és leszáll a közeli fára. Gondolkozik kicsit, mintha mérlegelné, vajon repüljön-e az ablak párkányára, vagy sem. Áll a fán, hezitál, forgatja a fejét jobbra-balra, mintha tájékozódna és érdeklődne a családjáról, hogy hol vannak, mit csináltak velük? Találkozik a tekintetünk, farkasszemet nézünk egymással. Vagy talán úgy találkozik, mint régi barátoké, akik elvesztették a barátságukat, és ádáz ellenségek lettek. Nézek rá könnyörgve, de ő nem érti. Ismét jobbra-balra fordítja a fejét, és hirtelen átrepül az ablakpárkányra. Néz befelé, majd lassan és óvatosan rálép az ablak belső párkányára, vagyis a szobába. Áll, majd felugrik a könyves dobozra. Bámul mindenfelé, néz le és fel, jobbra, balra, mintha azt mondaná nekem, tudja, hogy én rejtettem el a két fiókat valahol. Ő emlékszik, amikor bevittem egyiket a szobába, és erőszakkal a csőrébe nyomtam a táplálékot. Láttam, amikor vergődött a kezemben. Még mindig emlékszik, és tudja, hogy én rejtettem el a kis madarat és testvérét valahol itt a szobában, és ő meg fogja találni. Biztosan megtalálja. Néz jobbra-balra, leugrik a dobozról a szoba parkettájára, és közeledik majdnem a szoba közepéig. Nem fél, hogy megfogom vagy hirtelen bezárom az ablakot, és nem tud kimenni. A fiókái utáni vágya felülírja a félelmet. Az egyik ösztön a másik fölé keveredik, és legyűri. Csofalkozom a galamb bátorságán, és egyben örülök, hogy legalább ő még él. Háttha az anyagalamb is jön, és nem tűnt el véglegesen. Nem mozdulok a helyemről, nem nézek rá, ne gondolja, hogy meg akarom fogni. Közelebb jön, az ágy alá néz, mintha azt mondatná magában, ha itt sincs, akkor hova rejthettem őket? Akarok beszélni vele. Meg akarom mutatni neki a helyet, ahova eltemettem a két fiókat, de nem érti. Bámul rám élénk szemekkel, amelyek tele vannak félelemmel, bánattal és szemrehányással. Néz rám anélkül, hogy megrebbenne a szempillája. Ezt szoktuk mondani, amikor valaki nem fél. De hiszen a madaraknak nincs is szempillájuk! De be tudja csukni a szemét, tud menekülni. Akkor miért nem teszi? És én nem tudom, mit csináljak, hogyan adjam tudomására, hogy mi történt? Tudom, hogy ez a kis állat szenved. Szavak nélkül, hang nélkül. Hogyan győzzem meg, hogy felesleges keresni? Nincsenek sehol. Halottak most. Mind, mind halott. Én is halott vagyok, kedves kis barátom. És bocsáss meg, bocsáss meg nekem, te jó, te egyszerű. Csupán azt kérem tőled, hogy hagyd el a szobát, és hagyj engem a bánatomban. Vagy vegyél részt velem abban. De ne nézz így rám, ezzel az ellenséges, könnyörgő, szomorú tekintettel. Könnyörgök, barátom.

Nézek rá, és hirtelen visszafordul, mintha megértette volna a szavaimat. Vagy elvesztette a reményt, hogy meggyőzőzzen engem a családja visszaadásáról. Ismét felugrik a dobozra, onnan az ablakpárkányra, és továbbrepül a fára. Mindez két vagy három másodperc alatt történt, és most ott áll a fán. Várja, mit szándékozom tenni. Lassan felállok, és bezárom az ablakot. Mit csináljak most? Ez az egyetlen kérdés, amit még mindig felteszek magamnak. És még mindig nem találom rá a választ.

Felöltözöm, kimegyek az utcára. De hova? Nem számít, akárhova. Úgyszincs hova mennem. Se barát, se ismerős, se rokon. Kinek mondjam el a fájdalmaimat? Magamnak? Vagy az isteneknek? Vagy senkinek? A lényeg, hogy el innen, ebből a lakásból, ebből a szobából. A kócos hajamra gyorsan felveszek egy sapkát. Hónapok óta nem fésülködtem. Minek?

Lopakodva lemegyek a házból, mintha félnék, hogy valaki meglát. De ki? Hiszen nem ismerek senkit, és nem érdekel senki. Ez az ellentét a tetteimben és az érzelmeimben néha meglep engem is. Úgy nézek ki, mint egy öreg hajléktalan: kócos haj, hosz-

szú szakáll és régi, szétment cipő. Botorkálok az utcákon ebben a tűző napban. A nap úgy süt, mintha bosszút akarna állni az embereken. Dühös valamiért. Valamiért, ami talán réges-régen történt, vagy most. A levegő fülledt, és annak ellenére, hogy nem-sokára este lesz, a nap mintha ragaszkodna a helyéhez. Nem akar lemenni. Megállok az egyik ház mellett. Leülök egy padra. Úgy nézek ki, mint egy koldus vagy hajléktalan, aki várja, hogy valaki elmenjen mellette és kéregethessen tőle valamit, pénzt, enniválót, vagy kegyelmet, megértést. Bármit. Bármit, ami hasonlít az emberi viszonyhoz vagy az emberiséghez. De nincs senki. Késő délután, és nincs senki. Üres az utca. Kivéve ezt az öreg hajléktalant, aki leül egy padra, kócos a haja, rajta egy barna gyapjúsapka, és vár. Egyedül csak a nap nézi fentről, nézi dühösen. A fülledt levegő még mindig fülledt. És a ház még mindig ott áll a helyén. Nem mozdul sehova. És az öreg, hajléktalan kinézetű férfi csodálkozik.

Messziről feltűnik egy alak. Nő lehet. Az öreg férfi szemüveg nélkül nem lát jól. Az alak közeledik. Valóban nő. És amikor néhány méterre van tőle, rájön, hogy ismeri. Faragatlan, műveletlen, primitív nő. Ismeri az agresszivitását és a primitívségét. Pont ez jön erre? Igaz, szüksége van valakire, hogy elmondja neki, de pont ennek? Újra érzi, hogy az istenek vagy az ördögök nagyon piszkos módon játszanak vele. De most szüksége van valakire. Közelebb jön a nő, és megáll mellette. Mosolyog, köszön neki, és megkérdezi, hogy mit csinál itt. Nem válaszol, hanem mesélni kezdi, hogy mi történt hajnal óta. A nő értetlenül bámul rá vagy közömbösen, és megvonja a vállát. Nem érti, mi itt a baj. Naponta több ezer ilyen eset történik. Mi itt a különös? Megpróbálja elmagyarázni neki, hogy ez mit jelent valójában. De hirtelen megszakítja önmagát, és megáll. A fenébe is. Mit tud ez a tehén a fájdalomról és a lélekről?

Hirtelen csend lesz a kettő között, kellemetlen csend. A nő mond valamit, nem figyel rá. Akkor sem figyel, amikor búcsúzik tőle és továbbindul. Visszaül a padra, de a házban kinyílik egy ablak, és kinéz rajta egy férfi. Rábámul, mintha mondaná, hogy mit kuruttyolnak ezek az emberek az ablaka alatt. Az öreg, hajléktalan kinézetű férfi feláll, és lassan, nehezen elindul. Öreg már. Felállni is fáradság neki. Kihívóan néz az ablakban lévő férfira. Várja, hogy szól valamit, és kiönti rá minden dühét és bánatát. De a férfi nem szól semmit. A hajléktalan megfordul, és indul visszafelé. Nincs értelme csavarogni az utcán. Nincs értelme beszélgetni, sem sírni, sem bármit is gondolni. Semmi nem tudja törölni, ami történt. Vagy könnyíteni a fájdalmát. Nincs semmi, kivéve várni és várni, hogy teljen az idő, hogy múljon, és az új fájdalom elhalványuljon és eltűnjön valahol benne. Mélyen, mélyen. Ő is el fog tűnni. Ő is el fog halványulni, és emlék lesz belőle valaki fejében. Múlni fog az idő. És minden mindegy lesz. A bánat, a fájdalom, a boldogság, a nyomorúság, mind, mind elmúlik. Eltűnik. És hiába történt, és hiába nem történt. Minden mindegy.

Az öreg, hajléktalan kinézetű férfi odaér a házához. Utoljára ránéz a véres foltra az utca közepén. Még mindig nem halványult el a vérfolt. Áll, és vár, hátha jön egy autót, és elgázolja őt is. De semmi nem jön. A forróság száműzte az autókat az utcáról. A hosszú út üres. És fájdalmas csend borul az egész világra.

Az öreg felmegy a lakásába. Kinyitja a szobát. Meglepetésére látja, hogy a hím-galamb fekszik a fészken. Fekszik, és közben sirató hangon sivít valamit. Ütemesen, lassan, de hangosan. Ez nem volt turbékolás. Nem a megszokott galambhang, hanem valami, ami hasonlít a jajgatáshoz, vagy vonyításhoz. A férfi csodálkozik. Soha nem hallott madarat így sírni, vagy kiabálni, vagy beszélni. Nem tudja meghatároz-

ni, hogy ez mi akar lenni. De érzi, hogy a hímgalamb siratja a családját. Siratja magányát. Mint ő. A hangja olyan volt, mintha egy néma ember akarna kiejteni bizonyos szavakat, de nem tud. És kijön belőle ez az artikulálatlan hang. Sem emberi, sem állati, sem madárhang. Talán hasonlít egy masinához, amibe hirtelen belement valami, és megakadályozza, hogy tovább működjön. De működik és működik, és közben kijön belőle ez a hang.

A hímgalamb hirtelen abbahagyja a jajgatást, és kiugrik a fészekből az ablakpárkányra. Gyors mozdulatokkal forog maga körül, és folytatja a jajgatást. Felemeli a fejét, és néz a férfira. Gyűlölettel vagy közömbösen, de néz. Vár, amíg a férfi lesüti a szemét, és közeledik az ablakhoz. Hátha kinyitja az ablakot. És kis idő után az öreg férfi valóban kinyitja az ablakot, mintha értette volna, hogy mit akar a galamb. A galamb bátran bemegy a szobába, és ugyanazt teszi, mint amit a nap elején. Tovább keresi a gyerekeit, a családját.

A férfi hátrál a szobában, hogy utat nyisson neki. Hagyja, hogy nézzen körül mindenhol, hátha megérti, nem ő vitte el a gyerekeit, ő nem ölt meg senkit. A galamb keres és néz. Újra felugrik a dobozra, utána az ablakra. Rájön, hogy reménytelen itt keresni. De az öreg meglepetésére a galamb nem repül tovább. Mintha meggondolná magát, visszafordul, még egyszer leugrik a padlóra, és ugyanúgy megteszi azt, amit az imént tett. Keres és keres. Néz és bámul. Nem fél a férfitől. Nem is hederít rá. Sétál, és bemegy az ágy alá. Eltelik egy vagy két perc, a galamb nem jön ki.

Az öreg lehajol, és benéz a heverő alá. A galamb a fekhely egyik sarka alatt gubbaszt. Mintha elhatározta volna, hogy itt marad, addig, amíg elpusztul. Találkozik a szemük. Felegyenesedik az öreg, és töpreng, most mit tegyen. Muszáj kikergetni onnan valahogy. Vajon hozzon egy hosszú botot, és kezdje bökdösni, hogy megértse, veszélyben van, és ha így marad, elpusztul? Lassan nyújtja a hosszú botot a madár felé. A galamb hirtelen kitér előle, kijön az ágy másik oldalán, és rohan, csapdosva a szárnyával jobbra-balra, amíg el nem éri a dobozt. Felugrik és elrepül.

Az öreg férfi bezárja az ablakot, és próbál valami mást csinálni. Valamit, aminek semmi köze a galambokhoz és a halálhoz. Élni valahogy, élni, annak ellenére, hogy világosan látja, az élete szétesik. Próbálja összeszedni időről időre. Leül az asztalához, próbál koncentrálni. A bánat nagyobb annál, hogy félre tudná tenni, és írni. Hazudnak azok, akik azt mondják, hogy a nagy szenvedés nagy embereket csinál, nagy irodalmat és nagy lelkeket. Badarság. Az íráshoz is, mint mindenhez, szükség van a teljes nyugalomra és a csendre. Szükség van kiegyensúlyozott lélekre. Az aggodalom, a feszültség, a félelem és a szenvedés nem teremt semmit, kivéve zavaros írást, amelyet kitölt a jajgatás, néha a felszínesség, és olykor a túlzások. A szenvedés megakadályozza, hogy éretten írjon.

A férfi leül és ír. Ír valamit, és a gondolatok, az emlékek és a rögeszmék ezrei támadnak rá, anélkül, hogy szét tudná választani, vagy legalább megnyugtatni őket. Nem tud valami formát csinálni belőlük, valami vonást. Hazugság, amikor azt mondják, hogy a művészethez szükséges az örültség. Csak az a művészet örült, amely nem képes félretenni a művész örültségét. Vagy legalább elrejteti a szemek elől. Régen rájött, hogy nem kedveli a modern művészet minden fajtáját. Nem kedveli Picassót, nem is tiszteli. Szélhámosnak tekinti. Nem fogadja el Dali show-szerű hivalkodását és visszataszító bohóckodását. Nem tudja olvasni a szürrealisták verseit anélkül, hogy ne tenné félre őket, és ne káromkodna.

Az öreg próbálja találmra leírni a benyomásait, zavaros és nyomorult benyomása-
it, anélkül, hogy igazán meg lenne győződve arról, hogy ennek van jogossága vagy ér-
telme. Ez sem irodalom, sem napló. Semmi. Csevegés. Gyakran nevezi csevegésnek.
Megszakítja az írást, átgondolja kicsit a dolgot, pedig tudja, nincs min gondolkoz-
ni. Lefekszik az ágyra, a régi ágyra, és próbál aludni. Nincs semmi más, kivéve alud-
ni vagy meghalni. Megszakítani ezt a hosszú, hosszú szalagot, amely megy és megy,
tekereg és tekereg, mióta megszületett. Csak a halálban talál csendet, talál megnyug-
vást, hiszen, gondolja, a halálban nincs tett, nincs mozgás, és a lélek legádázabb ellen-
sége a tett. Amikor teszel valamit, a tett lesz a legnagyobb ellenséged. Réges-régen te-
kinti ezt ars-poeticájának.

Az öreg férfi nem tudja lehunyni a szemét, és nem tudja lehunyni a szívét. Vár és vár,
hogy aludjon, vagy meghaljon, vagy eltűnjön a világból. És végül a fáradtság felülkerek-
kedik, elalszik anélkül, hogy igazán meg lenne győződve arról, hogy az alvás megnyug-
vást hoz neki. A rémálmok és a torz jelenések között felriad. A sötétség teljes. Vajon
hány óra van? Nem tudja. Muszáj tovább aludni. Forgolódik egyik oldaláról a másikra,
próbálja, hogy ne gondoljon semmire, de minél jobban igyekszik, annál inkább bele-
merül a zavaros gondolataiba. Gondolatai ugrálnak ide-oda, szisztéma nélkül. Egyet-
len reménye a fáradtság. Egyedül ez hozza dűlőre a dolgot, és újra rákényszeríti őt az
alváásra. Forgolódik jobbra-balra. Bámul az ablakra. Halvány fény szűrődik be a szo-
bába, a hajnal első sugarai. Becsukja a szemét és alszik. Alszik, és nem tudja, meddig.

Felriad egy kintről jövő hangra. Szaggatott, szomorú hang, mintha ima vagy átok
lenne, amelyet egy torz lény nyög ki. Olyan lény, aki ismeretlen helyről sír vagy átko-
zódik vagy imádkozik. Felegyenesedik az ágyból. Nehéz meghatározni, honnan jön
a hang. Annyi bizonyos, hogy kintről. De honnan? Nem tudja. Feláll, felgyújtja a vil-
lanyt, kinéz az ablakon. A szemben lévő fán áll a hímgalamb, és vonítja ezt a han-
got. Ugyanaz a hang, amit tegnap is hallott. De mégis másképpen, más lejtéssel, csak
most hangosabban, és amikor meglátja a férfit a hajnali fényen keresztül, átrepül a fá-
ról a cserépre, folytatja az átkozódását vagy az imát.

A következő napokban ismétli ezt a jelenetet, mintha emlékeztetni akarná az öreg
férfit, hogy mit csinált. Mintha emlékeztetni akarná őt a két halott fiókára és az el-
tűnt feleségére. Mintha emlékeztetni akarná, hogy még mindig szenved, még mindig
nem nyugodott bele. A férfi próbálja megvásárolni a galamb nyugalalmát. Búzamagot
tesz a cserépbe, száraz kenyérmorzsát, de a galamb nem eszik. Nem eszik, nem iszik.
Elutasít mindent, amit a férfi hoz neki. Ő most az első számú ellensége, akiben nem
lehet megbízni, és nem lehet vele békét kötni.

A hímgalamb már nem közelít a fészekhez. Megszakítja azt a szokását, hogy az ab-
lakpárkányra áll, helyette a szemben lévő fát választja, és folytatja siránkozását vagy át-
kozódását. Mindig azzal kezdi, figyelte meg a férfit, hogy körbe-körbe forog maga körül.
Először mormolás hagyja el a csőrét, és lassan, fokozatosan egyre hangosabb a hangja,
amíg abba nem hagyja. Ez egy héten keresztül folytatódott. A férfi megőrült. Egyet-
len megoldás, hogy reggel elhagyja a szobát, és csak este jön haza. Mígnem egyik haj-
nalban várta, hogy ismét hallja a galamb hangját, de semmi. A nagy csend. A nagy, ve-
szélyes csend. Vár. Biztos kezdeni fogja. De nincs egy hang sem. Feláll, kinyitja az ab-
lakot, a madár sehol. A hatalmas fa, ami régen tele volt madarakkal, most üres. Mint-
ha megfogant volna valami átok, és elüldözött volna minden életet a fa körül. Csend
mindenhol. Fájdalmas és szívszorító csend. Olyan érzés keríti hatalmába az öreget,

mint egy héttel ezelőtt. A halál csendje ez. A pusztulás csendje. Egyetlen madarat sem lát. Mi történt? Vajon összebeszéltek, és hirtelen elvándoroltak innen? Rájön, hogy madarak nélkül nincs természet. Nincs se nyár, se tavasz. Az öreg próbálja nyugtatni magát, hogy biztos később visszajönnek, vagy holnap, de másnap a csend ismét ellepi a fát. Ez mégis furcsa a nyár elején!

Telnek a napok anélkül, hogy hírt tudna a galambról. Biztos volt benne, hogy meghalt a bánattól vagy elgázolta egy autó, vagy a legjobb esetben elment onnan, arról az átkozott helyről, ahol az egész családja elpusztult.

Telnek a napok, a hónapok, és az öreg férfi még mindig lesüti a szemét, amikor látja a fát vagy az ablakpárkányt. Annak ellenére, hogy a cserép még mindig ott van a helyén, és még mindig benne van a fészek, más madár nem közeledett hozzá, és nem gondolta egyikük sem, hogy ide tojja a tojásait. És az öreg férfi még mindig várja a hím-galamb felbukkanását bár jól tudja, réges-régen elpusztult. ■ ■ ■

Mohamed Rashwan egyiptomi filozófus szépirodalmi szövegeit két alkalommal közöltük eddig a Kalligramban: a *Boldog vagyok és halott* a 2020/7-8-as, a *Mors omnia solvit* pedig a 2021/2-es számban jelent meg. Ezt a novelláját már a feleségétől kaptuk meg: Mohamed Rashwan nemrégiben elhunyt. Megrendülten adjuk közzé ezt a szövegét: ragyogóan írt magyarul, vagyis nem az anyanyelvén. Az életéről a legutóbbi szövegénél ezt küldte nekünk: „Kairóban született. Nemes földbirtokos családból származik, az ötvenes évek elején, Nasszer katonai puccsa után (1952) elvették a család birtokát. Hazájában és külföldön közismert éles kritikája az iszlámmal szemben, amelyben rámutat az iszlám brutalitására és veszélyeire. Számptalan újságban és folyóiratban jelentek meg írásai. Írásai miatt több ízben kényszerült elmenekülni Kairóból Bejrútba és Londonba, halálos fenyegetések után. Az iszlám és a terrorizmus kapcsolatáról szóló egyik cikke (*Miért van kudarcra ítélve a terrorizmus elleni harc*, 2002) miatt Magyarországon is feljelentette a muzulmán közösség elnöke, közösség elleni izgatás vádjával. Az ügyészség végül ejtette a vádat Fodor Gábor (SZDSZ) 2003. decemberi parlamenti interpellációja után. A legfőbb ügyész, Pólt Péter, válaszában bocsánatot kért a filozófustól: „Ő ezt és ennyit tartott fontosnak közölni önmagáról: mindehhez annyit tennénk hozzá, hogy Rashwan Mohamed 36 évvel ezelőtt, a doktori disszertációja megírása céljából érkezett Magyarországra, azóta szinte megszakítás nélkül itt élt. Kairóban szerezte első doktori fokozatát az „Arab Research and Studies” Intézetben nyelvészeti témában, második doktori fokozatát Magyarországon, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen védte meg, irodalompszichológiai témakörben. Három verseskötete jelent meg hazájában.

I M

(M I)

Sétáltatom a kutyám az utcán.

Magamat. pórázon tartom, de nekem már a lelkem is lehúúgyoz mindent. Hű barátom vagyok, a vesém épp nem köves csak a világ sziszifaszos, boc, javítsátok ki, amit elírtam. Vagy vigyétek ki a macskaalmot, és kávézzátok le magatokat, öleljetek szórt magatokra a paplan alatt, és tiltsatok le, ki, bespanolva az állatokkal, mert őket könnyű szeretni a halál

meg állíthatja a faszát nekem sokáig a férfiak is csak a kishalálí tudtak eljuttatni. Jobb ha tudjátok mindezt, és ne higgyétek, hogy vak vagyok, csak szürke hályog műtétem lesz, ajándék... a 65 évesnek, kortizon rabságból a lelkem kiszabadul.

te meg várd a messiást, a feltámadást, a szerelmet, amiben hiszel, én a kutyámmal rátok gondolva sétálok a pandémiás utcákon. Eltakarom meztelen mellem látom... kislányként fenékgig ér a hajam. És a fiúk húzogatták gyakran a lófarkam, amíg maguknak nem tudták. Szerencsére mindez azért jutott eszembe, mert tíz éve még Makón több rollátort láttam, mint babakocsit.

Belenéztem épp egy Szeged–Makó táblás buszba... senki száján, orrán nem volt előírás szerint a maszk, október 13-án, mit mondjak, legyenek pesti(ses)ek, sos! nem kell nekem már se kutya se állat se ember nem akarok soha többé temetni kislányként eltemettem apám után Istent is, 1 éve az anyám + = holnap a volt kolléganőmet négyes iker (3 lány+1 fiú) már egyetemet végzett gyerekei. én nem akarok többé temetni

Inkább legyek újra gyerek, vagy higgyek, higgyem, digitális szemüveg az agyam! Vagy nézzem inkább a Dschungelbuch animation serie-t a ZDF-en, hogy kevesebb ordibáló állatot lássak akár a facén dzsungellé lett hazámban

a Globális Szegénység bennünk van,
varrjuk be a szánkat,
mint a 12.században a máglyára rakás előtt a boszorkányoknak,
és a nép tapsolt

Pandémia öröme, hogy nem megyek sehova anyámhoz se már
a temetőbe és november elsején névnapomon
Mindenszentek én nem leszek
az Irodalom szerelmese.

aukcióra bocsátom magam, aki licitál nobel-díjban ne reménykedjen,
winner's curse, nem olvasok fel neki,
a Bajnokok reggelijét se élvezheti, ha nem Kurt Vonnegut és
ha nem vagy fast legalább 50 éves.
de nem siettetek senkit már, 2020 sokat adott, lehet hibám nekem is,
ha egy 20 hónaposnak tetszem: Megkínálom ezt a nénit, csengett
a mondata. Hogy hívnak, néztem zöld szemébe mosolyogva.
Panna. Én Marianna vagyok. És Pancsi (anyám beceneve is ez lett)
anyukája kibontott egy dobozt, ami tele volt állatfigurás keksszel.

hát, igen...

Egy év amnézia után most már felfalnám a világ minden tudását és
mindenkinek ölelésre nyújtom csuklóm. Ha most neked is eszedbe
jutott egy szó, csiklandozz meg álmaim/dban. Mert az Irodalommal
nem egy/könnyű közösülni. (Ha a szeretkezni, baszni szó neked
jobban tetszik, Akárki, nyugodtan átírhatod!)

---

folytatás ☺ >>>>>

Angeli Maja

(reci a fenti írásról)

Anyakacs(kodó)

A lény(egi) tény(leg). Jól ír M, kétségtelen, de a kapcsolat/i tőke is kiürül olykor.

Hódmezővásárhelyen született M. Tárgyi emléke anyjától alig van. „Gyönyörű nő volt, templomlépcsők se vezethettek fel hozzá”, írta egyik régebbi versében, és kifejve pár remek sorban sok mindent: „Anyámtól nem... csak az Életem kaptam, hanem a Művészetekbe belehabarcsodásom. És hibám, hogy talán irigységből nem hallgattam rá, = nem digitalizálta teljességében lelkem, amit mondott, többek között akár Égető Eszterről, akinél állítólag járt apámmal, és annyira tetszett neki az udvarra vezető lépcsőn búsodó egyik kaspó, hogy Esztitől megkapta.

Amikor anyám utoljára elbúcsúzott tőlem (többször is 3 év alatt), azt mondta: Azt a kaspót mindenképp te vidd el! És ruhatáradban ne őrizz emlékeket, álmokat! Nem értettem igazán, de meg/át/beéreztem szavait. És másnap hajnalban a méhem elélezett, kifolyt hüvelyemből egy kis tócsa genny.”

Véleményem szerint, irodalom juhásza ne legyen, aki nem akarja az Égető Esztert* és M extravagináns könyveit ezután szobaaklában látni, terelgetni... akár vele a gondolatait is.

---

* Németh László regényéből: „Az egész társadalmat kell egy családként újjáalapítani.”

Janáky Marianna Makón él. Ötvenhárom évesen kezdett el írni. Hat könyve jelent meg. A legutóbbi: *Szív alakú nyom a homokban* (dráma-pantomimek), 2022. Civil kezdeményezésésként 2018-ban létrehozta az Osvát Ernő-díjat.

A kétgyomrú,

(Részlet a *Bábukák – kisvárosi mendemondák* c. ciklusból)

birodalmi költő

Élt egyszer az egykori birodalmat a néhai pogányoktól elválasztó Nagy folyó melletti városban egy költő. Fiatalként régen még egészen jó verset is írt. Néha. Ha szerencséje volt, gondolkodás közben, persze írt másit is. Például sok szemetet. Ugyan ki nem írt még szemetet, aki írt valaha? Ilyen ez! Amúgy nagy volt ő. Nagy költő volt, legalábbis ezt hitte magáról, természetesen ezt is terjesztette. Igaz, ami igaz, tény az, hogy termetre valóban méretes volt. Talptól fejteőig majdnem hat és fél láb magasságot ért el. A Nagy költő. Ha már így magát kinevezte, a név rajtamaradt. Így mutatkozott be mindenkinek, s bár nem ez volt a vezetőneve, de hát mivel nagynak hitte magát – s tudjuk, a hit csodákra képes – így aztán terjedt az ő nagyságáról szóló hír. Hát igen, a hír részben igaz is volt, mert valóban nagy volt, nagy lábon élt ő. Jaj, nem úgy, dehogya is volt gazdag! Csak a cipője 47-es méretű volt. Nagy. Ha meg arról is szólunk, hogy az abban pácolt vastag zoknijából két nap után nyolcvan százalékos ammónium tartalmú oldatot lehetett kivonni alkalmasint, akkor valóban megcsillant az igazi nagysága. Hát hogya! Ha valaki ilyen egyszerre hasznos lábú, meg tehetségesnek magát tartó is volt, már mi az a kis szaga, ott a költői nagysága mellett! Milyen volt még? Loboncos volt a haja, ó, nagyon az, s annak zsírosságából – ha mosatlanul hagyta egy hétig és ez igen gyakran elfordult – egy iskolai konyhán főtt nagyadag gulyásleves energiaértékét tudta volna kinyerni egy ügyes vegyész, ha ilyenhez gusztusa lett volna. De ilyen vegyészeti kísérleteket soha senki nem próbált, mert azért valakinek mindig sikerült nagy nehezen rávennie a poétát, hogy mosson végre haját. Aztán ezzel a hajjal sem lett később sok gondja, hiszen a nagy gondolkodásba élete negyedik évtizedének vége felé alaposan belekopaszodott. Jobban mondva nagyon. De seba! Mert a fenéig érő homloka mögött változatlan karis-

...birodalmi költő

toltak az agyának míves gondolatoktól csiszolódott fogaskerekei, és születtek napon-ta a fejében irtózatossá vacak, kajla, kín és kecskerímek, elképesztő képzavarokkal és hülyeségekkel pácolt filozofálgatásokkal megtűzdelve. Nagy termelés folyt abban az agyban! Feleslegesen nagy. Haj, de sok papírt megevett ez az irdatlan és értelmetlen tevékenység! Valahogy később, úgy idősebb korára aztán ez is lelanyhult, valahogy csak elfogytak, elkoptak a kínrimjei is. De ekkor meg rátört az eszme, hogy szabadversben folytassa poétikai tevékenységét! Borzalmas szövegeket kotlott ki! Rendületlenül írt, és hitt magában, úgy vélte, ha valaki, ő tudja, mire mégiscsak ítélte őt a Sors! Nagy volt lába, nagy a törzse, nagy és sok buta verset írt, és ami a legjellemzőbb volt rá, hogy nagy volt a hasa. Hej, de nagy volt, de Nagy is volt, mármint ő maga! Így járt kelt a világban. Méreletesen. Nagy kebelében – már így a nagy poéta kor megélésének idején, tudatosítva önnön hatalmasságát – egy nagy és zsíros szív rengett, dobogott. Az a nagy szív sokat dohogva, olykor lefulladozva, máskor meg éppen csak dibegve-dobogva vité tovább a nagy mélaságától, nagy bambaságától, sok másnapos állapottól még inkább dagadó lényt, ezt a poétaszterűséget. Haj, nagy volt ő! Mint a szíve. Ezt a saját nagy szívét igen szerette s ezen kívül meg még a világban főleg önmagát imádta a nagy költő. A nagy önszeretetre való tekintettel tehát e nagy szív büszkén termelte rendszeresen a napi 170/140 értékű vérnyomást, szépen vastagodott a kamrafala, a koszorúereire zsíros szorítást láthatott volna esetleg egy kardiológus. De egy igazán nagy költő orvoshoz nem jár, mert minek? Ő hiszi azt, hogy ő örökkévaló, ha ő a nagy költő, akkor majd ez a nagysága meg is védi. Még a koszorúér zsírosodástól, kamrafal vastagodástól is. Amúgy meg? Mondják azt is, hát hadd legyen szép piros ember az ilyen nagy ember, ha már egyszer nagy ember, ugye, így kell ennek lennie? Szépnek, nagy-nak, pirosnak illik lenni, olyan jóféle gutaütésre mindig kész lila fejűnek illik léteznie. Hát ugye így? Hát bizony így! Nagy ember igen nagy ember volt ő, mert nagy költő akart lenni, kezdetektől fogva tele volt nagy vágyakkal, a nagy vágyainak beteljesítéséhez még hatalmas nagy akarattal meg irdatlan nagy szorgalommal is megverte a Jóisten. Az ám, csak észrt meg szerencsét, hát ezt nem adott hozzá eleget. Fiatalságában ugyan még valóban volt egy olyan alig pár évig tartó kis korszak, amikor igazi verseket tudott még írni. Ebben a nagyságában ennyi volt kiemelkedő, de ez rövid néhány év volt csak, ez volt az elmúlt kor. Fiatal volt még s ezzel együtt nagy vágykiélésre való hajlama volt. Hozzá még egykor jókora nagy természettel meg volt áldva-verve. Aztán ez az áldás-átok végre bizony megtöpörödött, összement, elhervadt, semmi jelét nem mutatta egykori hatalmasságának. Hiába hitte a nagy költő, hogy minden úgy fog működni, amint azt ő képzelettel! Szervei bosszút álltak rajta, a nagyság visszacsapott. Az egész nagy költőnek, ennek a magát nagynak beállító lénynek a valós létezésére senki nem próbálta felhívni a figyelmet, inkább csak sajnálták, meg ilyennek is kell lenni falun alapon kezelték. De a saját imázsával ő saját maga foglalkozott igen nyomulósan pályája kezdete óta. Hogyan tette ezt? Egész életében a saját nagy költői mivoltára utalt minden cselekedete. Még a napi ruházata is. Ezek a nagy ruhadarabok, ezek a külön megrendelésre készültek. A sátornyi méretű végekből varrott nadrágok és ingek meg azok méretei is azt a célt szolgálták, hogy az ő nagyságát mutassák. Már ha egyszer ilyen nagy volt valaki, s más nyilvánvaló módja a megmutatásban nem volt, hát akkor a ruházatban látsszék ez, ha nem lehetett igazán a versírásban kiteljesednie a nagyságnak. Mert bármennyire is kinyilatkozta – minden létező fórumon hangoztatta, mekkora nagy költő is ő – azért volt egy kis bibi, jobban mondva sajnálatos tény.

Sajna az a régi igazi tehetsége – mely kezdetben még valóban mintha ígéretesnek látszott volna, de hamar megmutatkozott annak talmisága – még az is nagyon gyorsan elpárolgott. Értéknek vélt dolgai átcsorgott a megmérettetések szűrőin, le a semmibe, az olvashatatlan osztályába. Elveszett, rém rossz versek lettek ezek. Az is megárhatható a kevés tehetségnek – melyet elúszttak a napi gondok gondolatjában a semmibe az iskolai hétfő-péntek irgalmatlan munkahetek, na, meg a mértéktelen ivászat sem tett jót az amúgy is kósza gondolkodásnak – hogy nem mérte fel igazán annak valós mértékét. Hogy-hogy nem egyszer aztán az lett a tény, nincs tehetség. Elvitte azt a tehetőséget a nagy folyó vize, elmorzsolta a napi rutin tevékenység, az a sok rohadt papírmunka, meg az iskolai ügyintézés, amire, mint egyszerű tanítót rákényszerítette a rendszer. Mert hát tanítónak állt be a nagy tehetség, lévén irodalomból megélni szinte lehetetlen volt és lehetetlen lesz ebben az országban is. Igaz, néhányan kivételt képeznek, ők az időszériú politikai rendszerben magukat irodalmárnak kikiáltó, udvar és királysághű egyedek, akik ugyan egy jó sort le nem írtak soha, de a kánonba való beemelését elvégezte helyettük mindenféle államtitkári szinten fenntartott kapcsolat s még irodalmi díjat is kaptak, kitüntetések, lovag és lovagina keresztek meg így tovább. Sebjaj, mert az ocsú elválílik majd a pelyvától egyszer! Nagy költő is kapott kisebb kitüntetések, mert simult ő is, de ez neki nem volt elég. A pénz se, ami ezzel járt. Hát így, ilyen helyzetben mi mást tehetett volna? Tanítani állt be. Iskolába. Ahhoz a munkához bizony kellett volna sok jóféle tulajdonság. Olyanok, mint a kitartás, a türelem, a megalapozott tudás, az emberi jóság, a mértéktartás. Mit lehetett tenni, de sajnos ezekkel az elébb említett adottságokkal bizony nem büszkélkedhetett a nagy költő. Hogy régen lett volna ezekből valami benne? Talán. De idővel! Elszállt minden belőle, ami jó volt valaha, lehet még ifjú korában. Hová lett a régi munkakedve? Megfojtotta azt a veresbor. Hová szállt el a tehetség? Hát, ami eleve kevés, az gyorsan el is kopik. Hogyan aprózódott meg a jószívűség? Pálinkagőzzé vált. S miként kopott ki belőle az emberség? Nem sok volt abból se, eleve csak a saját nagyság iránti érzete volt a meghatározó. Miként keseredett meg benne a humorérzék? A saját szövicceitől, mert azok borzalmasok voltak. S miként omlott szét életének egész terve? Úgy, hogy mindig csak egy nappal előre gondolt, mindent csak megúszni, letudni, pillanatnyilag megfelelni akart. Hová lett ő maga, mivé lett a veszteségektől ő, a nagy költő? Akit régebben egészen sokan szerettek. Hát hová lett? Ki tudja? Hát, biztos van, aki tudja! Majd a Gyula megmondja? De nem fogja! Ki a Gyula? Megfoghatatlan fluiduma az aljas hazudozásnak, egyébként a nagy költő régi ismerőse. Álnok ülnök minden bizottságban és hatalmi pókerarcnak hiszi magát. Szintén magát nagynek képzelő. Aki kihasználta őt, a nagy költőt. Régóta tette ezt. Kezdetektől fogva. Az a szép kezdet, jaj, hová is lett! Pedig! A Gyula amúgy több említést nem is érdemel. Gazokról halálhírt vagy semmit! Még él, tehát semmit!

A nagy költőről még próbáljunk értesüléseket szerezni. Milyen volt? Jó fiú volt régen még és akkor talán még nem volt nagy. Egykor, abban az áldott kezdetben – amikor még nem volt olyan nagyon nagy sem talpméretre, sem olyan nagyon nagy költőnek nem képzelte magát – hát akkor még más volt minden. Milyen kedves volt ő! Milyen kirobbanóan tehetségesnek látszott! Nem nagyon, de annak látszott. Ha nem is volt egészen az. Ugye ilyen volt? Hogy milyen ügyesen is csinálta ő régen azt a poétikát! Milyen ügyesen? Hát úgy, hogy jól megszervezte a saját dicsfényének ragyogtatását! Jaj, hát olyan igazi nagy mókamesterként, bár kissé olyan szeladonosan, kissé

bájugúnárosan, de majdnem hihetően adta el magát a közönségének. Jó hangosan tudta előadni a saját verseit, túlhangsúlyozva, már-már dörögve szinte. Olyan Latinovits módon. Így aztán, ha nem figyelt oda az ember – márpedig sokan nem figyelnek oda eléggé, amikor valaki verset olvas fel – át tudta verni a zengő hangjával, a patetikus előadásmódjával, a kiemelt hangsúlyokkal a hallgatókat, a nézőket. A semmit, tehát az igen rossz saját verseket is jól be tudta csomagolni. Mivel még nem voltak független kiadók akkoriban, csak az az egy állami és pártvezetés cenzúrája alatt álló, akik rákaptak volna a nagy költő verseire, nem tudták azokat sehol sem beszerezni, így saját, kalózkidrásban kezdte terjeszteni a versszerű szövegeket. Szép, egyforma, külső nejlaborítású füzetekbe írta bele a kezdetek kezdetén a kezdeti kezdetleges verseit, amelyeket dörgő basszushangján olvasott fel, igen szívesen és lelkesen bárhol és bárkinék, aki hajlandó volt a nagyságát elismerni. Aki meghallgatta, azoknak rögtön adott is a nejlaborítású füzetekből, s a füzeteknek gondosan megszerkesztett és hangzatos címeket írt fel az elejére. Eléggé becsapósakat, így még az sem tűnt fel sokaknak, mennyire semmitmondók, mennyire üresek ezek a címek. Jól megtömte a verseket méghozzá bőven pátoszos felhangokkal, de agyafúrt szójátéknak tűnő olcsó szófacsarással is megtűzdelte azokat, némelyik szenvedést, fizikai fájdalmat volt képes okozni. Megette neki ezt a hallgatóság? Ha nem is teljesen, de sokan ráharaptak! Megette ezt a bővilit, ezt a sok rossz verset, amit szép selymes bajszerű fiatal férfi, aki huszonevésen máris házsnak indult, az ő basszus olykor baritonra finomított hangján, egy párizsi induló fajdkakas testtartásában dürrögött el egy-egy irodalmi alkalmon. Így, valóban így mondta azokat a verseket egy-egy szervezett irodalmi vagy alkalmi és berűgős kocsmái estén. A versmondása után többen meghatódtak. Főleg a hölgyek. Azaz! Kizárólag ők, ezer bocsánat, de ez az igazság! Az igazi hozzáértők, köztük jó ízlésű hölgyek is természetesen – akik hallottak már korábban jó verset is, ráadásul jól elmondani – azok inkább afféle lenéző félmosollyal kiitták poharuk és inkább odébb álltak a nagy költő vonzaskörzetéből, olyan értelmesebb dolgokkal foglalkozni, mint beszélgetés valóban intelligens emberekkel, vagy mulatozás kissé felszínesebb társaságban. Nem fárasztották a nagy költő hozsannázásával magukat, mert tudták, csak egyszer él az ember, tehát ha teheti, akkor rosszat ne hallgasson, olyat ne olvasson, mert minden percért kár! *Ars longa, vita brevis!* De hát kérem, milyenek a megszedített nők, azaz milyen a nők némelyike? Akik rárepültek erre a hamis csillogásra. A nők a világ legkevésbé kiismerhető lényei! Ők másodsorra és sokadszorra már önként hallgatták ezeket a rossz verseket. Olykor lehet, hogy csak szánalomból, máskor meg a kieleetlen anyai szeretetük túlsordulása miatt csak ráakadtak a horogként kivetett ilyen nagy versekre, s a nagy költő ágyában végezték, de hát a nők olykor a nagy költőnél is semmire keőbb férfiakat is kegyeikbe fogadják, miért ne lettek volna kegyesek nagy költővel? Voltak nők – igen nagy bocsánatkéréssel írom ezt le, és nem bántani szándékozom én őket – de hát voltak nők, akik olvadozva hallgatták ezeket a sületlenségeket. Amelyeket nagy költő poémákként adott be nekik. Akik ilyenek voltak egykor, ők főleg a pártában maradt jóval a harminc feletti korosztályt képviselték, unalmukban irodalmi estekre jártak havonta, és valóban kékharisnyát hordtak, meleg, kötött, sokszínű, saját gyártású kis sálát. Most ezért akár ki is kaphatnék, mert nem vagyok polkorrekt, de ami igaz, az igaz! Ők arról is felismerhetők voltak még, hogy eltartott kisujjal itták a kávé a nagy folyó partján lévő kisváros egyetlen olyan cukrászdájában, amelynek utcára nyíló kirakata volt. Direkt és készakarva a kirakati részbe ülve, hogy jól látha-

tők legyenek. Sokan nem voltak, talán egészen kevesen, azaz csak néhányan voltak ilyenek, ilyen nők, tán hárman vagy négyen ebben a városban, de hát elég is abból annyi egy olyan kisvárosba, ahol a nagy költő lakott! Nem voltak mások ők, mint a magukat még szépek és vadászatra alkalmasnak véltő unatkozó nők, akik azt hitték magukról, ők a párducpéldányok. Azok is voltak persze, párducok! Ők aztán nem cízáltak! Az ilyen irodalmi alkalmakra párizsi kék színű francia csipkebugyit húztak a kékharisnya alá. S ráhagyták magukat a sorsra, kérvényt adtak be a sorsnak, csak hogy legyen azzal a drága alsóneművel valami történet, valami rendkívüli. Valami, aminek lennie kellett volna sokkal korábban már, de ki tudja mi miatt, akkor valahogy nem sikerült. Most meg igen! Nagy költő lett a leopárdok vadásza. Azok a francia szabású fehér – azaz kékneműk – némi udvarlás után alkalmi áldozatfelmutatásként le tépve lógtak egy hatkarú csilláron, dicsérve nevét Vénusz istennőnek! Nem magát az istennőt, csak a nevét, mert a költő ezt így tudta, hogy csak a nevét kell dicsérni. Nagy költőnek az anyai nagynénijétől örökölt lakásában volt ilyen békebeli hatkarú csillár. Ott lakott boldog régen, a hódító kandúr, vagy másképpen mondva siket fajdkakas korában, agglégénylakásként használva a két szoba hallos ingatlant. Sokba került ez neki, olykor a kisnyugdíjas nagynénijének tartozott is némi a lakbérrel, de hát a látszat, az egy nagy költőnél fontos dolog. Egy két szoba hallos ingatlan, az már majdnem státuszszimbólum volt. Azokban az időkben. S hogy szép gyűjteménye volt ilyen kissé tépett alsóneműkből a nagy költőnek? Hát, aki sokat hajt, annak jut elejtett vad. Egész szép gyűjteménye volt, ez emlékeztette arra, hogy volt ő egyszer ifjú, s fajdkakas korában sok bolondságot megtett. Szép gyűjtemény? Hát mit tudom én. Talán ha tíz darabosra gyarapodott fél évtized alatt, mert azért mégiscsak több a jóízű nő! Tehát ezt a tíz darabosra becsült textilgyűjteményt akkor számolta fel a nagy költő, amikor úgy vélte, mégis valaki valódi társat kéne neki magának keresni, mert egész életében csak alkalmi kékharisnyákkal henteregni, vagy teljesen egyedül létezni, azt nagyon nem tartotta jó végkimenetelnek. Hosszú keresés után aztán igen nagy szerencsével csak megtalálta a párját, s valóban nagy szerencsével talált egy rendes, szerény, szép és tiszta lányt. Akkor úgy vélte, nem lenne az a jó ómen már a bimbózó kapcsolatukra nézve, ha komódjának mély és méretes fiókjából véletlen előbukkannának ilyen valamik, például szakadt és szagos alsóneműk. Így aztán csak kidobta azokat a szakadt kelméket. Ami elmúlt, elmúlt. Kalandok, óh, hát így! Nagy dolgok voltak ezek kérem! Nagyok! A siker, hát az miatt volt minden! Az a fránya siker iránti vágy mindennél jobban hajtotta, így hát dolgozott, sorba egymás után gondosan körmölte azokat a felolvasásra szánt füzeteket, járta a kiadók előszobáit, kilincselte és szervezett hol kisebb, hol még kisebb sikerrel. Azért pontosítsunk kissé, mert ahogy körmölte, annál lényegesen lustább volt a nagy költő, hogy saját kézzel körmölje le a saját verseit! A haverjától részletre vett egy számítógépet és azon írta a versikéket. Majd külön az erre a célra kiválasztott kalligrafikus betűtípussal nyomtatta ki azokat, hogy még ez által is szebbnek tűnjenek a szövegek. Például a Kuenstler Script típusút gyakran választotta, ezt főleg a szerelmes versekhez. Látva a kinyomtatott, nejlön iskolai borítóba gondosan becsomagolt füzetkéket, olyan rettenetesen boldog volt ezektől akkoriban! Ő volt a nagy! Egy füzetnyi verset egy hét alatt kinyomott magából. Ez négy hosszabb vagy hat rövidebb szöveget jelentett. Úgy csillogott ilyenkor, egy-egy kész füzetkénél a tekintete, mint a pártházon a veres csillag. Aztán, amikor megmutogatta a kocsmában az ifjúknak, vagy a cukrászdában a hölgyeknek a legfrissebb nyomtatást, feszített és

mohón itta a bort, aratta a sikert. A vélt sikert. Ott és akkor a kocsmában mindenkinek kötelezően meg kellett csodálnia az általa Versek színekből, szagokból, sorokból, szavakból címet kapott sokfüzetes sorozatának legújabb példányait. Úgy csillogott ekkoriban saját tehetségének érzésétől, mintha valóban tehetséges lett volna. A nagy költő barna őzike tekintete olyan volt ezekben a pillanatokban, mint a szorulós ember szeme fehérje, amikor egy hét után dugulás után végre megkönnyebbül a retyón, a ricinusolaj segítségével. Nagy játékos volt. Mindig felfelé, az égbe tekintett, ha magáról beszélt, ha magától idézett! Igen, hát ez így megy, a szorulós ember a nagy pillanat után megkönnyebbülve szintén így tekint ki a kerti deszkából ácsolt klotyó szívecske formájú ablakán át, és látja, magáénak tudni véli a tájat. Pedig csak gazra lát rá, bodza bokorra, rozsdás pléhkerítésre. Így viselkedett ő is, a nagy költő lelke voltak a tájak, keretei ezeknek a kitekintésnek pedig a nejlaborítású füzetek, a ricinusolaj pedig lehetett maga az ihlet. Hogy így volt? Lehetett. Egyébként az igazat megvallva nem volt több és nem volt más ez a táj, ez az ő lelke, mint valóban csak egy bodzabokor és a szomszéd tűzfala közt látszódo elhanyagolt kertrész, korhadó oszlopokon támolygó pléhkerítéssel lezárva, két szélén dudvák buja foltjával és satnya spárgatók palántákkal megsorozva. Kilátás kerti budiból. Ilyen volt a valóság. Milyen szép mégis az, micsoda csoda az a satnyaság! Így ez maga a Teremtés balsikere! A realitás. Ha erre gondolt, a szeme égre meredt, s az önteltség eluralkodott rajta. Régen, jaj, akkor régen, de jó is volt neki ez a füzetkés, tehetségérző és öngerjesztett állapot! De más volt még akkor minden! Régen volt az a régen, azóta sok minden változott. Nagy költő nagy becsvágyai az elmúlt évtizedek alatt egyre csak nőttek, s így ment ez az elmúlt fél évszázad alatt. Mostanra, érett korára már annyira nem vágyta a fehéreneműk izgalmát – mert ugye, ahogy jeleztük, talált egy lányt és megnősült közben, egy olyan derék kedves lányt vett el, aki gyermekeket is szült neki – de azért ő mégiscsak forgolódott a nyári utcán járó miniszoknyák után, még a nyála is kicsordult. Bizony, úgy fordult a feje, mint az emu madaré, amikor a kukoricát látja. Nagy költőnek ötven éves korára éppenséggel már majdnem mindene megvolt. Majdnem minden alatt egy tisztos polgári létet értsünk alapszinten. Várta otthon, haza, család, hon, derű, ború, munka, dolog, feladat csöstül. Mégis hiányt érzett. Persze, az a rohadt pénz, az sose volt elég, ahogy a bor se lett elég egy idő után, meg az étel sem. Olyan érzése volt, mintha valahogy soha nem tudta magát eléggé teltre enni és inni magát. A pénz és teltség érzete mellett még egy gonosz ópiumra vágyott ő. Ez a gonosz kábító anyag, amely oly sokakat elvitt már a pokol kapujáig s még onnan is mélyebbre pedig nem más, mint a hatalom, a dicsőség. A nagy költő a köz, a politika, a hatalom, a felsőbbség hivatalos elismerésére ácsingózott. Jaj, szegény fejének, csak nem tanult meg úgy élni, hogy nem vágyjon azokra a vacak plecsnikre, azokra az állami kitüntetésekre, a zsíros ösztöndíjakra, amelyeket aztán el lehetett lumpolni! Jaj, nagyon is vágyott! Jaj, nagyon fáj a pipetéje ezeknek az elismeréseknek a hiánya miatt! De mindig kitartó és elég alázatos meg hajlékony volt ahhoz, hogy elérje, amit nagyon-nagyon akart. Így aztán addig-addig lihegett, talpalt és talpnyalt, nyomult, könyökölt, fontoskodott, nyalt, csacsanerkedett, hazudott és udvarolt, mígnem ez az elismerések, ezek az állami kitüntetések is csak bekövetkeztek. Igaz, mindegyik csak bronzfokozatú lett, de ugyan már, ezt senki se bánja, a plecsni az plecsni! Elnyerte végre azokat a kitüntetéset. Minden hónap utolsó vasárnapjának délutánján a mind a három bronzfokozatú kitüntetését szépen elővette. Lovagkereszt, érdemkereszt, polgári kereszt. Ó micsoda

büszkeséggel telt ő el ekkor! Minden hónap utolsó vasárnapján a hálósobai sifon mélyére eldugott vaskazettából szépen kiszedegette a plecsniket, hogy puha szarvasbőr darabkával gondosan áttisztogassa azokat, sőt, néha még egy csepp SIDOL nevű tisztítószert is rakott rájuk. A bársony éremtartó párnácskákat morzsaporszívóval is óvatosan kitakarította, majd sokáig nézegette a kitüntetéseinek istenhármasát. Egyszer, mikor egy nyári vihar miatt elszorult a nagy szíve a légnyomásváltozások miatt, még az is eszébe jutott, ha netán majd egyszer meghalna – ami majdnem kizárt, hiszen ő, mint nagy költő mégiscsak halhatatlan – akkor ezeket a drágaságokat majd három díszegyenruhás cserkészlánynak kellene a koporsója előtt három külön fekete bársony díszpárnán vinnie. Amikor ezt így kigondolta, akkor, egy nagy szívszorulás közben ő ezt a plecsnihordást végrendeletileg meg is hagyta szeretteinek! Na, kérem, még ráadásul el is képzelte azt, hogy az meg már milyen méltóságteljes lesz! Pompás halotti szertartása lesz ettől! Már szinte látta a khaki színű blúzban feszítő kamasz cserkészlányokat, ahogy duzzadó ifjú kebelükhöz szorítva ringatják azokat a díszpárnákat, azon meg a plecsniket látta csillogni, a bronzfokozatokat! Huh, ebbe szinte beleborzongott! De egy újabb villámlásra felriadva el is keseredett egy pillanat alatt. Eszébe jutott, hogy ő még ennél is különlegesebb, nagyobb akar lenni, nem és nem elég a díszsírhely, kevés a cserkészdíszörség, semmiségek azok a díszpárnák, meg két órán át tartó sírbeszéd, madárfütty csupán a háromszoros díszsortűz is. Más! Más, és több kell, még ennél is több! Nagy költő ő, hiszen ő a nagy költő, ő az igazi és egyetlen, s mit, nagy, hiszen mindenkinél nagyobb, ő a legeslegnagyobb! A mindenit! Mit legyen hát? Mit kérjen hát az Úrtól, ha véletlen megjelenik neki? Remélt ilyen pillanatot. Hogy megjelenik és óhaját teljesíti valamilyen lény. Mindig remélt ilyet magának. Most, hogy ez a vihar lecsapott s látta a kerti budít miként csapkodja a szél meg az eső, úgy érezte, közeleg ez a nagy pillanat. Gyorsan elcsomagolta a lótagkeresztet, a hamiscsillagot, a fűszerbabérlevél koszorús félméret, a kitüntetések sápadt bronzfokozatait és elvonult a házának dolgozó szobájába. Félalagsor, kilátással a kertre, srégan a kerti budira, mely lelkének leghívebb áldozóhelye, állapotának legpontosabb ábrázolása volt. Ott azon töprengett sokáig, hogy a vágyaival meg egyáltalán övele mi legyen. Hiszen kétharmad van! Melynek ő is része. Csacsanerségének fénykora! Ezért nyalt, talpalt! Jaj, hát még ara is ráébredt, hogy ráadásul a kétharmada az életének is már oda van, ha nem több! Elmúlt ötven! Ha duplán beszámítjuk a fiatalon igen gyorsan, nagyon sok itallal és rengeteg szivarral leélt éveket, akkor megbecsülni is komoly dolog lehet, mekkora nagy lehet ám a pusztulás az agyban most! – Azokat az éveket nyugodtan be lehetne háromszoroson is számítani! – gondolta kissé hamiskásan és kissé büszkén magára az egykori önpusztító életmód miatt. Aztán hirtelen arra gondolt, te jó isten, mégis így mi is lesz veled! Nem lehetett egyedi és különleges! Jaj, nem! Csak átlagos vagy átlag alatti! Jaj! Nem lett nagy! Végre most ezt bevallotta magának, s már maga is tudta, hogy csak hitte korábban, hogy nagy, de bent sosem érezte ezt, ott mélyen tudta, hogy nem az, nem nagy ő. Ezen nagyon elkeseredett! Ráborult az asztalára, a nejlaborítású versfüzetek félméter magas halmára, és sírt, sírt, sírt, nagyon sokáig. Annyira elfáradt, hogy elaludt a nagy sírásban. Ebben az elalvásban azért minden bizonnyal az is közrejátszhatott, hogy hirtelen rászakadt búslakodása közben egy háromliteres palack észak olasz származású boros flakát szorgalmasan kiürített. Nagyon gyorsan. Nagy gyomra volt, egy nagyon nagy gyomra, s erre is igen büszke volt. Erre a nagy fogyasztásra, a nagy gyomornak a nagy befogadó képességére, s azt érezte, ő sosem tel-

het el, telhet meg. Álmában, hogy hogy nem egy különleges világba került. Ott azt a borzalmat kellett megélnie, hogy mindenki nagyobb volt nála. Rettenetes volt ez! Riadtan rohagált fel s alá abban a nagyvilágban, mígnem elért egy teremhez, melynek ajtaján a Belépés csak tehetségeknek! – felirat állt. Tudta már, hogy itt jóra fordulhat az álom, ott már végre jó helyen jár. Bátran és határozottan lépett be. Honnan-honnan nem hirtelen ott találta nejlonborítású füzeteit maga előtt, a verseket valakik felkaszalták egy kis kerek kocsira. Annyi volt belőlük, hogy így kazalba rakva fértek csak el. Azt kellett húznia a hosszú termen át. Ahogy haladt vele, lépésenként kellett újra meg újra felkupacolni a folyton lepotyogókat! Tolta meg húzta is keményen a kerek kocsit, bele-beleolvasott néha a lepotyogott füzetekbe, és úgy vélte, komolyan okosoknak tűntek a saját néhai gondolatait. A nagy költő. Szépnek és hősiességnek látta magát, most aztán igazi nagynak, valóban hatalmasnak, ahogy tolt, vont a kocsit. Rajta a verseit. A terem végén egy gomolygó fluidum várta őt. Nem szólt hozzá, de azt érezte, mintha belebújt volna az agyába és megkérdezte volna tőle ez a dolog, hogy mégis, mit szeretne, mit óhajtana még, hogy teljes, boldog legyen az élete? Nagy költő azt gondolta magában, itt a várva várt alkalom, most kérni fog! De most aztán tényleg valami különlegeset! Úgy vélte, tehetsége sok van, abból már neki nem kell. Pénz, az minék, majd keres az asszony annyit, amennyi kell neki a háztartáshoz, más egyébre elég a tanítói fizetés meg az alkalmi kiutalású, állami csacsanereknek adott ösztöndíjak és honoráriumok. A siker, az ugyan még kicsit csábította, de ismerte már azt is, hogy az meg egy hamis, talmi dolog, így azt sem kért már. Ebben a pillanatban hirtelen megkordult a gyomra. S ebben a pillanatban tudta már azt is, hogy mit akar! Egy régen vágyott egyediséget kérte a fluidumtól. Meg is tudta fogalmazni, mi ez, s ekkor végre megérezte, hogy mi lehetne az ő egyedisége. Megkordult megint a gyomra, az elfogyasztott bor után megéhezett. Hej, hát ez az! Tudta már mit kér! Azt kívánta, legyen neki két gyomra! Hogy még többet ehessen, még többet ihasson! A gyomor! Ott a lényeg! Hiszen mindig szeretett enni meg inni! Főleg a társadalmi és szervezeti meg egyesületi alkalmakkor megrendezett ingyenes svédasztalos fogadásokon mutatta meg ezt a képességét. Az evés, ivás már így ötven felett szépen meg látszott is rajta. Hasán, meg mindenhol máshol is szépen rengett a hája, vagy harminc kiló túlsúly rárakódott már az elmúlt tíz évben. Jól elmélyültek a ráncok az arcán, s kiültek arra az alkoholtól való elbutulás jelei, de ezt sem bánta. Mert ha eszébe jutott egy svédasztal! Meg a sok ingyen pia, a tablettás bor! Az annyira nagyon tudta bosszantani, hogy mikor egy-egy ilyen potyakaja fogadáson éppen jólakott, akkor hozták elé a friss, és éppen a kedvére való finomságokat. Két gyomor kell! Férjen belé! Minden is! Ez volt a kérése. A fluidom felől érkező ingerben azt érezte, hogy távozhat. Elmehet, mert a kívánsága teljesítve lett. Megkordult a gyomra, s erre felébredt a nagy költő. Iszonyatosan éhesen. Valami végtelen nagy űrt érzett a hasában. Szinte marta az éhség. Rohant, bútorokon, családtagokon áthágva feltépte a kamra majd az abban lévő hűtőszekrény ajtaját. Enni kezdett. Sajt és tojás, kenyér és kolbász, tegnapi megmaradt főzelék, hétvégén elbújt pörkölt, félig elfogyott kompót és kis üveg savanyú uborka, nagy dobozos tejföl és mai friss mákos tészta, majd miután kiürült a hűtőszekrény, ment tovább, irány a konyhaszekrény, ott be a nagy állkapcsok darálóján át le a hasba egy csomag lönchús konzerv és két csomag paradicsomos tonhal. Májkrém, vaníliás nápolyi, piszkóta és oliva boggyó, sós mogyoró és háztartási keksz. Minden zúdult befelé a torkán, majd – mivel az éhség féktelen erő maradt még ezek után is – falta a krumplit, a ré-

pát, a zellert, ezeket már nyersen, mert mindegy, csak teljen a két gyomor! Bizony, az a két gyomor! Hát mi volt annak a fazéknyi tegnapi töltött káposzta, amit hirtelen a anyósa hozott fel, s mit számított a tepsinyi túrós sütemény, amit a szomszédasszony hozott át, a kétségbeesett feleség kérésére? Semmiség! Ez mind semmiség! Ezek elfogyasztása után már nem érezte magát annyira éhesnek, de korántsem érzett teltséget. Négy óra hosszan evett egyfolytában, Sokat. Mikorra végzett, éppen leszállt a nap. Mi mást tehetett volna? Ledőlt a kamrában, csak úgy egy krumpliszáskot a feje alá gyűrve, és mint egy vadkan, szuszogva, morogva, szörcsögve pár óra hosszan emésztett. Míg a két gyomorban a savak bontották a mértéktelen sok ételt, addig a nagy költő maga mellé vette a nejlonborítású fűzetjeinek egy mindig vele lévő darabját, amely a Versek szavakból címet viselte. Boldog lett! Ó, igen, beleolvasott és szinte olvadozott a saját hatalmas tehetségének érzésétől, meg a gyönyörűségtől, ahogy saját verseit sorban olvasta. Pár óra emésztés után aztán történt valami. Mintha egy vulkán mordult volna meg. Azaz egész pontosan két vulkán, ráadásul egyszerre abban a két nagy, két feneketlen gyomorban. Érezte a nagy költő, itt valami történni fog és jobb lesz most az egyre sürgetővé váló dolgát nem itt bent, a vízöblítéses vécén, hanem kint a kerti budiban elvégezni. Nem lehet ilyet bent, a lakás angolvécéjében elindítani, mert még eldugulna, így hát összeszedte minden erejét és kiment a kerti klotyóhoz. Jól tette, nagyon jól! Ó, szegény nagy költő, hát nem mindennapi dolog várt rá ott kint. Éppen csak kiért, mert már robbanásig feszült volt. A fluidumtól kért és kapott két gyomor az óhaj szerint gyorsan feldolgozta s lejjebb tolt a tartalmát. A nagy költő, mivel biológiaiából nem volt sosem túl jó, ezért elfelejtett a fluidumtól két emésztőrendszeri kijáratot kérni két a gyomorhoz. Ami, miként az most megmutatkozott, bizony gond! Ez bizony pech! Egy maradt, egy kijárat, s ez lett a kiút. Nyolc óra hosszan tartott a kifelé menet. A hatalmas ember, a nagy költő egy óriás kínjait élte meg. Minden vele lévő fűzetét elhasználta közben, mert azt tudni kell, hogy azokat gyorsan felnyalabolta még a kamrában és vitte magával a kerti helyre, nehogy unatkozzék. Istenek! Két gyomorhoz egy kijárat! Ezt elrontotta! Hát el! Így lett nagyon nagy és kivételes ő. Kétgyomrú nagy költő lett! Sorsa meg szomorú! Mert ezek után nagyon megátkozva létezett. Átok lett a kérésből. Nem is soká, csak pár évet élt még a két gyomra kialakulása után. Nem bírta a szíve az ilyen óriási terhelést, az emésztéshez vér pumpálni, nem volt elég az a nagy szív. Egy idő után már a pénztárcája meg a társa, a szerény, csendes, rendes lány, meg a családja, szomszédjai, barátai sem bírták tovább. Otthagyták őt, elhagyta a család, mindenki, elköltöztek tőle tisztes távolba, így teljesen magára maradt. Pár év alatt a szó szoros értelmében megette a házát, kertjét, pénzzé téve minden ingóságát, hogy a pénzen ételt vehessen. Elvesztett mindent, elvesztette az otthonát, házát, derűt, borút, munkát. Megette a házból spájzot, a borospincét, felfalta a közeli élelmiszerraktár éves készletét. Nagy költő életének vége ez lett. A poétika is elhagyta. Akkor már nem írt egyetlen verset sem. Csak evett és emésztett, emésztett és ürített. Két gyomor, egy kijárat. Ez lett az élete. Egy időben a szociális gondozói hordták neki az ételt, majd az állandó lakhelyének önkormányzata beléptidíjat szedett a kíváncsiskodóktól, akik eljöttek megnézni, miképpen eszik s mennyit képes felfalni. Olykor néhány régi, csillárostromló francia alsóneműs nő is megjelent a közönség sorában, ők apró könnyeket hullajtottak, de magukban meg áldották a jósorsot, hogy nem lettek feleség tisztségben a kétgyomrú poétánál. A nagy költő híres lett. Híres, hogy ha így akarta! Így akarta? Mindenkije elhagyta. Ezt is akarta? Ki tudja már.

Na és a fluidum? Hát az soha nem jelent meg többé neki. Az nem. Ekkor aztán belefásult a nagy költő a saját nagyságába. Az élete utolsó reggelén eszébe jutott egy igen pátozós és olcsó szójátékokat csilingeltető kétsoros: „Ó hát mégis nagy vagyok,/ nálamnál nagyobbat szarok...” Éppen memorizálni kezdte, amikor hirtelen megállt az a nagy szíve. Meghalt. De ekkor már olyan hatalmas méretű lett majdnem, mint Kheopsz piramisa. A helyi polgármesteri hivatal a nagy költő elhunytá után jókora akadálylallyal nézett szembe. El kellett temetni. Hosszú gondolkodás után egyszerűbbnek látták mesterséges dombbá átalakítani a lakásának s neki magának a földi maradványait. Jó sok földet hordtak rá, mert egyszerűbb volt dombot építeni rá, mintsem gödröt ásni. Még hasznuk is lett, mert ásás közben jóféle kavicsra akadtak. Nem lehetett másképpen eltemetni őt, a nagy költőt. Csak ilyen módon. Egyébként meg! Egészen gusztán mutatott ez a nagy kupac azon a nagy folyó melletti nagy lapos síkságon! Újszerű látványt nyújtott. Egy új híd épült a nagy folyón akkoriban, nem messze nagy költő halmtától. Onnan is legalább tízezer teherautó sitt, föld, építési törmelék került rá. Hogy biztonságos legyen a domb – amelyet már készülésekor előszeretettel másztak meg a látogatók – a biztonságos megközelítés érdekében a látogatók számára uniós támogatással szépen lebetonozták a tetejét. Még kényelmes lépcsőket is készítettek, egyet felfelé, egyet lefelé. Ez lett aztán a NAGYHELY, a Nagy kilátó, a nagy lapon. Errefelé is meg arrafelé is el lehetett a tetejéről látni. Bár igaz, ami igaz, hogy nem volt semmi különösebb látnivaló sem arrafelé, sem errefelé, sem arrafelé, de ha mást nem, hát legalább ellátni lehetett. Az is valami! Eleinte szánkóztak is rajta, de a klímaváltozás miatt aztán már nem havazott ezen a vidéken. A klímaváltozás egyik okaként a kétgyomrú költő energiafelhasználását is emlegették a szakemberek. Aztán ezt is megunt a közönség, ezt a helyet, nem szánkózott, nem mászott, nem nézte a semmit. Néhány év múlva már senki se látogatta és senki nem is tudta, hogy tulajdonképpen ez a halom nem más, mint a kétgyomrú, magát elemészto költő végső nyughelye. Nem baj! Egyszer majd felfedezik megint! Majd a régészek. Majd azok. Akkor aztán majd mindenki tudni fogja, hogy itt nyugszik Ő, a kétgyomrú. Csak hát egy versét se ismeri már majd akkor senki. Borzalom! Mind elbomlott már az! ■■■

■ **Szászi Zoltán** (1964) költő, író. Legutóbbi kötetei a *Szokott helyen hatkor* c. regény (Kalligram, 2015) és a *Bábukák – kiskvárosi panoptikum* című novellagyűjtemény (Madách, 2016). Zeherjén él.

Tárgyalás

Odakint felkeltek az ipari LED-ek,
felszerelve a nap helyett, az üzemerület
áldozatos alakokkal telt meg.

Aki fiú volt: elvadult, visszarendelték
újat kezdeni vele. Testén pörlik a hajtást,
vezetékek kötözik, a feszültség sötét
sávokat hagy az érzésfény bőrruhán.

Gyötrődik benne a műszer, míg összeség
vele a gyönyör és megnyitják egymásnak
bejárataikat. Aki fiú volt, az egészet érti.
Tudja, itt marad ragyogó gépszírba kenve,
lecsiszoltan önmagáról.

Hirtelen nem hallani, hogy ordítanak lentről,
és fénybe kerül a hangok remegése.
Az üzemben közte és köztük egy inga,
bár ütemet mér, csak egy süket-néma vallatáson.
Bőre alá, arcának új írásjelek fogalmát adták,
burkolata sebeiben elfelejt szavakat. Utoljára
kiszerelemek belőle szeretet, igazat és szájba véve
köpik.

Fémforgács csillámlik, megreszket a vörös
és lila foltokkal tarkított, valamikor hatujjú kéz.
Várja, hogy lecsapjon a berekesztő kalapács,
mikor fenve a hold, már várakozó körfűrész.

Előmunkálatok

Az éjszaka szárnyaiból letörnek,
és kitörlik vele a nap fúrásainak
szivárgó lyukait.

Betömi, ki-ki azzal, amit előbb kap fel
a másik előtt. Vicsorogva egymást,
szókitett fogaikra írják: `_MOSOLY_`
saját nyelveiken, amin a részvét
mindig mást jelent.

Múltjuk nincsen, csak viseletek.
Szemcsekből újradolgozva lendülnek
bontógolyóikkal. Mindenki az övéivel.
Indulattal nézik, mit lehetnek el
megtagadással a kapott lékeken át.

A magyarok

A magyarok

– **M**iert ilyen ruszofilok a szlovákok? – kérdezik tőlem gyakran a lengyelek. – Mert ott voltak nekik a magyarok – felelem. Bár a lengyeleknek a harc és a bor jut eszükbe a magyarokról, vagyis cimborák, nem veszélyesek, a szlovákoknak inkább olyanok, mint nekünk az oroszok. A választások után mindig feltüntetik az eredményeket a történelmi térképen. Ha a lengyel DNS-ben, az emlékezetben ilyen mély nyomot hagyott az ország felosztása, nehéz lenne azt várni, hogy Magyarország ezeréves hegemoniája ne nyomja rá bélyegét a szlovák mentalitásra. Annyi a különbség, hogy az egykori országablók már rég kivonultak Lengyelország területéről, miközben Szlovákiában még mindig sok magyar él. A legnagyobb kisebbséget, az ország közel kilenc százalékát teszik ki.

Bár továbbra is elevenen él a Magyarországon elszenvedett elnyomás emlékezete, nehéz lenne arra utaló nyomokat találni a mindennapi életben, hogy gyűlölik azokat, akik hosszú évszázadokon át sanyargatták őket. Amikor a mai magyar politikát kommentálják a szlovákok, inkább együttéreznek az Orbán-diktatúrában senyvedő szomszédokkal, nyilván emlékeznek még a mečiarizmus időszakára. Ami pedig a szlovákiai magyarokat, azokat a családokat illeti, amelyek mindig is itt éltek, és azokat is, akik közül sokan szlovák családok tagjai, elég nehéz lenne ellenségként kezelni őket. De ha olvasni próbálunk a bonyolult történelemből, nehéz leplezni a felháborodást – a magyarok évszázadokon át rabszolgaként bántak a szlovákokkal, és végül, amikor már nehéz volt megzabolázni a népek tavaszában elszabaduló elemeket, durva magyarosítást vezettek be. Minden szlovák fiatal ezt tanulja az iskolában. Ilyenkor megfeledkeznek arról, hogy füstölt kolbászt vagy erős paprikát vettek a magyarok standjánál.

Sok a vegyes házasság az ismerőseim között. Kétnyelvűnek nevelik a gyerekeiket, büszkén emlegetik a régi Pozsonyt, melynek lakói egykor három nyelven beszéltek, mert nemcsak magyar, hanem német múltja is volt a városnak.

Az ország déli részén (ahogy itt nevezik, „*na maďaroch*”), vagy a fővárosban, ahol egymás mellett élnek a magyarok és a szlovákok, nehéz lenne konfliktusokat találni. Csak a Tátra alján kezdődnek a problémák, ahol nehéz közelebbi ismeretségbe kerülni magyarokkal, ezért könnyű rémületet kelteni az emberekben.

Tudják ezt jól a politikusok, akik újra meg újra egymásra uszítják a két nemzetet. Tisztában vannak azzal, hogy nem éri meg menekültekkel vagy a sokak számára absztrakt homoszexuálisokkal riogatni a szlovák honpolgárokat, ha tálcán kínálják az első számú közellenséget. Óvakodjatok, szlovák testvéreim, mert lám, otthonotokra támadnak a vad hunok, erőszakot tesznek asszonyaitokon, és megölik a gyerekeiteket.

Túlzás?

Ján Slota, aki egykor elnöki funkciót töltött be az újjászületett Szlovák Nemzeti Pártban, nem egyszer, nem kétszer mondott hasonlót a nyilvánosság előtt. Ennek ellenére hosszú éveken át volt polgármester Zsolnán. Már a kilencvenes években terjeszteni kezdte idegengyűlölő nézeteit, amikor kijelentette egy politikai nagygyűlésen: „tankba ülünk, és a földdel tesszük egyenlővé Budapestet”.¹ De egy későbbi mondatával került be a történelembe, 2006-ban, amikor „görbelébú mongoloid típusúaknak” nevezte a magyarokat, akiknek „a lovaik még rondábbak”.² Ez már leplezetlen gyűlöletet árasztott.

Úgy nézett ki, hogy senki sem veszi komolyan Slota szavait, de a kilencvenes évek borzasztó nyugtalan időszak volt, Vladimír Mečiar pedig boldogan támogatót minden nacionalista kilengést. Bár a Szlovákia déli részén élő magyarok egyszerűen szomszédok, a „vad hunokhoz” nem szokott Árva megyeiek valódi veszélynek vették a lát-

1 Slota: *Pôjdeme do tankov a zrovname Budapešť*, sme.sk, bit.ly/3rikŘjn, hozzáférés: 2021. VII. 18.

2 *Výber niektorých kontroverzných výrokov predsedu SNS Jána Slotu*, spravny.pravda.sk, bit.ly/38bYzZ9, hozzáférés: 2021. VII. 18.

szatot. Abban az időszakban, amikor Slota megkezdte gyűlöletkampányát, a fajsztaságot óvó északi fiúk Komáromba látogattak, megrémítve a város lakóit. Komárom Cieszynhez hasonlóan két állam határán található. De – ellentétben a cseh nyelv ot-tani helyzetével – itt mindkét oldalon a magyar van túlsúlyban, tehát a látogatóknak elég nehéz volt beméniük, hogy ez még Szlovákia, vagy már külföld. Főként magya-rok élnek a környékbeli falvakban, akik sosem tanultak meg szlovákul, pedig már év-századok óta itt élnek. A magyar nyelv uralkodik a boltokban, a hivatalokban, a po-zsonyi turisták nehezen tudnak vásárolni vagy kávé kérni, bár elvileg nem lépték át államuk határát.

A kilencvenes években, az úgynevezett Slota-korszakban, amikor kopaszra borot-vált Árva megyei Jánosikok garázdálkodtak Komárom utcáin, sok magyar elgondolko-dott azon, hogy érdemes-e magyarul tanítaniuk a gyerekeiket, ha ilyen gyűlöletet kelt ez a nyelv. Sokan úgy döntöttek, hogy szlovák óvodába küldik őket. Tímea is oda ke-rült. Nála laktam, amikor egyszer csak váratlanul úgy döntöttem, hogy a szlovák fő-városba költözöm. Egyébként nincs ebben semmi rendkívüli, a legtöbb magyar gye-rek nemcsak szlovák óvodába, hanem szlovák iskolába is jár. Lehet, hogy Tímea azért ment ilyen intézménybe tanítani, mert nem felejtette el neveltetése korai időszakát. A legutóbbi időkhöz nem különösebben hivatkozott magyarságával; de néhány korty után előjött belőle, amikor első pozsonyi lakótársam belekezdett a *Szomorú vasárnap*-ba.³ A lánya születése után változott meg a felfogása, hirtelen olyan érzése támadt, hogy meg kell őriznie, tovább kell adnia az örökségét. Egyáltalán nem csodálkoztam, ami-kor nem csak a Slota-korszakot idézte fel, hanem arról is beszélt, hogy milyen sérel-meket szenvedtek el a magyarok a szlovákoktól.

Nem úgy van az, hogy a szlovákoknak tiszta a lelkiismeretük. Sok rossz történet a közös történelemben. De hát tényleg nehéz megérteni azt, hogy a magyarok bocsá-natot várnak legalább a „mongolgyalázó Ján” szitkaiért, hisz ők sosem kértek bocsá-natot a magyarosítás éveitől, pedig az a végén már olyan durva volt, hogy egyáltalán nem tűnt abszurdnak polinéziai Szlovákiáról álmodozni. Tényleg attól féltek a szlo-vákok, hogy eltűnnek.

Ha kívülről figyeli az ember a magyarok helyzetét, nincs olyan érzésem, hogy túl-zottan üldöznék a kultúrájukat. Magyar színház működik Komáromban és Kassán, szlovákiai magyarokat is vesznek fel minden évben a Pozsonyi Színművészeti Főis-kolára (hisz valakinek fel kell lépnie ezekben a színházakban). Igaz, nem várják tárt karokkal a magyarokat a szlovák színházakban, akadályt jelent a nehezen leküzdhe-tő erős akcentus. Persze ha megszabadulnak tőle, kaphatnak esélyt. Ellenkező esetben a *mafjánok* szerepe marad nekik.

Szlovákiában valamelyest indokolt sztereotípiák a magyar maffiózó képe. Mert el kell ismerni, hogy főként olyan magyar központokhoz köthetők a kilencvenes évek-ben alakult legerősebb bűnözői csoportok, mint Dunaszerdahely. A leghírhedtebb gengszterek közé tartoznak a *pápaysták*, ők alkották akkoriban az egyik legveszedel-mesebb maffiózó, Pápay Tibor vészterhes csapatát. Fényes nappal gyilkolták meg a főnököt egy étteremben, kilenc társával együtt. A kor szimbóluma lett ez az öldök-lés. Dunaszerdahelyről származó ismerősöm mesélte, hogy gyerekkorában vigyáztak

3 Az öngyilkosok dalának nevezett szerzeményt *Gloomey Sunday* címen ismeri a világ.

a szülei, amikor parkoltak, nehogy véletlenül elfoglalják az egyik maffiafőnök helyét. Nagyon rossz vége lehetett az ilyen szerencsétlen manővernek. Azokban az években bombamerénylettől is féltek a bandavezérek, ezért a gorillák indították az autót. Ma-napság a magyarokhoz kötik az alvilágot, de nem rögződött olyan erősen a magyar maffiózó képe, hogy ez általában véve hatással lenne a magyarokról alkotott negatív képre. Ha okokat keresünk a neheztelésre, és feltépjük a múlt sebeit, sokkal mélyebbre kell ásniuk.

Gyakran tekintenek lekezelően a szlovák államiság történetére: volt a Nagymorva Birodalom, aztán sokáig, sokáig semmi. Igaz, már valahol a Nyitrai Fejedelemségben kezdődik a történelem, ez aztán a Nagymorva Birodalomhoz kerül. De a IX. században átveszik az uralmat ezeken a területen a magyarok, és új feudális állam jön létre – Magyarország. Összefonódott a magyar és a szlovák sors, ez pedig nemcsak Trianonig, hanem mindmáig tart. Magyarország természetesen nem volt egydimenziós ország, hisz sok nemzet, nyelv, hagyomány és felekezet élt együtt benne. Egyébként a királyi udvar nyelve nem a magyar, hanem a kor követelményeinek megfelelően a latin volt. Bár a szlovák nacionalisták kiemelik az ezeréves magyar elnyomást, ez főként feudális, nem pedig kulturális alapú volt. A szlovákok többsége a legalsóbb társadalmi réteghez, vagyis a parasztokhoz tartozott. A cseh és a latin nyelvet használták a műveltek, tehát a régi Magyarországon nem beszélhetünk *sensu stricto* erőszakos magyarosításról. A török terjeszkedés idején a szlovákok vállvetve harcoltak a magyarokkal együtt az Oszmán Birodalom ellen.

A török hadjárat következtében kisebb lett Magyarország területe, északra toló-dott, mintegy elnyelte a mai Szlovákia területét. Pozsony lett a legfontosabb központja. A helyi lakosság akkoriban nagyrészt németekből és zsidókból állt, így a német váltotta fel a latint. De az 1867-es osztrák–magyar kiegyezés után eljött a rendcsinálás ideje. A monarchia magyar részének nem tetszett, hogy nem használják mindenütt a nyelvét. Nem csak a német nyelv uralma keltett rémületet, hanem a letargiából ébredő szlovákoktól is tartottak, akik harcba szálltak azért, hogy használják és minde-nekelőtt elismertessék a nyelvüket, amelyet hosszú évekig alsóbb kategóriába soroltak, falusi nyelvnek tekintettek, most viszont kodifikálták, tehát hivatalosan létezett. Szlovák iskolák és központok létesültek a XIX. században, a magyarok pedig határozottan felléptek ez ellen. Durva magyarosításba kezdtek. Megtiltották az iskolákban a szlovák nyelvű oktatást, ezt magyar nyelvűvel váltották fel, emellett felszámoltak minden nyelvművelő szervezetet, magyarosították az utcaneveket és a vezetékneveket is. Csí-rájában akarták elfojtani ezzel a barbár társadalommérnöki eljárással a kezdeti stá-diumban lévő emancipációs törekvéseket (a falusiak a felmenőimmel együtt akkor még nem érték el ezt a szintet, inkább „helybelinek” tartották magukat).

Bár végül nem járt sikerrel a XX. század elejéig tartó magyarosítás folyamata, a trauma rejtetten él a szlovák társadalom tudatában. A politikusok ügyesen felhasználják, ez a fő érvük a kisebbségi jogok liberalizálása ellen. Többek között ezért nem zettek be Szlovákiában olyan törvényt, amely engedélyezi a kettős állampolgárságot.

Ebben a kérdésben Orbán provokált zűrzavart, amikor olyan törvényeket vezetett be, melyek alapján a szomszéd országok magyar származású állampolgárai kérhettek magyar állampolgárságot. Akik figyelemmel kísérik Magyarország politikáját, hangsúlyozzák, hogy Orbán valójában azért hozakodik elő Trianonnal, azért hánytorgatja fel a sérelmeket, hogy növelje a választói számát.

De a kettős állampolgárság lehetősége nem hozott létre új magyar erőt Szlovákia déli részén, csak komplikációkat okozott számos család életében. A társadalom többsége az állampolgári szabadságjogok korlátozásának tekinti az említett tilalmat, de vannak olyanok is, akik ezt helyes döntésnek tartják, mert megvédi a szlovákokat, ha népszavazást tartanának az annexióról.

Igaz, hogy Orbán aktív tevékenységet folytat Szlovákiában. Folklorfesztiválokat és sportklubokat finanszíroz. A maffia városában, Dunaszerdahelyen szerezte a legtöbb hívet, ahol a magyar kormány dotálja a helyi futballcsapatot. Bár megfontolt ismerőseim figyelmeztettek arra, hogy a lépéseit bírálva túlságosan vészterhes elméleteket alkotok az annexióról, két nappal azután, hogy megünnepelték a trianoni egyezmény századik évfordulóját, Magyarország miniszterelnöke nem válogatta meg a szavait, nyíltan felszólította honfitársait a mozgósításra (ennek kapcsán méltatta a magyar nőket génjeikért, melyeket átadnak a magyar gyerekeknek), és bejelentette, hogy eljön még a hatalom és a dicsőség ideje. A régi birodalom szétesésének évfordulója alkalmából mondott beszéd joggal készíti arra a szlovák vezetést, hogy éberrel figyelje Budapest lépéseit. Magyarország számára továbbra is aktuális a régi országhatárok problémája, csak az a kérdés, hogy jobban élnének-e a szlovákiai magyarok gazdasági összeomlásba sülyedő „hazájukban”.

Nem szeretik a régi időköt emlegetni a szlovákokkal folytatott vitáikban. Jobban szeretik a történelem legújabb szakaszából vett példákat.

A negyvenes években hozott az emigráns csehszlovák állam egy törvényt, amely a régi sérelmek kései megtorlása volt. Az akkori köztársasági elnök, Edvard Beneš volt a szerzője és az aláírója. Etnikai tisztogatást írtak elő a beneši dekrétumok a köztársaság területén: elkobozták a szudétánemetek és a Szlovákiában élő magyarok vagyonát, mindenekelőtt pedig deportálták őket. Az előírások értelmében több mint százezer magyart telepítettek ki, az elhagyott házakat pedig szlovákok foglalták el. A többség számára ez társadalmi felemelkedés volt, nem feszélyezte hát túlságosan őket az, hogy más tulajdonát vették birtokba. Manapság úgy gondoljuk, hogy nem volt szerencsés lépés a kitelepítési akció, emiatt nehéz korrekt viszonyt kialakítani a magyarokkal. És tényleg ki is használják a régi sérelmeiket, erősítve a nosztalgiát, visszasírják az elvesztett paradicsomot és a régi dicsőséget. S ami még rosszabb, nagyon jól megértik őket a lengyelek. Visszasírja az elvesztett érdekszférákat a két jó barát, ez pedig jobban összeköti őket, mint a harc és a bor.

Amikor ukrán szakon tanultam, olyan évfolyamtársaim is voltak, akik ezt a jelszót kiabálták az egyik elbűvölő lemergi kocsmában: „Lemberg a miénk”. Agresszívan reagáltam erre. Sosem haragudtam Jurek Bożykra, aki a krakkói Awariában énekelt a dalaít arról, hogy „ideiglenes barbár megszállás alatt” áll a szülővárosa, Lemberg. Sosem vizsgáltam részletekbe menően azt a tényt, hogy Stanislaw Lemnek problémát jelentett elviselni a háború utáni Lemberget. Sosem követeltem a valódi traumáktól terhelt idősebb nemzedéktől, hogy megértően fogadja a történelmi konzekvenciákat. De minek kiabálnak ilyeneket a velem egyidősek, akiknek semmi közük az egykori Nemesi Köztársaság keleti részéhez? Arra gondoltam akkor, hogy a részeg ordítózás a reakciósság legrosszabb tünete a fiatalok között. De amit Budapesten láttam, az felülmúlta a Lemberget követelő részeg rikácsolást. Nagy hirdetőtáblákon reklámozták a *Trianon* című musicalt; a régi, békeegyezmény előtti Magyarország térképét ábrázoló matricá-

kat láttam a szó szoros értelmében mindenhol. Autókon, kirakatokon, utcai lámpákon és szemétkosarakon.

Azt hihetné az ember, hogy a szlovákoknak szívből gyűlölniük kellene a magyarokat, de nehéz lenne ilyenről beszélni, hisz mindkét fél hozzászokott az együttéléshez.

Ha szlovák–magyar családot alapító ismerőseimet nézem, az az érzésem, hogy egyikük sem hozakodik elő a traumáival. De ez nem jelenti azt, hogy mindig elfogadottak voltak az ilyen házasságok. Általában a magyaroknak jelentett problémát a mésalliance. Nem kell messzire mennem a példáért: a férjem nagyanyja magyar volt, bár ez nem volt szembetűnő. A szlovák irodalmi nyelvet beszélte egész felnőtt életében, akcentus nélkül. Az apósom a gyerekek között tanult meg magyarul a Kis-Duna mellett, mert magyar környezetben nőtt fel. A nagymama talán tudatosan hagyta el az anyanyelvet, mert sosem fogadta el a családja azt, hogy szlovákhoz ment feleségül. Az apósom magyar nacionalista nagyapja nem volt oda az unokáiért, koszos szlovák kutyáknak nevezte őket. A lányának tehát meg kellett oldania azt a dilemmát, hogy melyik identitást választja. Végül úgy döntött, szlovák lesz.

– Ő ezt az utat választotta – mondta Tímea, amikor elmeséltem neki a családi történetet. – A nagymamám nem tud szlovákul, pedig az egész életét Szlovákiában töltötte. Sosem volt szüksége erre a nyelvre, mert falun él, egyszerű asszony, az egész világa egy szűk kör Komárom, Párkány és Érsekújvár között. Ha olyan helyzetbe kerül, hogy a szlovákot kellene használnia, egyszerűen hallgat.

Próbáljunk elképzelni hasonló helyzetet Lengyelországban. Felnő egy ember az országunkban, aki nem tanul meg lengyelül a születésétől a haláláig, mert nem muszáj neki. Bár ott, ahol lakik, ez a hivatalos államnyelv, nem használja. Mit szólnának ehhez a honfitársai?

Multikulturális társadalomban élni olyan, mint aknamezőn járni. Kedveljük egymást, ugyanazokba járunk, barátságokat kötünk, szexelünk. Pedig mások vagyunk. Valahol a tudatunk mélyén idegengyűlölő viccek rejtőznek, és nem tudni, honnan kerültek az emlékezetünkbe. Úgy teszünk, mintha nem is érdekelne miniket, mit mondanak a politikusok, de néha elgondolkodunk: mi van, ha igazuk van? Amíg abban versenyeznek, hogy kinek vannak nagyobb sérelmeik, addig lesz valami nyugtalanító a szlovák–magyar viszonyban. Túl fiatal ahhoz Szlovákia, hogy nyugodtan alhasson. Magyarország túl konok ahhoz, hogy ne forogjon mindig csak körbe-körbe. Egyelőre közös pályán kering a két ország. Egyelőre még nem ütköztek össze.

Pálfalvi Lajos fordítása

Weronika Gogola (1988) lengyel író és műfordító Krakkóban, ukrán szakon végzett. Pozsonyban él, az itt olvasható részlet a Szlovákiát több oldalról, részben kívülről, részben belülről bemutató *Ufo nad Bratislavą* (Ufo Pozsony fölött, 2021) című, szlovákul is megjelent könyvének egyik fejezete.

Pálfalvi Lajos (1959) irodalomtörténész és műfordító a PPKE Lengyel Tanszékén és a Debreceni Egyetem Szlavisztikai Intézetében tanít, az utóbbi időben főként a posztkolonializmus közép-európai honosításával foglalkozik (*Írók a birodalmak között. Tanulmányok*, 2021).

Édenkert Motel

(Paradise Motel)

Többmillió halott, mindenki ártatlan.
A szobámban maradtam. Az elnök
úgy beszélt a háborúról, mintha
bájjal receptjét diktálná. A döbbenet
felnyitotta a szememet. A tükörben
az arcom kétpecsétes postabélyeg.

Jól éltem, csak az élet volt rettenetes:
aznap mindenhol katonák tolongtak,
és menekültek árasztották el az utakat.

Mind eltűnt, persze,
egyetlen legyintéssel. A történelem
megnyalta véres szája szélét.

A kábeltévén egy nő és egy férfi
éhesen falták egymást, csókolóztak,
letépték egymásról a ruhát, néztem
a lenémított képernyőt, a sötét szobában
az egyetlen fényforrást, de túl sok volt
benn a piros és a rózsaszín.

Misztériumjáték

(Mystery Theater)

Kopasz férfi dohányzik az ágyban,
feje felett egy csupasz égő lóg,
a szivar árnyéka
a falra vetül,
a hamu mindjárt leperreg
egy koromsötét akváriumba.

Legyek

(The Flies)

1.

Itt a csali. A horog
elrejtve. Tűpárnák,
kész az öltönyöm?

Felismerem. Porból és nyálból
gyúrták egy árvaházban.
Mekkora sóhaj! Keresztet
vetnek a lábaikkal.

A télre elhagyott ház
hideg ablaktáblája vagyok.
Cigarettafüstbe mártva,
ünnepélyesen járnak-kelnek,
mint szitokszó a közvécé falán.

Az egyik majd átsétál a síromon –
nem ez, amit ártatlanul lecsapok,
sem az, amelyik mozdulatlanul ül
alvó lányom fülén.

2.

Régóta próbálok emlékezni
valamire. Ujjamon a légy
ragyog, mint a gyűrű. Fúj
az első téli szél, magasan
a ház fölött
a mamutfenyők lombjában.

3.

A lecsapott, döglött légy mindig visszatér.
Felébredhetünk az egyikben, legbelül?
Legyeket csinálunk, ahogy gondolkodunk.
Csak a szentek tudhatják, hányat pontosan.

Egy nagy feketét leintettem, mint egy taxit,
ahogy leszállt ma az éj.
Elvitt egy szobába, ahol a magány
egy csésze tejet tart.

A cipőhöz

(My Shoes)

Cipő! Lelki életem titkos arca:
két tátongó, fogatlan száj,
két elbomló állatbőr,
egérfészekszag. Ez vagy.
A szülőágyban elhunyt két testvérem
folytatja benned létezését,
életemet elvezetik
felfoghatatlan ártatlanságuk felé.
Mit érnek a könnyvek,
ha belőled kiolvashatom földi életem
evangéliumát, és ami azon túl vár,
megtudhatom, merre tartunk.
Vallást alapítottam alázatodra,
kidolgoztam és most kihirdetem,
és a templomban, amit építetek,
te leszel az oltár.
Aszkétikusan és anyain kitarasz:
rokonaid az ökrök, szentek, és kárhozottak,
néma türelmeddel megformálsz
lényem egyetlen igaz mását.

Gerevich András fordításai

■ **Charles Simic** (1938–2023) szerb származású, belgrádi születésű, angol nyelven író amerikai költő. Tizenhat évesen telepedett le szüleivel az Egyesült Államokban. A University of New Hampshire angol szakán tanított, a *Paris Review* nevű rangos szépirodalmi folyóirat versrovatát szerkesztette. 1990-ben Pulitzer-díjat kapott, 2007-ben az Egyesült Államok koszorús költője ranggal ismerték el. Műfordítóként többek között Vasko Popa és Tomaž Šalamun köteteit fordította angolra.

Gerevich András (1976, Budapest) költő, műfordító, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója, Seamus Heaney és Walt Whitman magyar fordítója. Legutóbbi fordításkötete: Frank O'Hara: *Töprengések vészhelyzetben* (Magvető, 2020), önálló kötete: *Légzésyakorlatok* (Kalligram, 2022).